

ATŪMWO

Jesũ Kuoywo Athiĩ Igũrũ

¹ Thĩinĩ wa ibuku riakwa riã mbere, wee Theofilo-rĩ, nĩndakwandĩkiire maũndũ mothe marĩa Jesũ aambĩriirie gwĩka na kũrutana

² nginya mũthenya ũrĩa oirwo agĩtwarwo igũrũ thuutha wa kũhe atũmwo arĩa aathuurĩte mawatho na ũndũ wa Roho Mũtheru.

³ Thuutha wa kũnyariirĩka gwake, akĩionania kũrĩ andũ acio na akĩheana imenyithia nyingĩ cia kuonania atĩ aarĩ muoyo. Nĩamoimĩrĩire ihinda riã mũthenya mĩrongo ina, na akiaria ũhoro ũkonĩ ũthamaki wa Ngai.

⁴ Hĩndĩ ĩmwe, rĩrĩa aarĩanagĩra nao, nĩamathire, akĩmeera atĩrĩ: “Mũtikoime Jerusalemu, no etererai kiheo kĩrĩa Ithe witũ eeranĩire, o kĩrĩa inyuĩ mwanaigua ngĩaria ũhoro wakĩo.

⁵ Nĩgũkorwo Johana aabatithanagia na maaĩ, no inyuĩ mũrĩbatithio na Roho Mũtheru mũthenya mĩingĩ itaanathira.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa maagomanire hamwe makĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, ihinda rĩrĩ nĩrĩo ũgũcookeria andũ a Isiraeli ũthamaki wao?”

⁷ Nake akĩmeera atĩrĩ: “Ti ũhoro wanyu kũmenya ciathĩ o na kana mahinda marĩa Ithe witũ atuĩte na ũhoti wake mwene.

⁸ No nĩmũrĩheo hinya rĩrĩa Roho Mũtheru arĩũka igũrũ rĩanyu; na inyuĩ nĩmũgatuĩka aira

akwa thĩinĩ wa Jerusalemu, na Judea guothe, na Samaria, na nginya ituri ciothe cia thĩ.”

⁹ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩoywo na igūrũ o meroreire, narĩo itu rĩkĩmũhumbĩra magĩtiga kũmuona rĩngĩ.

¹⁰ O hĩndĩ ĩyo maikarĩte macũthĩrĩirie mũno akĩambata matu-inĩ-rĩ, o rĩmwe andũ eerĩ mehumbĩte nguo njerũ makĩrũgama o hau maarĩ.

¹¹ Makĩmooria atĩrĩ, “Andũ aya a Galili,* mũrũgamĩte haha mũcũthĩrĩirie igūrũ nĩkĩ? Jesũ o ro ũcio, ũrĩa weherio harĩ inyuĩ aatwarwo igūrũ-rĩ, agaacooka o ro ũguo mwa muona agĩthĩ.”

Mathia Gũthuurwo Acooke Ithenya rĩa Judasi

¹² Hĩndĩ ĩyo magĩcooka Jerusalemu moimĩte Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ,† mũigana wa rũgendo rũrĩa rũngĩathirwo mũthenya wa Thabatũ kuuma itũũra inene.

¹³ Rĩrĩa maakinyire, makĩambata nyũmba ya igūrũ ĩrĩa maikaraga. Nao andũ arĩa maarĩ ho maarĩ Petero, na Johana, na Jakubu na Anderea; Filipu na Toma, na Baritholomayo na Mathayo; Jakubu mũrũ wa Alufayo, na Simoni Mũzelote, na Judasi mũrũ wa Jakubu.

¹⁴ Othe makĩnyiitanĩra hamwe, makĩrũmanĩrĩria kũhooya, hamwe na atumia, na Mariamu nyina wa Jesũ, o na ariũ a nyina na Jesũ.

* **1:11** Arutwo a Jesũ othe moimĩte Galili tiga o Judasi, no hĩndĩ ĩno nĩeyũragĩte. † **1:12** Kĩrĩma gĩkĩ kĩaarĩ gatagatĩ ka Jerusalemu na Bethania. Ayahudi matietĩkĩrĩtio gũthĩ rũgendo rũraihu mũthenya wa Thabatũ.

15 Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Petero akĩrũgama gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa meetĩkĩtie (gĩkundi kĩa andũ ta igana rĩa mĩrongo ãĩrĩ),

16 akiuga atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, Maandĩko no nginya mangĩahingire marĩa Roho Mũtheru aaririe tene na kanua ka Daudi ũhoru ũkoniĩ Judasi, ũrĩa watongoririe andũ arĩa maanyiitire Jesũ.

17 Aarĩ ũmwe witũ na nĩagwatanagĩra na ithuĩ ũtungata-inĩ ũyũ.”

18 (Judasi nĩagũrĩre gĩthaka na kĩheo kĩrĩa aamũkĩrĩre nĩ ũndũ wa waganu wake. Nake akĩgũa gĩthaka-inĩ kũ na mũnduru, nayo nda yake igĩtathũka, namo mara mothe makiuma.

19 Andũ othe a kũu Jerusalemu makĩgũa ũhoru ũcio, na nĩ ũndũ ũcio magũta gĩthaka kũ na rũthiomi rwao Ekiladama, ũguo nĩ kuuga, Gĩthaka kĩa Thakame.)

20 “Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Thaburi atĩrĩ,

“ Mũciĩ wake ũrokira ihooru;

kũroaga mũndũ wa gũtũũra kuo,’
ningĩ gũkaandĩkwo atĩrĩ,

“ ũtongoria wake ũrooywo nĩ mũndũ ũngĩ.’

21 Nĩ ũndũ ũcio nĩ kwagĩrĩre gũthuurwo mũndũ ũmwe kuuma kũrĩ andũ arĩa makoretwo marĩ hamwe na ithuĩ ihinda rĩothe rĩria Mwathani Jesũ aaceeraga na ithuĩ,

22 kwambĩrĩria hĩndĩ ya ũbatithio wa Johana nginya hĩndĩ ĩrĩa Jesũ oirwo akĩambata akĩehera harĩ ithuĩ. Nĩgũkorwo mũndũ ũmwe wa aya no nginya atuĩke mũira hamwe na ithuĩ ũhoru-inĩ wa kũriũka gwake.”

23 Nĩ ũndũ ũcio makĩrũgamia andũ eerĩ, Jusufu ũrĩa wetagwo Barasaba‡ (na no oĩkaine ta Jusito), na Mathia.

24 Magĩcooka makĩhooya makiuga atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũ ngoro ya mũndũ wothe. Tuonie nũũ wa aya eerĩ ũthuurĩte

25 nĩguo oe ũtungata ũyũ wa gũtuĩka mũtũmwo, ũrĩa Judasi aatigire nĩguo athĩ kũrĩa kũrĩ gwake.”

26 Magĩcooka magĩcuuka mĩtĩ, naguo mũtĩ ũkĩgwĩra Mathia; nĩ ũndũ ũcio akĩongererwo harĩ atũmwo acio ikũmi na ũmwe.

2

Roho Mũtheru Gũũka Hĩndĩ ya Bendegothito

1 Hĩndĩ ĩrĩa mũthenya wa Bendegothito* wakinyire-rĩ, acio othe magĩkorwo maarĩ handũ hamwe.

2 Na o rĩmwe mũgambo ta wa rũhuho rũnene rũkũhurutana na hinya ũgĩũka kuuma igũrũ, ũkĩyũra nyũmba yothe ĩrĩa maaikarĩte.

3 Makĩona kĩndũ gĩatariĩ ta nĩnĩmbĩ cia mwaki iria ciagayũkanĩte igĩkara igũrũ rĩa mũndũ o mũndũ.

4 Othe makĩyũrio Roho Mũtheru na makĩambĩrĩria kwaria na thiomu ingĩ o ta ũrĩa Roho aamahotithirie.

‡ 1:23 Barasaba nĩ kuuga “Mũrũ wa Thabatũ.” * 2:1 Bendegothito nĩ kuuga “mĩrongo ĩtano” (Alaw 23:16) tondũ gĩathĩ kũ gĩokaga mũthenya wa mĩrongo ĩtano kuuma kiumia kĩa Bathaka.

5 Na rĩrĩ, kũu Jerusalemu nĩ gwaikaraga Ayahudi etigĩri Ngai kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe cia thĩ.

6 Rĩrĩa maiguire mũgambo ũcio, gĩkundi kĩa andũ gĩgĩcookanĩrĩra kĩgegete, tondũ o mũndũ aamaiguaga makĩaria na rũthiomi rwake kĩũmbe.

7 Nao makĩgega mũno, makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ andũ aya othe maraaria ti andũ a Galili?”

8 Nĩ kĩĩ kĩratũma mũndũ o mũndũ witũ amaigue makĩaria na rũthiomi rwa kũrĩa aaciarĩrwo?

9 Andũ a Parithi, na a Media, na a Elamu; o na andũ arĩa matũũraga Mesopotamia, na Judea, na Kapadokia, na Ponto, na Asia,

10 na Firigia, na Pamufilia, na Misiri, na mĩena ya Libia irĩa irĩ gũkuhĩ na Kurene, na ageni a kuuma Roma,

11 (Ayahudi hamwe na andũ arĩa meegarũrite magatuĩka Ayahudi); na andũ a Kirete, na a Arabia, tũramaigua makĩaria na thiomi ciitũ ũhoro wa magegania ma Ngai!”

12 Mamakĩte na makagega makĩũrania atĩrĩ, “Ũũ nĩ kuuga atĩa?”

13 Amwe ao, o na kũrĩ ũguo, nĩmamathirĩkirie, makiuga atĩrĩ, “Aya nĩkũrĩo marĩtwo nĩ ndibei.”

Petero Kwarĩria Gĩkundi kĩa Andũ

14 Hĩndĩ iyo Petero akĩrũgama hamwe na arĩa ikũmi na ũmwe, akĩanĩrĩra na akĩarĩria gĩkundi kũu kĩa andũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aitũ Ayahudi o na inyuĩ inyuothe mũtũũraga

Jerusalemu, rekei ndīmūtaarīrie ūhoru ūyū; thikīrīriai wega ūrīa nguuga.

15 Andū aya ti arīū, ta ūrīa mūreciiria. Rūu nī thaa ithatū tu cia rūciinī!

16 Aca gūtitarīi ta ūguo, ūhoru ūyū nīguo warītio nī mūnabii Joeli, akiuga atīrī:

17 “ ‘Ngai ekuuga atīrī, matukū-inī ma kūrīgīrīria nīngaitīrīria andū othe Roho wakwa.

Ariū na aarī anyu nīmakarathaga mohoro,
Aanake anyu nīmakonaga cioneki,
nao athuuri anyu marootage irooto.

18 O na ningī nīngaitīrīria ndungata ciakwa
cia arūme na cia andū-a-nja Roho wakwa
matukū-inī macio,
nacio nīikarathaga mohoro.

19 Nīngonania morirū kūu igūrū matu-inī,
na nyonanie ciama gūkū thī,
cia thakame, na cia mwaki, na cia ndogo
īkwambata.

20 Riūa nīrīkagarūrwo rītuīke nduma,
naguo mweri ūtuīke ta thakame,
mbere ya mūthenya ūcio mūnene wa
Mwathani ūrīa ūrī riiri gūkinya.

21 Na nīgūgakinya atīrī, atī mūdū wothe
ūgaakaīra
rītwa rīa Mwathani nīakahonokio.’

22 “Inyuī andū aya a Isiraeli, thikīrīriai ūhoru ūyū: Jesū wa Nazarethi aarī mūdū waheanītuo nī Ngai kūrī inyuī na ūndū wa ciama, na morirū, na cionereria, iria Ngai aaringire gatagatī-inī kanyu agereire harī we, o ta ūrīa inyuī ene mūūī.

23 Mūndū ūyū aaneanirwo moko-inī manyu, kūringana na ūrīa Ngai aatuīte na ūrīa aamenyete o mbere; na inyuī, mūteithīrīrio nī andū arīa aaganu, mūkīmūūruga na njīra ya kūmwambithia mūtharaba-inī.

24 No Ngai akīmūriūkia kuuma kūrī arīa akuū, akīmuohora ruo-inī rwa gīkuū, tondū gūtingīahotekire atūūre anyiitītwo nīkīo.

25 Tondū Daudi oigire atīrī ūhorō wake:
 “ Nīndonaga Mwathani arī mbere yakwa hīndī ciothe.
 Tondū arī guoko-inī gwakwa kwa ūrīo-rī,
 ndingīenyenyeka.

26 Nī ūndū ūcio ngoro yakwa nīnjanjamūku,
 naruo rūrīmī rwakwa rūgakena;
 o nago mwīrī wakwa nīūgūtūūra ūrī na mwīhoko,

27 tondū ndūkandiganīria mbīrīra-inī,
 o na kana ūreke ūrīa waku Mūtheru abuthe.

28 Nīūūmenyithītie njīra cia muoyo;
 nīūkanjiyūria gīkeno ndī harīa ūrī.’

29 “Ariū na aarī a Ithe witū, no ndīmwīre ndī na ūūmīrīru atī ithe witū Daudi nīakuire na agīthikwo, na mbīrīra yake īrī o gūkū nginya ūmūthī ūyū.

30 Nowe aarī mūnabii na nīamenyete atī Ngai nīamwīrire na mwīhītwā atī nīagaikarīria ūmwe wa rūciaro rwake gītī gīake kīa ūnene.

31 Nī ūndū nīamenyete ūhorō ūcio mbere, nīaririe ūhorō wa kūrīūka gwa Kristū, atī ndaatiganīrio mbīrīra-inī, o na kana mwīrī wake ūkībutha.

32 Ngai nīariūkītie Jesū ūcio, na ithuī ithuothe tūrī aira a ūhorō ūcio.

³³ Kuona atĩ nĩatũũgĩrĩtio guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, na nĩamũkĩrĩre kĩĩranĩro kĩa Roho Mũtheru kuuma kũrĩ Ithe, nake nĩatũitĩrĩrie Roho ta ũrĩa mũrona riu na mũkaigua.

³⁴ Nĩgũkorwo Daudi ndaambatare agĩthĩĩ igũrũ, no nĩoigire atĩrĩ,

“Mwathani nĩeerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

³⁵ o nginya rĩrĩa ngaatua thũ ciaku gaturwa ka makinya maku.”

³⁶ “Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli nĩmamenye atĩrĩ: Ngai nĩ atuĩte Jesũ, o ũcio mwambire, Mwathani na Kristũ.”

³⁷ Rĩrĩa andũ maiguire ũhoro ũcio, ũkĩmatheeca ngoro, makĩũria Petero na atümwo acio angĩ atĩrĩ, “Ariũ a Baba, twagĩĩrwo nĩ gwĩka atĩa?”

³⁸ Nake Petero akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩrĩrei na mũbatithio mũndũ o mũndũ thĩnĩ wa rĩĩtwa rĩa Jesũ Kristũ, nĩguo mũrekerwo mehia manyu. Na inyuĩ nĩ mũkwamũkĩra kĩheo kĩa Roho Mũtheru.

³⁹ Kĩĩranĩro gĩkĩ nĩ kĩanyu na ciana cianyu, na andũ arĩa othe marĩ kũraya, na andũ arĩa othe Mwathani Ngai witũ ageeta moke harĩ we.”

⁴⁰ Akĩmataara na ciugo ingĩ nyingĩ, akĩmakaanagia; na akĩmathaitha, akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhonokiei kuuma kũrĩ rũciaro rũrũ ruogomu.”

⁴¹ Andũ arĩa meetĩkĩrĩre ndũmĩrĩri yake makĩbatithio, na mũthenya ũcio makĩongerereka andũ ta ngiri ithatũ.

Ngwatanĩro ya Andũ arĩa Metĩkĩtie

⁴² Nao nĩmerutĩire kũgwatĩria ũrutani wa atũmwo, na ngwatanĩro-inĩ, na ũhoroinĩ wa kwenyũrana mũgate, na kũhooya.

⁴³ Andũ othe makĩiyũrwo nĩ guoya, nao atũmwo magĩka morirũ maingĩ, na makĩringa ciama.

⁴⁴ Andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ hamwe, na nĩmagwatanagĩra indo ciothe.

⁴⁵ Makĩendia ithaka ciao na indo ciao, makaheaga mũndũ o wothe kũringana na bata wake.

⁴⁶ O mũthenya nĩmagomanaga hekarũ-inĩ. Nĩmenyũraga mũgate marĩ mĩciĩ-inĩ yao, na makarĩĩanĩra marĩ na gĩkeno, na marĩ na ngoro theru,

⁴⁷ makagoocaga Ngai, na magetĩkĩrĩka kũrĩ andũ othe. Nike Mwathani nĩongagĩrĩra thiritũ-inĩ yao andũ arĩa maahonokaga o mũthenya.

3

Petero Kũhonia Mũndũ warĩ Mwonju

¹ Mũthenya ũmwe Petero na Johana nĩmambatire magĩthĩ hekarũ-inĩ ihinda rĩa mahooya, na kwarĩ thaa kenda cia mũthenya.

² Na rĩrĩ, mũndũ waciarĩtwo arĩ mwonju nĩakuuagwo agatwarwo kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ kĩrĩa gĩetagwo Gĩthaka, akaigwo ho o mũthenya nĩguo ahooe mbeeca kũrĩ andũ arĩa maatoonyaga hekarũ.

³ Na rĩrĩa onire Petero na Johana marĩ hakuhi gũtoonya-rĩ, akĩmahooya mbeeca.

⁴ Nao Petero na Johana makĩmũkũrĩra maitho. Hĩndĩ ĩyo Petero akĩmwĩra atĩrĩ, "Ta tũrore!"

⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio akĩmarora, erĩgĩrĩire atĩ nĩmekũmũhe kĩndũ.

⁶ Petero agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Betha na thahabu ndirĩ nacio, no kĩrĩa ndĩ nakĩo nĩkĩo ngũkũhe. Thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ wa Nazarethi, ũkĩra wĩtware.”

⁷ Akĩmũnyiita guoko gwake kwa ũrĩo, akĩmũrũgamia na igũrũ, na o hĩndĩ ĩyo magũrũ na thũng’wa cia mũndũ ũcio ikĩgĩa na hinya.

⁸ Nake akĩrũga na igũrũ, akĩambĩrĩria gwĩtwara. Agĩcooka agĩthĩĩ nao hekarũ-inĩ, etwarĩte na magũrũ, akĩrũgarũgaga na akĩgoocaga Ngai.

⁹ Rĩrĩa andũ othe monire agĩtwara na magũrũ akĩgoocaga Ngai,

¹⁰ makĩmenya atĩ nĩ mũndũ ũrĩa watũũraga aikarĩte kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ kĩrĩa gĩetagwo Gĩthaka akĩhooya mbeeca. Nao makĩgega mamakĩte nĩkuona ũrĩa kwahanĩkĩte harĩ mũndũ ũcio.

Petero Kwarĩria Andũ arĩa Meroreire

¹¹ Mũndũ ũcio watũũrĩte ahooyaga mbeecarĩ, o enyitĩrĩire Petero na Johana, andũ othe makĩgega na magĩũka mateng’erete nginya hau maarĩ, naho heetagwo Gĩthaku gĩa Solomoni.

¹² Rĩrĩa Petero onire ũguo, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, ũndũ ũyũ ũramũgegia nĩkĩ? Mũratũrora atĩa taarĩ hinya witũ kana ũthingu witũ watũma mũndũ ũyũ etware na magũrũ?”

¹³ Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu, o we Ngai wa maithe maitũ, nĩagoocithĩtie ndungata yake Jesũ. Inyuĩ nĩmwamũneanire

ooragwo, na mũkĩmũkaana mbere ya Pilato, o na gũtuĩka nĩatuĩte itua rĩa kũmũrekereria.

14 Mwakaanire Ũrĩa Mũtheru na Mũthingu mũkiuga muohorerwo mũũragani.

15 Mworagire ũrĩa mũheani wa muoyo, no Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Ithuĩ tũrĩ aira a ũhoru ũcio.

16 Nĩ ũndũ wa wĩtĩkio thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, mũndũ ũyũ mũrona na mũũĩ, nĩagũite na hinya. Nĩ rĩitwa rĩa Jesũ na wĩtĩkio ũrĩa uumanaga nake watũma mũndũ ũyũ ahone o ta ũrĩa inyuothe mũreyonera.

17 “Na rĩrĩ, ariũ a Ithe witũ, nĩnjũũĩ atĩ mwekire ũguo nĩ ũndũ wa kũrigwo, o ta ũrĩa atongoria anyu o nao meekire.

18 No rĩrĩ, ũguo nĩguo Ngai aahingirie ũrĩa aarĩtie o mbere na tũnua twa anabii othe, akiuga atĩ Kristũ wake nĩakanyariirĩka.

19 Nĩ ũndũ ũcio mwĩrirei na mũgarũrũke kũrĩ Ngai, nĩgeetha mehia manyu meherio, nĩguo mũgĩe na mahinda ma kũrurumũkio moimĩte kũrĩ Mwathani, na

20 nĩguo atũme Kristũ, o we ũrĩa wamũrĩtwo nĩ ũndũ wanyu, nake nĩwe Jesũ.

21 We no nginya aikare igũrũ o nginya ihinda rĩkinye rĩa Ngai rĩa gũcookereria maũndũ mothe, o ta ũrĩa eranĩire o tene na tũnua twa anabii aake atheru.

22 Nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, ‘Mwathani Ngai wanyu nĩakamwarahũrĩra mũnabii o ta nĩ kuuma kũrĩ andũ anyu. Na no nginya mũgaathikĩrĩria ũrĩa wothe akaamwĩra.

23 Na rĩrĩ, mũndũ o wothe ũrĩa

ũtakamũthikĩrĩria, nĩakeherio biũ kuuma kũrĩ andũ ao.'

²⁴ "Ti-itherũ, anabii othe kuuma hĩndĩ ya Samũeli, arĩa manaaria, nĩ maaririe ũhoru wa matukũ maya.

²⁵ Na inyuĩ mũrĩ ariũ a anabii, na a kĩrĩkanĩro kĩrĩa Ngai aarĩkanĩire na maithe manyu. Eerire Iburahĩmu atĩrĩ, 'Na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku, andũ othe a thĩ nĩmakarathimwo.'

²⁶ Rĩrĩa Ngai aariũkirie ndungata yake, aambire kũmĩtũma kũrĩ inyuĩ nĩgeetha amũrathime na ũndũ wa kũgarũra o ũmwe wanyu kuuma kũrĩ mĩtũũrĩre yanyu ya waganu."

4

Petero na Johana Marĩ Mbere ya Kĩama

¹ Nao athĩnjĩri-Ngai, na mũnene wa arangĩri a hekarũ, o na Asadukai magĩthiĩ harĩ Petero na Johana rĩrĩa maaragĩria andũ.

² Nĩmaiguĩte ũũru mũno tondũ atũmwo nĩmarutaga andũ na makahunjia ũhoru wa kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ thĩinĩ wa Jesũ.

³ Makĩnyiita Petero na Johana, na tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ, makĩmaikia njeera nginya mũthenya ũyũ ũngĩ warũmĩrĩre.

⁴ No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa maiguire ndũmĩrĩri ĩyo nĩmetĩkirie, nago mũigana wa arũme ũkĩongerereka magĩkinya ta 5,000.

⁵ Mũthenya ũyũ ũngĩ, aathani ao na athuri, na arutani a watho makĩgomana kũu Jerusalemu.

⁶ Nake Anasi, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, aarĩ ho, marĩ na Kaiafa, na Johana, na Aleksandro, na andũ arĩa angĩ maarĩ a nyũmba ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

⁷ Magĩathana atĩ Petero na Johana mareehwo mbere yao, na makĩambĩrĩria kũmooria ciũria. Makĩmooria atĩrĩ, “Mũrahotire gwĩka ũndũ ũcio na hinya ũrĩkũ, kana na rĩitwa rĩrĩkũ?”

⁸ Nake Petero, aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ aathani na athuuri a andũ!

⁹ Angĩkorwo twĩtĩtwo ũmũthĩ nĩgeetha tũtaarĩrie ũhoro wa gĩko kĩega kĩrĩa gĩkĩrwo mũndũ ũcio ũratũũrĩte arĩ mwonju, na tũurio ũrĩa arahonirio-rĩ,

¹⁰ kĩmenyei inyuĩ, o na andũ othe a Isiraeli atĩrĩ: Mũndũ ũyũ arũngĩ mbere yanyu arĩ mũhonu nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ wa Nazarethi, ũrĩa mwambithirie, nake Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

¹¹ We nĩwe

“ ihiga rĩrĩa inyuĩ aaki mwaregire,
na nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga rĩrĩa inene rĩa koine.’

¹² Naguo ũhonokio ndũngĩoneka harĩ mũndũ ũngĩ o wothe, nĩ ũndũ gũtirĩ rĩitwa rĩngĩ gũkũ thĩ rĩheanĩtwo kũrĩ andũ rĩngĩtũhonokia.”

¹³ Rĩrĩa monire ũmĩrĩru wa Petero na Johana, na makĩmenya atĩ matiarĩ athomu, na atĩ maarĩ andũ o ũguo-rĩ, makĩgega na makĩmenya atĩ andũ acio maakoreetwo marĩ na Jesũ.

¹⁴ No rĩrĩ, mona mũndũ ũcio wahonetio arũgamĩte hamwe nao-rĩ, matingĩahotire kuuga ũndũ.

15 Nĩ ùndũ ùcio makĩmaatha mehere Kĩama-inĩ, nao athuuri magĩciira marĩ oiki.

16 Makĩũrania atĩrĩ, “Andũ aya tũkũmeeka atĩa? Andũ othe arĩa matũũraga Jerusalemu nĩmooĩ atĩ nĩmaringĩte kĩaama kĩnene na tũtingĩhota gũkaana ũhoro wakĩo.

17 No nĩguo tũgirie ùndũ ũyũ gũthiĩ na mbere makĩria gatagatĩ-inĩ ka andũ-rĩ, no nginya tũkaanie andũ aya kwarĩria mũndũ o na ũrĩkũ na rĩitwa rĩu.”

18 Magĩcooka makĩmeeta thĩinĩ rĩngĩ na makĩmaatha atĩ matikaarie kana marutane o na atĩa na rĩitwa rĩa Jesũ.

19 No Petero na Johana makĩmacookeria atĩrĩ, “Tuai ciira inyuĩ ene kana nĩ kwagĩrĩire maitho-inĩ ma Ngai tũmwathĩkĩre inyuĩ gũkĩra gwathĩkĩra Ngai.

20 Nĩgũkorwo tũtingĩhota gũtiga kwaria ũrĩa tuonete na tũkaigua.”

21 Na thuutha wa kũmakaania, maamehĩire mũno, makĩmarekereria mathiĩ. Mat-ingĩahotire gũtua ũrĩa mangĩamaherithirie, tondũ andũ othe nĩmagoocaga Ngai nĩ ùndũ wa ũrĩa gwekĩkĩte.

22 Nĩgũkorwo mũndũ ùcio wahonetio na njĩra ya kĩaama aarĩ na ũkũrũ wa makĩria ma mĩaka mĩrongo ĩna.

Mahooya ma Etĩkia

23 Na rĩrĩa Petero na Johana maarekereirio, magĩthiĩ kũrĩ andũ a thiritũ yao, na makĩmeera ũrĩa wothe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri maameerĩte.

24 Rĩrĩa maiguire ũhoro ũcio, makĩanĩrĩa marĩ ngoro ĩmwe makĩhooya Ngai, makiuga atĩrĩ, “Mwathani Jehova, nĩwe wombire igũrũ na thĩ na iria, o na indo ciothe iria irĩ kuo.

25 Nawe nĩwaririe na ũndũ wa Roho Mũtheru na kanua ka ndungata yaku, o we ithe witũ Daudi, ũkiuga atĩrĩ:

“ Nĩ kĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ irakare mũno,
na andũ mathugunde mĩbango ya tũhũ?

26 Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathani magacookania ndundu,
nĩguo mokĩrĩre Mwathani,

na mokĩrĩre Ũrĩa wake Mũitĩrĩrie Maguta.’

27 Ti-itherũ, Herode na Pontio Pilato nĩmoonganire hamwe na andũ-a-Ndũrĩrĩ, na andũ a Isiraeli, itũũra-inĩ rĩrĩ inene nĩguo mathugunde ũrĩa megũũkĩrĩa Jesũ ndungata yaku theru, o ĩrĩa wee waitĩrĩrie maguta.

28 O mekire ũrĩa hinya waku na wendi waku watuĩte o mbere atĩ nĩguo gũgaatuĩka.

29 Na rĩrĩ, Mwathani, kĩone ũrĩa matwĩhĩire, na ũkĩhotithie ndungata ciaku kwaria kiugo gĩaku irĩ na ũũmĩrĩru mũingĩ.

30 Tambũrũkia guoko gwaku ũhonanie, na ũringe ciama na morirũ na ũndũ wa rĩtwa rĩa Jesũ, ndungata yaku theru.”

31 Nao maarĩkia kũhooya, handũ hau moon-ganĩte hagĩthingitha. Nao othe makĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru, makĩaria kiugo kĩa Ngai marĩ na ũcamba.

Etĩkia Kũhũthĩra Indo Ciao marĩ Hamwe

32 Nao andũ arĩa othe meetikĩtie maarĩ na ngoro ĩmwe na meciiria o mamwe. Gũtiarĩ

mũndũ woigaga atĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa indo ciake nĩ gĩake we mwene, no maahũthagĩra indo ciothe iria maarĩ nacio hamwe.

³³ Nao atũmwo, marĩ na hinya mũingĩ, magĩthiĩ na mbere kũheana ũira wa kũriũka kwa Mwathani Jesũ, na wega mũingĩ wa Ngai warĩ igũrũ rĩao.

³⁴ Gũtiarĩ andũ maagaga kĩndũ gatagatĩ-inĩ kao. Nĩgũkorwo ihinda kwa ihinda andũ arĩa maarĩ na ithaka kana nyũmba nĩmaciendagia, makarehe mbeeca icio mendetie,

³⁵ magaciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo, nacio ikagaĩrwo mũndũ o mũndũ kũringana na bata wake.

³⁶ Jusufu, Mũlawii wa kuuma Kuporo,* ũrĩa atũmwo meetaga Baranaba (ũguo nĩ kuuga Mũrũ wa Ũũmanĩrĩria),

³⁷ nĩendirie gĩthaka gĩake na akĩrehe mbeeca icio, agĩciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo.

5

Anania na Safira

¹ Na rĩrĩ, mũndũ wetagwo Anania, marĩ hamwe na mũtumia wake Safira o nao nĩmendirie gĩcunjĩ gĩa gĩthaka kĩa.

² Anania agĩtigĩria mbeeca imwe, no icio ingĩ agĩcirehe na agĩciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo, nake mũtumia wake Safira agĩkorwo nĩooĩ ũhoro ũcio wega.

* **4:36** O na gũtuĩka Alawii matietĩkĩrĩtio kũgĩa na ithaka kũu Isiraeli, matiagirĩtio kũgĩa nacio mabũrũri-inĩ mangĩ.

³ Nowe Petero akīmūūria atīrī, “Anania, nī kīi ngoro yaku īiyūrītwo nī Shaitani ūguo, agatūma ūheenie Roho Mūtheru, na ūgetigīria mbeeca imwe cia iria wendetie gīthaka?”

⁴ Rīrīa ūtarakīendetie-rī, githī gītīrarī gīaku? Na thuutha wa gūkīendia-rī, githī mbeeca itirakīrī o ciaku wīke nacio o ūrīa ūkwenda? Ūreciiririe gwīka ūguo nīkī? Ti andū ūheenietie, no nī Ngai.”

⁵ Rīrīa Anania aiguire ūguo-rī, akīgūa thī na agīkua. Nao andū arīa othe maiguire ūrīa kwahaana makīiyūrwo nī guoya.

⁶ Nao aanake magīūka, makīoha mwīrī wake na cuka, makīuumia nja na makīūthika.

⁷ Thuutha wa ta mathaa matatū-rī, mūtumia wake agītoonya atekūmenya ūrīa gwekīkīte.

⁸ Petero akīmūūria atīrī, “Ta njīra atīrī, ici nīcio mbeeca iria wee na Anania mūrendirie gīthaka?”

Nake mūtumia ūcio agīcookia atīrī, “Īi, nīcio tūrendirie.”

⁹ Petero akīmwīra atīrī, “Nī kīi gītūmīte mūrīkanīre mūgerie Roho wa Mwathani? Atīrīrī, magūrū ma andū arīa maathika mūthuuriguo marī mūromo-inī, nīmegūkuumia nja o nawe.”

¹⁰ O kahinda kau akīgūa thī magūrū-inī make, agīkua. Nao aanake magītoonya, makīmūkora akuīte, makīmuoya, magīthī, makīmūthika hakuhī na mūthuuriwe.

¹¹ Naguo kanitha wothe, hamwe na andū arīa othe maiguire maūndū macio makīnyitwo nī guoya mūnene.

Atũmwo Kũhonia Andũ aingĩ

12 Na rĩrĩ, atũmwo nĩmaringire ciama nyingĩ, na makĩonania morirũ gatagatĩ-inĩ ka andũ. Nao andũ arĩa othe metĩkĩtie nĩmagomanaga hamwe Gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni.

13 Gũtirĩ mũndũ wacookire kũgeria gwĩturanĩra nao, o na gũtuĩka andũ nĩmamaheete gĩtĩio mũno.

14 O na kũrĩ ũguo-rĩ, arũme na andũ-a-nja aingĩ nĩmetĩkirie Mwathani, naguo mũigana wao ũkĩongerereka.

15 Nĩ ũndũ wa ũguo, andũ nĩmareehaga andũ arĩa arũaru njĩra-inĩ, makamakomeria itanda na ibarĩ, nĩguo naarĩ amwe ao mahutio nĩ kũruru gĩa Petero.

16 Ningĩ andũ aingĩ nĩmonganaga hamwe moimĩte matũũra-inĩ marĩa maathiũrũrũkĩirie Jerusalemu, makareehaga andũ ao arĩa arũaru, na arĩa maanyariiragwo nĩ ngoma thũku, nao othe makahonio.

Atũmwo Kũnyariirwo

17 Na rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa othe maakoragwo nake, arĩa maarĩ a thiritũ ya Asadukai, makĩiyũrwo nĩ ũiru.

18 Makĩnyiita atũmwo, makĩmaikia njeera ĩrĩa ya mũingĩ.

19 No ũtukũ-rĩ, mũraika wa Mwathani akĩhingũra mĩrango ya njeera, na akĩmoimia nja.

20 Akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũrũgame hekarũ-inĩ, mwĩre andũ ũhoro wothe wa muoyo ũyũ mwerũ.”

21 Na rĩrĩ, ruoro rūgĩtema magĩtoonya hekarũ-inĩ, na makĩambĩrĩria kũruta andũ o ta ũrĩa meerĩtwo.

Rĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa maakoragwo nake maakinyire-rĩ, magĩcookanĩrĩria Kĩama, kĩũngano gĩa athuuri othe a Isiraeli, na magĩtũmana njeera atümwo magĩrwo.

22 No rĩrĩa thigari ciakinyire njeera-rĩ, itia-makorire kuo. Nĩ ũndũ ũcio, magĩcookia ũhoru makĩmeera atĩrĩ,

23 “Twakora mĩrango ya njeera ĩrĩ mĩhinge wega, nao arangĩri marũgamĩte mĩrango-inĩ; no twamĩhingũra, tũtinakora mũndũ kũu thĩnĩ.”

24 Rĩrĩa mũnene wa arangĩri a hekarũ na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maiguire ũhoru ũcio makĩmaka na makĩrigwo nĩ ũrĩa gũgũikara.

25 Hĩndĩ ĩyo hagĩũka mũndũ, akiuga atĩrĩ, “Ta rorai! Andũ arĩa mũraikirie njeera marũgamĩte hekarũ-inĩ makĩruta andũ.”

26 Maigua ũguo, mũnene wa arangĩri a hekarũ agĩthĩ na anene a thigari ciake na makĩrehe atümwo. Matiigana kũhũthĩra hinya, tondũ nĩmetigagĩra andũ matikamahũre na mahiga nyuguto.

27 Maarĩkia kũrehe atümwo-rĩ, makĩmarũgamia mbere ya Kĩama nĩguo morio ciũria nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

28 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ tũtiramũkaanirie biũ mũtikarutane na rĩtwa rĩrĩ, no rĩu mũiyũritie Jerusalemu ũrutani wanyu, na nĩmwĩrutaniirie gũtũma tũcookererwo nĩ thakame ya mũndũ ũcio.”

29 Petero na atūmwō acio angĩ magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ no nginya twathĩkĩre Ngai gũkĩra gwathĩkĩra andũ!

30 Ngai wa maithe maitũ nĩariũkirie Jesũ ku-uma kũrĩ arĩa akuũ, ũrĩa mworagire na ũndũ wa kũmwamba mũtĩ-igũrũ.

31 Ngai nĩamũtũgĩririe akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo arĩ Mũthamaki na Mũhonokia nĩguo Isiraeli merire na marekerwo mehia.

32 Ithuĩ tũrĩ aira a maũndũ macio, nake Roho Mũtheru, ũrĩa Ngai aheete andũ arĩa mamwathĩkagĩra-rĩ, o nake nĩ mũira.”

33 Rĩrĩa maiguire ũguo makĩrakara mũno makĩenda kũmooraga.

34 No rĩrĩ, Mũfarisai wetagwo Gamalieli, mũrutani wa watho na watĩtuo nĩ andũ othe akĩrũgama Kĩama-inĩ, agĩathana atĩ andũ acio mambe moimio nja gwa kahinda kanini.

35 Nake akĩra Kĩama atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, cũraniai wega ũrĩa mũratanya gwĩka andũ aya.

36 Ihinda rĩhĩtũku mũndũ wetagwo Theuda nĩeyumĩririe agĩtuoaga atĩ we nĩ mũndũ ma, na akĩgĩa na arũmĩrĩri ta magana mana. Nĩooragirwo, nao arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo na ũhoru ũcio wothe ũgĩtuĩka wa tũhũ.

37 Thuutha wake, Judasi ũrĩa woimĩte Galili akĩyũmĩria matukũ-inĩ ma kwĩyandĩkithia na agĩtongoria mbũtũ ya andũ nĩguo makararie watho. O nake akĩũragwo, na arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo.

38 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, igũrũ rĩkoniĩ ũhoru ũyũ ngũmũtaara atĩrĩ, tiganai na andũ aya! Mare-

keei mathiĩ! Nĩ ũndũ angĩkorwo muoroto kana ciĩko ciao ciumanĩte na ũmũndũ-rĩ, ũndũ ũcio nĩũgũthira.

³⁹ No angĩkorwo ũndũ ũyũ uumanĩte na Ngai, mũtingĩhota kũgirĩrĩria andũ aya; mũgwĩkora mũkĩhũũrana na Ngai.”

⁴⁰ Nao magĩtikania na mĩario yake. Nao magĩta atũmwo matoonye makĩmahũũrithia iboko.* Magĩcooka makĩmaatha matikaarie thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, magĩcooka makĩmarekereria mathiĩ.

⁴¹ Nao atũmwo makiuma Kĩama-inĩ mak-enete tondũ wa ũrĩa maatuĩtwo aagĩrĩru a gũconorithio nĩ ũndũ wa Rĩitwa rĩu.

⁴² Mũthenya o mũthenya, marĩ hekarũ-inĩ o na marĩ mĩciĩ-inĩ, matiigana gũtiga kũrutana na kũhunjia ũhoru ũcio mwega atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

6

Andũ Mũgwanja Gũthuurwo

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio rĩrĩa mũigana wa arutwo wongererekaga-rĩ, Ayahudi amwe arĩa maaciarĩrwo kwa Ayunani nĩmatetirie Ayahudi a Kĩhibirania tondũ atumia ao a ndigwa matia-gayagĩrwo irio rĩrĩa ikũgayanwo o mũthenya.

² Nĩ ũndũ ũcio, atũmwo acio ikũmi na eerĩ magĩcookanĩrĩria arutwo othe hamwe na makĩmeera atĩrĩ, “Gũtiagĩrĩire tũtiganĩrie ũtungata wa kiugo kĩa Ngai nĩguo tũtungatage metha-inĩ.

* **5:40** Mũyahudi angĩonirwo na mahĩtia, aatuugĩrwo kũhũũrwo iboko mĩrongo ĩtatũ na kenda.

³ Ariū na aarī a Ithe witū, thurai andū mūgwanja kuuma gatagatī-inī kanyu, andū arīa moikaine atī nī maiyūrītwo nī Roho, o na ūūgī, na nītūkūmehokera wīra ūcio,

⁴ na ithuī tūrūmbūiye ūhorō wa mahooya na ūtungata wa kiugo.”

⁵ Ūndū ūcio moigire nīwakenirie gīkundi kīu gīothe. Nao magīthuura Stefano, mūdū waiyūrītwo nī wītīkio na Roho Mūtheru, na Filipu, na Porokoro, na Nikanora, na Timoni, na Paramena, na Nikola, mūdū wa kuuma Antiokia ūrīa wagarūrūkīte agatuīka Mūyahudi.

⁶ Makīneana andū acio kūrī atūmwō, nao atūmwō makīmahoera na makīmaigīrīra moko.

⁷ Nī ūndū ūcio kiugo kīa Ngai gīkīhunja. Mūigana wa arutwo kūu Jerusalemu ūkīongerereka mūno, nakīo gīkundi kīnene kīa athīnjīri-Ngai gīgīathīkīra ūhorō wa wītīkio.

Stefano Kūnyiitwo

⁸ Na rīrī, Stefano, mūdū waiyūrītwo nī wega wa Ngai na ūhoti, nīekire morirū manene na akīringa ciama gatagatī-inī ka andū.

⁹ No rīrī, nī kuoimīrire ngarari kuuma kūrī andū a Thunagogi ya Andū arīa Oohore (ta ūrīa yetagwo), nao nī Ayahudi a kuuma Kurene na Aleksanderia o hamwe na mabūrūri ma Kilikia na Asia. Andū aya makīambīrīria gūkararania na Stefano,

¹⁰ no matingīetiiririe ūūgī wake kana Roho ūrīa aaragia nago.

¹¹ Hīndī īyo makīringīrīria andū amwe na hitho moige atīrī, “Nītūiguīte Stefano akīaria ciugo cia kūrūma Musa, o na Ngai.”

12 Nĩ ùndũ ùcio magĩtũma okĩrĩrwo nĩ andũ, na athuuri, na arutani a watho. Makĩnyiita Stefano makĩmũrehe mbere ya Kĩama.

13 Magĩcooka makĩrehe aira a maheeni, arĩa maarutire ùira makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ùyũ ndatigithagĩria kwaria agĩũkagĩrĩra handũ haha hatheru, o na gũũkĩrĩra watho.

14 Nĩgũkorwo nĩtũiguĩte akiuga atĩ Jesũ ùyũ wa Nazarethi nĩagatharia handũ haha, na agarũre mĩtugo ĩrĩa Musa aatũtigĩre.”

15 Andũ arĩa othe maarĩ Kĩama-inĩ magĩkũũrĩra Stefano maitho, nao makĩona ũthiũ wake ũtarĩ ta ũthiũ wa mũraika.

7

Stefano Kwarĩria Kĩama

1 Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Thitango ici nĩ cia ma?”

2 Nake Stefano agĩcookia atĩrĩ, “Ariũ a Baba na maithe maitũ, ta thikĩrĩriai! Ngai mwene riiri nĩoimĩrĩire ithe witũ Iburahĩmu hĩndĩ ĩrĩa aatũũraga bũrũri wa Mesopotamia, atanathĩ gũtũũra bũrũri wa Harani.

3 Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Thaama uume bũrũri wanyu na ũtuge andũ anyu, ũthiĩ bũrũri ũrĩa ngaakuonia.’

4 “Nĩ ùndũ ùcio Iburahĩmu akiuma bũrũri wa Akalidei agĩthiĩ gũtũũra Harani. Thuutha wa gĩkuũ gĩa ithe, Ngai akĩmũruta kuo na agĩũka bũrũri ùyũ mũtũũraga.

5 Ndaamũheire igai gũkũ, o na ikinya rĩmwe. No Ngai nĩamwĩrire atĩ we hamwe na njiaro

ciake nĩmakegwatĩra bũrũri ũyũ, o na gũtuĩka hĩndĩ ĩyo Iburahĩmu ndaarĩ na mwana.

⁶ Ngai eerire Iburahĩmu atĩrĩ: ‘Njiaro ciaku igaatũũra irĩ ng’eni bũrũri ũtarĩ wacio, kũrĩa igaatuuo ngombo na inyariirwo ihinda rĩa mĩaka magana mana.’

⁷ Ningĩ Ngai akiuga atĩrĩ, ‘No nĩngaherithia rũrĩrĩ rũu igaatungata irĩ ngombo; na thuutha ũcio-rĩ, nĩikoima bũrũri ũcio, nacio nĩikaahooya irĩ kũndũ gũkũ.’

⁸ Hĩndĩ ĩyo nĩarĩkanĩire na Iburahĩmu kĩrĩkanĩro kĩa ũhoro wa kũrua. Nake Iburahĩmu agĩtuĩka ithe wa Isaaka na akĩmũruithia thikũ ya kanana thuutha wa gũciarwo gwake. Thuutha-inĩ Isaaka agĩtuĩka ithe wa Jakubu, nake Jakubu agĩtuĩka ithe wa athuuri arĩa ikũmi na eerĩ.

⁹ “Na tondũ wa maguuka maitũ kũiguĩra Jusufu ũiru, nĩmamwendirie bũrũri wa Misiri agatuĩke ngombo kuo. No Ngai aarĩ hamwe nake

¹⁰ na akĩmũhonokia mathĩna-inĩ make mothe. Nĩaheire Jusufu ũũgĩ na akĩmũhotithia atuĩke wa kwendeka nĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri; nĩ ũndũ ũcio akĩmũtua wa gwathaga Misiri o na nyũmba yake yothe ya ũthamaki.

¹¹ “Thuutha ũcio gũkĩgĩa ng’aragu bũrũri-inĩ wothe wa Misiri, na Kaanani, na ĩkĩrehe gũthĩnĩka kũingĩ mũno, namo maithe maitũ makĩaga irio.

¹² Rĩrĩa Jakubu aiguire atĩ Misiri nĩ kwarĩ na ngano, agĩtũma maithe maitũ kuo hĩndĩ ya mberere.

¹³ Na rĩrĩa maathiire riita rĩa keerĩ-rĩ, Jusufu akĩmenyithania kũrĩ ariũ a ithe, nake Firaũni

akĩmenya ũhoro wa nyũmba ya Jusufu.

14 Thuutha wa ũguo-rĩ, Jusufu agĩtũmanĩra ithe Jakubu na nyũmba yake yothe moke, nao othe maarĩ andũ mĩrongo mũgwanja na atano.

15 Nake Jakubu agĩkũrũka, agĩthiĩ Misiri, kũrĩa we na maithe maitũ maakuĩriire.

16 Mĩĩrĩ yao nĩyacookirio Shekemu na igĩthikwo mbĩrĩra-inĩ ĩrĩa Iburahĩmu aagũrite na mbeeca kuuma kũrĩ ariũ a Hamori kũu Shekemu.

17 “Rĩrĩa ihinda rĩakuhĩrĩirie rĩa Ngai kũhingia kũĩranĩro gĩake kũrĩ Iburahĩmu-rĩ, mũigana wa andũ aitũ kũu Misiri nĩwongererekete mũno.

18 Hĩndĩ ĩyo mũthamaki ũngĩ ũtooĩ ũhoro wa Jusufu agĩtuĩka wa gũthamaka Misiri.

19 Agĩĩka andũ aitũ ũũru mũno na akĩhinyĩrĩria maithe maitũ na ũndũ wa kũmaringĩrĩria na hinya mate tũkenge twao nĩgeetha tũkue.

20 “Thinda-inĩ rĩu Musa nĩaciarirwo, nake aarĩ mwana mũthaka mũno. Akĩrererwo mũciĩ gwa ithe ihinda rĩa mĩeri ĩtatũ.

21 Rĩrĩa aigirwo nja-rĩ, mwarĩ wa Firaũni akĩmuoya akĩmũrera ta mwana wake.

22 Musa agĩthomithio na ũũgĩ wothe wa andũ a Misiri na aarĩ na hinya wa mĩario na ciĩko.

23 “Rĩrĩa Musa aakinyirie mĩaka mĩrongo ĩna-rĩ, agĩtua itua rĩa gũceerera andũ ao a Isiraeli.

24 Nĩonire mũndũ ũmwe wao akĩnyariirwo nĩ mũndũ wa Misiri. Nĩ ũndũ ũcio agĩthiĩ kũmũũrĩria na akĩmũrĩhĩria na ũndũ wa kũũraga mũndũ ũcio Mũmisiri.

25 Musa eeciirítie atĩ andũ ao nĩmangĩonire atĩ Ngai nĩamũhũthagĩra nĩgeetha amahonokie, no-o matiamenyire ũguo.

26 Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa agĩthiĩ agĩkora andũ eerĩ a Isiraeli makĩrũa. Akĩgeria kũmaiguithania akĩmeeraga atĩrĩ, ‘Andũ aya, inyuĩ mũrĩ a ithe ũmwe; nĩ kĩĩ kĩratũma mwende gwĩkana ũũru?’

27 “No mũndũ ũrĩa wekĩte ũcio ũngĩ ũũru agĩikania Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Nũũ wagũtuire mwathi na mũtuithania wa maciira maitũ?’

28 Ũrenda kũnjũraga o ta ũrĩa ũrooragire Mũmisiri ira?’

29 Rĩrĩa Musa aiguire ũguo akĩũra agĩthiĩ bũrũri wa Midiani, kũrĩa aatũũrĩre arĩ ta mũgeni na akĩgĩa na ariũ eerĩ.

30 “Na rĩrĩ, mĩaka mĩrongo ĩna yarĩkia gũthira-rĩ, mũraika akiumĩrĩra Musa arĩ nĩnĩmbĩ-inĩ cia mwaki iria ciakanaga kĩhinga-inĩ kũu werũ-inĩ hakuhĩ na Kĩrĩma gĩa Sinai.

31 Rĩrĩa onire ũguo, akĩgega nĩ kĩrĩa onire. Na rĩrĩa aakuhagĩrĩria nĩguo one wega-rĩ, akĩigua mũgambo wa Mwathani ũkiuga atĩrĩ:

32 ‘Niĩ nĩ niĩ Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, o na Jakubu.’ Musa akĩinaina nĩ gwĩtigĩra na ndaigana kũrora.

33 “Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ruta iraatũ ciaku, nĩgũkorwo hau ũrũgamĩte nĩ handũ hatheru.

34 Ti-itherũ nĩnyonete kũhinyĩrĩrio kwa andũ akwa kũu bũrũri wa Misiri. Nĩnjiguĩte gũcaaya kwao, na nĩnjikũrũkĩte thĩ nĩguo

ndĩmohorithie. Rĩu ũka nĩngũgũtũma ũcooke Misiri.'

35 “Ũyũ nowe Musa ũrĩa maaregete makuga atĩrĩ, ‘Nũũ ũgũtuĩte mwathi witũ na mũtũciirithia?’ Ngai we mwene nĩamũtũmire atuĩke mũnene na mũkũũri wao, na ũndũ wa mũraika ũrĩa wamuumĩrĩire kĩhinga-inĩ.

36 Akĩmatongoria makiuma Misiri na agĩka morirũ na akĩringa ciama arĩ kũu Misiri, o na Iria-inĩ Itune, na ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna kũu werũ-inĩ.

37 “Ũyũ nowe Musa ũrĩa werire andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Ngai nĩakamũtũmĩra mũnabii ta nĩi kuuma kũrĩ andũ anyu kĩũmbe.’

38 We aarĩ kĩũngano-inĩ kũu werũ-inĩ, arĩ hamwe na mũraika ũrĩa wamwarĩirie Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, na aarĩ hamwe na maithe maitũ; nake nĩamũkĩrĩire ciugo irĩ muoyo nĩgeetha atũkinyĩrie.

39 “No rĩrĩ, maithe maitũ nĩmaregire kũmwathĩkĩra. Handũ ha ũguo-rĩ, o makĩmũrega, na thĩinĩ wa ngoro ciao makĩirirĩria gũcooka Misiri.

40 Nao makĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tũthondekere ngai iria irĩtũtongoragia. Nĩgũkorwo mũndũ ũyũ ũgwĩtwo Musa, ũrĩa watũtongoririe tũkiuma bũrũri wa Misiri, tũtiũũ ũrĩa onete!’

41 Hĩndĩ ĩyo nĩguo maathondekire mũhianano watariĩ ta njaũ. Makĩũrutĩra magongona, na makĩgĩa na hĩndĩ ya gũkũngũira kĩrĩa maathondekete na moko mao.

42 No Ngai akĩmahutatĩra, na akĩmarekereria mahooyage ciũmbe cia igũrũ. Ũhoru ũyũ

ũtwaranĩte na ũrĩa kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa anabii, atĩrĩ:

“ Nĩmwandutĩire magongona na maruta
mĩaka mĩrongo ĩna kũu werũ-inĩ, inyuĩ
nyũmba ya Isiraeli?

⁴³ Nĩmũtũũgĩrĩtie ihooero rĩa Moleku,
na njata ya ngai yanyu ĩrĩa ĩtagwo Refani,
mĩhianano ĩrĩa mwathondekire ya
kũhooyaga.

Tondũ ũcio, nĩngatũma mũtahwo mũtwarwo’
kũhĩtũka Babuloni.

⁴⁴ “Maithe maitũ maarĩ na hema ĩrĩa yetagwo
gĩikaro kĩa Ũira kũu werũ-inĩ. Nayo yathon-
deketwo o ta ũrĩa Ngai eerĩte Musa, kũringana
na mũhianĩre ũrĩa onete.

⁴⁵ Maarĩkia kwamũkĩra hema-rĩ, maithe
maitũ, matongoretio nĩ Joshua magĩũka nayo
rĩrĩa menyĩĩĩire bũrũri kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ iria
Ngai aarutũrũrire ciehere mbere yao. Nayo
ĩgĩtũũra kũu bũrũri ũcio o nginya hĩndĩ ya
Daudi,

⁴⁶ ũrĩa wakenire nĩ gwĩtĩkĩrĩka nĩ Ngai, na
akĩhooya etĩkĩrio aakĩre Ngai wa Jakubu gĩikaro.

⁴⁷ No Solomonĩ nĩwe wamwakĩire nyũmba.

⁴⁸ “No rĩrĩ, Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno ndaikaraga
nyũmba ciakĩtwo nĩ andũ. O ta ũrĩa mũnabii
oigĩte atĩrĩ:

⁴⁹ “ ĩgũrũ nĩkuo gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene,
nayo thĩ nĩ gaturwa ka makinya makwa.

Ũngĩkĩnjakĩra nyũmba ya mũthemba ũrĩkũ?

Ũguo nĩguo Mwathani ekũũria.

Kana kĩhurũko gĩakwa kĩngĩkorwo kũ?

50 Githĩ ti guoko gwakwa gwathondekire indo ici ciothe?’

51 “Inyuĩ andũ aya aremi, o inyuĩ mūtariĩ aruu ngoro na matũ! Inyuĩ mūtariĩ o ta maithe manyu: Inyuĩ mūtũũraga mũreganĩte na Roho Mũtheru!

52 Nĩ kũrĩ mũnabii ũtaanyariirwo nĩ maithe manyu? Mooragire o na andũ arĩa maarathire ũhoru wa gũũka kwa Ūrĩa Mũthingu. Na rĩu nĩmũmũkunyanĩire na mũkamũũraga;

53 o inyuĩ mwamũkĩrere watho ũrĩa waathanirwo kũgerera araike no mũkĩaga kũwathĩkĩra.”

Stefano Kũhũũrwo na Mahiga

54 Rĩrĩa maiguire maũndũ macio-rĩ, makĩrakara mũno, na makĩmũhagaranĩria magego.

55 No Stefano, aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, Agĩcũthĩrĩria igũrũ akĩona riiri wa Ngai, na Jesũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.

56 Akiuga atĩrĩ, “Onei, nĩndĩrona igũrũ rĩhingũkĩte nake Mũrũ wa Mũndũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.”

57 Maigua ũguo makĩhumbĩra matũ mao, makĩhanyũka harĩ we makiugagĩrĩria na mũgambo mũnene.

58 makĩmũkururia, makĩmumia nja ya itũũra, na makĩambĩrĩria kũmũhũũra na mahiga nyuguto. Nao, aira makĩiga nguociao magũrũ-inĩ ma mwanake wetagwo Saũlũ.

59 Rĩrĩa maamũhũũraga na mahiga nyuguto, Stefano nĩahooire Ngai, akiuga atĩrĩ, “Mwathani Jesũ, amũkĩra roho wakwa.”

⁶⁰ Agĩcooka agĩturia ndu, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, ndūkamoorie rĩhia rĩrĩ.” Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩkoma.

8

¹ Nake Saŭlũ aarĩ ho, na agĩtĩkĩra atĩ ooragwo.

Kanitha Kũnyariirwo na Kũhurunjwo

Mũthenya ũcio kanitha ũkĩnyariirwo mũno kũu Jerusalemu, nao andũ othe o tiga atūmwo makĩhurunjũkĩra Judea na Samaria.

² Andũ etigĩri Ngai magĩthika Stefano na makĩmũcakaĩra mũno.

³ No Saŭlũ akĩambĩrĩria kwananga kanitha. Aathiiaga nyũmba o nyũmba, akĩrutũrũraga arũme na andũ-a-nja, akĩmaikagia njeera.

Filipu arĩ Bũrũri wa Samaria

⁴ Nao andũ arĩa maahurunjĩtwo nĩmahunjirie kiugo kĩa Ngai o kũrĩa guothe maathiiaga.

⁵ Filipu agĩkũrũka agĩthiĩ itũũra rĩarĩ Samaria, akĩhunjia ũhoru wa Kristũ kuo.

⁶ Rĩria ikundi cia andũ ciaiguire Filipu na ikĩona ciama iria aaringaga, othe magĩthikĩrĩria ũrĩa oigaga.

⁷ Ngoma thũku nĩcioimaga andũ aingĩ igĩkayũrũkaga, na andũ aingĩ maarũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga, na andũ arĩa maarĩ onju makĩhonio.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio gũkĩgĩa na gĩkeno kĩnene itũũra-inĩ rĩu.

Simoni ũrĩa warĩ Mũragũri

⁹ Na rĩrĩ, itũũra-inĩ rĩu nĩ kwarĩ na mũndũ we-tagwo Simoni, nake nĩaragũrĩte kwa ihinda na

akagegia andũ othe a Samaria. Nake nĩetĩĩaga na ageetua atĩ aarĩ mũndũ mũnene mũno,

¹⁰ nao andũ othe, arĩa anini na arĩa anene, makamũthikagĩrĩria na makoiga na mũgambo mũnene atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩwe hinya wa ũngai ũrĩa ũĩkaine ta Hinya Mũnene.”

¹¹ Maatũũrĩte mamuumaga thuutha tondũ nĩamagegetie hĩndĩ ndaaya na ũragũri wake.

¹² No rĩrĩa meetĩkirie Filipu akĩhunja Ũhororĩrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai na wa rĩĩtwa rĩa Jesũ Kristũ-rĩ, makĩbatithio, arũme o hamwe na andũ-a-nja.

¹³ Simoni we mwene agĩĩtĩkia na akĩbatithio. Nake akĩrũmĩrĩra Filipu kũrĩa guothe aathiiaga, agegetio nĩ imenyithia cia hinya na ciamia iria onaga.

¹⁴ Rĩrĩa atũmwo arĩa maarĩ kũu Jerusalemu maiguire atĩ andũ a Samaria nĩmetĩkĩrĩte kiugo kĩa Ngai-rĩ, makĩmatũmĩra Petero na Johana.

¹⁵ Nao maakinya kuo, makĩmahoera nĩguo maamũkĩre Roho Mũtheru,

¹⁶ tondũ nginya hĩndĩ ĩyo Roho Mũtheru ndaakoretwo aikũrũkĩire mũndũ o na ũmwe wao; tiga o kũbatithio maabatithĩtio thĩnĩ wa rĩĩtwa rĩa Mwathani Jesũ.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Petero na Johana makĩmaigĩrĩra moko, nao makĩamũkĩra Roho Mũtheru.

¹⁸ Rĩrĩa Simoni onire atĩ Roho aaheanagwo na ũndũ wa kũigĩrĩrwo moko nĩ atũmwo-rĩ, akĩenda amahe mbeeca,

¹⁹ akiuga atĩrĩ, “Heei ũhoti ũyũ o na nĩ nĩgeetha ũrĩa wothe ndaigĩrĩra moko makwa akaamũkĩra Roho Mũtheru.”

²⁰ Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbeeca ciaku irothiranĩra hamwe nawe, nĩgũkorwo wĩciirĩtie no ũgũre kĩheo kĩa Ngai na mbeeca.

²¹ Wee ndũrĩ na handũ, o na ndũrĩ na igai ũtungata-inĩ ũyũ, tondũ ngoro yaku ti njagĩrĩru mbere ya Ngai.

²² Wĩrire waganu ũyũ na ũhooe Mwathani. Hihi nĩegũkũrekera nĩ ũndũ wa gũkorwo na rĩciiria ta rĩu ngoro-inĩ yaku.

²³ Nĩgũkorwo nguona ũiyũrĩtwo nĩ marũrũ na ũgatuĩka ngombo ya mehia.”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Hoo-erai harĩ Mwathani nĩgeetha ndikae gũkorwo nĩ ũndũ o na ũmwe wa macio mwagweta.”

²⁵ Rĩrĩa maarĩkirie kũheana ũira na kũhunjia kiugo kĩa Mwathani-rĩ, Petero na Johana magĩcooka Jerusalemu, o makĩhunjagia Ũhororĩra-Mwega tũtũura-inĩ tũingĩ twa Samaria.

Filipu na Mũhabashi

²⁶ Na rĩrĩ, mũraika wa Mwathani akĩra Filipu atĩrĩ, “Thiĩ werekeire gũthini, ũkinye njĩra-inĩ, njĩra ĩrĩa ya werũ-inĩ, ĩrĩa ĩkũrũkĩte kuuma Jerusalemu ĩgathiĩ nginya Gaza.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio akiumagara, na arĩ njĩra-inĩ agĩcemanía na Mũhabashi warĩ mũhakũre, mũndũ mũnene warĩ igweta ũrĩa warũgamĩrĩire kĩgũina gĩa Kandake, mũthamaki-mũndũ-wa-nja wa Ahabashi.* Mũndũ ũyũ aathiite Jerusalemu kũhooya Ngai;

* **8:27** Ũmũthĩ bũrũri ũcio ũĩkaine ta Nubia, kana Sudani ya Rũgongo.

28 na arĩ njĩra-inĩ akĩinũka, aakarĩte ngaari-inĩ yake ya mbarathi agĩthoma ibuku rĩa Isaia ũrĩa mũnabii.

29 Roho akĩĩra Filipu atĩrĩ, “Thiĩ ngaari-inĩ iĩrĩa ya mbarathi ũikare hakuhĩ nayo.”

30 Hĩndĩ iyo Filipu akĩhanyũka nginya ngaari-inĩ iyo ya mbarathi, akĩigua mũndũ ũcio agĩthoma ibuku rĩa Isaia ũrĩa mũnabii, akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩurataũkĩrwo nĩ ũhoro ũcio ũrathoma?”

31 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ingĩtaũkĩrwo atĩa, tiga hagĩire mũndũ wa kũndaarĩria?” Nĩ ũndũ ũcio akĩĩra Filipu ahaice ngaari iyo ya mbarathi, aikaranie nake.

32 Mũndũ ũcio warĩ mũhakũre aathomaga gacunjĩ gaka ka Maandĩko:

“Aatwarirwo o ta ng’ondũ gĩthĩnjĩro-inĩ,
na o ta ũrĩa gatũrũme gakeraga ki karĩ mbere
ya mũndũ ũrĩa ũrakenja guoya,
nogu o nake ataatumũrire kanua gake.

33 Nĩaconorithirio na ndaigana gũtuĩrwo ciira na kĩhooto.

Nũũ ũngĩaria ũhoro wa njiaro ciake?
Nĩgũkorwo muoyo wake nĩwehererio
ũkiuma gũkũ thĩ.”

34 Mũndũ ũcio mũhakũre akĩũria Filipu atĩrĩ, “Ndagũthaitha, ta njĩra atĩrĩ, mũnabii araaria ũhoro wa ũ, nĩ ũhoro wake we mwene kana nĩ ũhoro wa mũndũ ũngĩ?”

35 Hĩndĩ iyo Filipu akĩrutia ũhoro hau, akĩmũhe ũhoro-ũrĩa-Mwega ũkoniĩ Jesũ.

36 Na marĩ njĩra-inĩ magĩthiĩ-rĩ, magĩkinya handũ haarĩ na maaĩ, nake mũndũ ũcio warĩ

mũhakũre akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, maaĩ nĩmo maya. Nĩ kũĩ kĩngĩgiria mbatithio?”

³⁷ (Nake Filipu akiuga atĩrĩ, “Ũngĩtĩkia na ngoro yaku yothe, no ũbatithio.” Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩnjĩtikĩtie atĩ Jesũ Kristũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.)”

³⁸ Nake agĩathana ngaari ĩyo ya mbarathi ĩrũgame. Hĩndĩ ĩyo Filipu na mũndũ ũcio mũhakũre magĩikũrũka, magĩtoonya maaĩ-inĩ, nake Filipu akĩmũbatithia.

³⁹ Na rĩrĩa moimĩrire maaĩ-inĩ, Roho wa Mwathani o rĩmwe akĩoya Filipu, akĩmweheria, nake mũndũ ũcio mũhakũre akĩaga kũmuona rĩngĩ, no agĩthĩĩ na mbere na rũgendo akenete.

⁴⁰ No Filipu nĩonekanire Azota, na agĩthĩĩ akĩhunjagia Ũhoru-ũrĩa-Mwega matũũra-inĩ mothe nginya agĩkinya Kaisarea.

9

Saũlũ Kũgarũrũka

¹ Ihinda-inĩ o rĩu Saũlũ no eehĩtagĩra kũũraga arutwo a Mwathani. Agĩthĩĩ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene,

² na akĩmũhooya marũa athĩĩ namo thunagogi-inĩ iria ciarĩ Dameski, nĩgeetha angĩkora andũ a Njĩra ĩyo kuo, marĩ arũme kana andũ-a-nja, amanyiĩte amatware Jerusalemu marĩ ohe.

³ Naarĩ rũgendo-inĩ aakuhĩrĩria Dameski-rĩ, o rĩmwe ũtheri ũkiuma na igũrũ, ũkĩmwarĩra mĩena yothe.

⁴ Akĩgũa thĩ, na akĩgua mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, Saũlũ, ũũnyariiraga nĩkĩ?”

⁵ Saülũ akĩũria atĩrĩ, “Nĩwe ũ, Mwathani?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ niĩ Jesũ ũrĩa ũnyariiraga.

⁶ No rĩrĩ, rĩu ũkĩra ũtoonye itũũra rĩrĩ inene, na nĩkwĩrwo ũrĩa wagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

⁷ Nao andũ arĩa maatwaranaga hamwe na Saülũ makĩrũgama hau maagĩte ũrĩa mangiuga; o nĩmaiguire mũgambo no matiigana kuona mũndũ o na ũrĩkũ.

⁸ Nake Saülũ agĩũkĩra, akĩrũgama, no rĩrĩa aahingũririe maithe ndoonaga o na hanini. Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita guoko makĩmũtwara Dameski.

⁹ Ihinda rĩa matukũ matatũ aarĩ mũtumumu, na ndarĩ kĩndũ aarĩaga kana akanyua.

¹⁰ Na rĩrĩ, kũu Dameski nĩ kwarĩ na mũrutwo wetagwo Anania. Mwathani akĩmwarĩria na kĩoneki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Anania!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Niĩ ũyũ Mwathani.”

¹¹ Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ kwa Judasi o kũu njĩra ĩrĩa ĩtagwo Nũngarũ, ũrie mũndũ uumĩte Tariso wĩtagwo Saülũ, nĩ ũndũ nĩkũhooya arahooya.

¹² Nĩonete mũndũ kĩoneki-inĩ wĩtagwo Anania agĩũka kũmũigĩrĩra moko, nĩguo acooke kuona.”

¹³ Anania akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, nĩnjiguĩte ũhoru mũingĩ ũkonii mũndũ ũcio, na maũndũ maingĩ mooru marĩa aaneka andũ aku arĩa aamũre kũũrĩa Jerusalemu.

¹⁴ Na okĩte gũkũ arĩ na wathani kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, nĩgeetha anyiite andũ arĩa othe makayagĩra rĩtwa rĩaku.”

15 No Mwathani akĩra Anania atĩrĩ, “Thĩ, tondũ ùndũ ùcio nĩ kĩndũ gĩakwa kĩa ndĩthuurĩre gĩa gĩtwara ùhoro wa rĩitwa rĩakwa kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, na athamaki, o na kũrĩ andũ a Isiraeli.

16 Nĩngũmuonia ùrĩa arĩ o nginya anyamaarĩke nĩ ùndũ wa rĩitwa rĩakwa.”

17 Hĩndĩ ìyo Anania agĩthĩ na agĩtoonya nyũmba ìyo. Akĩgĩrĩra Saũlũ moko, akĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, mũrũ wa Ithe witũ, Mwathani, o we Jesũ ùrĩa ùrakuumĩrĩre ùrĩ njĩra-inĩ ùgĩũka gũkũ, nĩandũmĩte nĩguo ùcooke kuona, na ùiyũrio na Roho Mũtheru.”

18 O hĩndĩ ìyo, tũnyamũ twahaanaga ta ngaracũ tũkiuma maitho-inĩ ma Saũlũ, tũkĩgũa thĩ, nake akĩhota kuona rĩngĩ. Agĩũkĩra na akĩbatithio,

19 na aarĩkia kũrĩa irio, akĩgĩa na hinya.

Saũlũ arĩ Dameski na Jerusalemu

Saũlũ agĩikara mũthenya ìigana ùna marĩ hamwe na arutwo kũu Dameski.

20 Na hĩndĩ ìyo akĩambĩrĩria kũhunjia thunagogi-inĩ atĩ Jesũ nĩ Mũrũ wa Ngai.

21 Andũ othe arĩa maamũiguire makĩgega makĩũria atĩrĩ, “Githĩ mũndũ ùyũ tiwe ùraagithĩtie andũ thayũ kũu Jerusalemu gatagatĩ-inĩ ka arĩa makayagĩra rĩitwa rĩu? Na githĩ ndokĩte gũkũ nĩgeetha amanyiite amatware marĩ ohe kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene?”

22 Nowe Saũlũ agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya, na akĩgegĩa Ayahudi arĩa maatũũrĩte kũu Dameski

na ùndũ wa kũmaiguithia na ma atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

²³ Thuutha wa mĩthenya mĩngĩ gũthira, Ayahudi magĩcookania ndundu mamũũrage,

²⁴ no Saũlũ akĩmenya mũbango ũrĩa maarĩ nague. Mũthenya na ũtukũ maaikaraga mamuoheirie ihingo-inĩ cia itũũra inene nĩguo mamũũrage.

²⁵ No arũmĩrĩri aake makĩmuoya ũtukũ, makĩmũharũrũkia arĩ gĩkabũ-inĩ mamũgereirie mwanya warĩ rũthingo-inĩ.

²⁶ Hĩndĩ ĩrĩa aakinyire Jerusalemu, akĩgeria kwĩgwatania na arutwo, no othe nĩmamwĩtigagĩra, tondũ matietĩkagia atĩ kũna aarĩ mũrutwo.

²⁷ No Baranaba akĩmuoya akĩmũtwara kũrĩ atümwo. Akĩmeera ũrĩa Saũlũ oonire Mwathani arĩ rũgendo-inĩ rwake, na ũrĩa Mwathani aamwarĩirie, na ũrĩa aahunjirie kũu Dameski thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ ategwĩtigĩra.

²⁸ Nĩ ùndũ ũcio Saũlũ agĩkara na atümwo, na agaceeraga kũu Jerusalemu, akĩaragia na ũcamba thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani, ategwĩtigĩra.

²⁹ Ningĩ nĩaaragia na agakararanagia na Ayahudi arĩa maaciarĩrwo kwa Ayunani, no nao makageria ũrĩa mangĩmũũraga.

³⁰ Rĩrĩa ariũ na aarĩ a Ithe witũ maamenyire ũguo, makĩmuoya, makĩmũikũrũkia nginya Kaisarea, makĩmũtũma Tariso.

³¹ Hĩndĩ ĩyo kanitha wa Judea guothe, na Galili, na Samaria ũgĩkenera ihinda rĩa thayũ. Nĩwongereirwo hinya; na ũkĩũmĩrĩrio nĩ

Roho Mũtheru, na ũkĩongererwo andũ, nao magĩtũura metigĩrĩte Mwathani.

Ainea na Dorokasi

³² Na rĩrĩ, rĩrĩa Petero aaceeraga kũndũ na kũndũ bũrũri-inĩ, nĩathiire gũceerera andũ arĩa aamũre a kũu Lida.

³³ Arĩ kũu agĩkora mũndũ wetagwo Ainea warĩ na mũrimũ wa gũkua ciĩga, na aatũũrĩte akomete gĩtanda-inĩ ihinda rĩa mĩaka ĩnana.

³⁴ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ainea, Jesũ Kristũ nĩakũhonia. Ũkĩra ũkũnje kĩbarĩ gĩaku.” O hĩndĩ ĩyo Ainea akĩrũgama.

³⁵ Andũ othe arĩa maatũũraga Lida na Sharoni makĩmuona na makĩgarũrũkĩra Mwathani.

³⁶ Kũu Jopa nĩ kwarĩ mũrutwo wetagwo Tabitha (narĩo rĩitwa rĩu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga Dorokasi), nake aatũũrĩte ekaga maũndũ mega, na agateithagia athĩni.

³⁷ O ihinda-inĩ rĩu nĩarũarire na agĩkua, naguo mwĩrĩ wake ũgĩthambio, ũkĩigwo nyũmba ya igũrũ.*

³⁸ Lida kwarĩ hakuhĩ na Jopa; nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa arutwo maaiguire atĩ Petero aarĩ kũu Lida, magĩtũma andũ eerĩ makamũringĩrĩrie mamwĩre atĩrĩ, “Twagũthaitha ũka narua!”

³⁹ Nake Petero agĩthĩ hamwe nao, na aakinya agĩtwarwo nyũmba ya igũrũ. Atumia othe a ndigwa makĩrũgama, makĩmũthiũrũrũkĩria makĩrĩraga, na makĩmuonagia kanjũ na nguo ingĩ iria Dorokasi aatumĩte rĩrĩa aarĩ nao.

* **9:37** Warĩ mũtugo wa Ayahudi na Ayunani gũthambia mwĩrĩ wa mũndũ aakua, kũuhaarĩria gũthikwo.

40 Nake Petero akĩmeera othe moime nja ya nyũmba; agĩcooka agĩturia maru akĩhooya Ngai. Agĩcooka akĩgarũrũkĩra mũtumia ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tabitha, ũkĩra,” nake Tabitha akĩhingũra maitho, na oona Petero, agĩĩtiira.

41 Nake Petero akĩmũnyiita guoko, akĩmũrũgamia. Agĩcooka agĩta andũ arĩa meetĩkĩtie, na atumia acio a ndigwa, akĩmũneana kũrĩ o arĩ muoyo.

42 Naguo ũhoru ũcio ũkĩmenyeka Jopa guothe, nao andũ aingĩ magĩĩtĩkia Mwathani.

43 Nake Petero agĩkara Jopa mũthenya mũingĩ kwa mũndũ wetagwo Simoni, ũrĩa warĩ mũtanduki wa njũũa.†

10

Korinelio Gũtũmanĩra Petero

1 Na rĩrĩ, kũu Kaisarea nĩ kwarĩ mũndũ wetagwo Korinelio, ũrĩa warĩ mũnene-wa-thigari-gana rĩmwe cia mbũtũ ĩrĩa yoĩkaine ta Mbũtũ ya Italia.

2 Mũndũ ũcio na andũ othe a nyũmba yake nĩmeyamũrĩire Ngai na makamwĩtigagĩra; nake nĩaheanaga indo ciake na ũtaana kũrĩ andũ arĩa maarĩ abatari na nĩahooyaga Ngai kaingĩ.

3 Mũthenya ũmwe ta thaa kenda cia mũarahorĩ, akĩona kĩoneki. Akĩona mũraika wa Ngai wega, ũrĩa wokire harĩ we na akĩmwĩra atĩrĩ, “Korinelio!”

4 Korinelio akĩmũrora aiyũrĩtwo nĩ guoya, akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ Mwathani?”

† 9:43 Tene andũ meetanagio na wĩra ũrĩa maarutaga nĩgeetha makamenyeka o na ihenya.

Nake mūraika akīmūcookeria atĩrĩ, “Ma-hooya maku na indo iria ũheete andũ arĩa athĩni nĩkinyĩte igūrũ kūrĩ Ngai rĩrĩ iruta rĩa kūririkanwo.

⁵ Na rĩrĩ, tũma andũ mathiĩ Jopa magĩire mũndũ wĩtagwo Simoni, na nowe wĩtagwo Petero.

⁶ Araikara gwa Simoni ũria mūtanduki wa njũũa, o ũria nyũmba yake ĩrĩ rũtere-inĩ rwa iria.”

⁷ Rĩrĩa mūraika ũcio wamwarĩirie aathiire, Korinelio agĩta ndungata ciake igĩrĩ na mũthigari ũmwe weamũrĩire Ngai, na aarĩ ũmwe wa andũ arĩa maamũtungatagĩra.

⁸ Akĩmeera ũria wothe kwahanĩte agĩcooka akĩmatũma Jopa.

Kĩoneki gĩa Petero

⁹ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire ta thaa thita cia mũthenya marĩ njĩra-inĩ makuhĩrĩirie itũũra rĩu-rĩ, Petero akĩhaica nyũmba-igūrũ nĩgeetha akahooe Ngai.

¹⁰ Nake akĩigua aahũũta na akĩbatario nĩ kĩndũ gĩa kūrĩa, na rĩrĩa irio ciarugagwo-rĩ, akĩgocerera.

¹¹ Nake akĩona igūrũ rĩhingũrĩtwo na kĩndũ gĩatarĩ ta gĩtama kĩnene gĩkĩharũrũkio thĩ kĩnyiitĩtwo mĩthia ĩna.

¹² Nakĩo kĩarĩ na nyamũ cia mĩthemba yothe ya iria irĩ magūrũ mana, o na nyamũ iria itaambaga thĩ, o na nyoni cia rĩera-inĩ.

¹³ Hĩndĩ ĩyo mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Petero, ũkĩra. Thĩnja na ũrĩe.”

14 Petero agĩcookia atĩrĩ, “Aca, Mwathani! Ndirĩ ndarĩa kĩndũ gĩtarĩ kĩamũre, kana kĩndũ kĩrĩ thaahu.”

15 Mũgambo ũkĩmwarĩria riita rĩa keerĩ ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanoige kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩa Ngai atheretie atĩ ti kĩamũre.”

16 Ũndũ ũyũ wekĩkire maita matatũ, na o rĩmwe gĩtama kũu gĩgĩcookio na igũrũ.

17 Na rĩrĩa Petero eeyũragia gĩtũmi gĩa kĩoneki kũu oonete-rĩ, andũ arĩa maatũmĩtwo nĩ Korinelio makĩona harĩa nyũmba ya Simoni yarĩ, na makĩrũgama hau kĩhingo-inĩ.

18 Magĩitana, makĩũria kana Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero aakaraga kũu.

19 Na rĩrĩa Petero eeciiragia ũhoru wa kĩoneki kũu, Roho akĩmwĩra atĩrĩ, “Simoni, harĩ na andũ atatũ maragũcaria.

20 Nĩ ũndũ ũcio, ũkĩra ũikũrũke, ũthiĩ nao na ndũkagĩe na njanja nĩgũkorwo nĩ nĩ ndĩmatũmĩte.”

21 Petero agĩikũrũka, akĩra andũ acio atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũndũ ũcio mũracaria. Mũũkĩte nĩkĩ?”

22 Nao andũ acio magĩcookia atĩrĩ, “Tuumĩte gwa Korinelio, ũrĩa mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe. Nĩ mũndũ mũthingu na mwĩtigĩri-Ngai, na nĩatĩtwo nĩ Ayahudi othe. Mũraika mũtheru aramwĩrĩre atũmane ũthiĩ gwake mũciĩ nĩgeetha aigue ũrĩa ũrenda kuuga.”

23 Hĩndĩ ĩyo Petero akĩra andũ acio matoonye nyũmba matuĩke ageni aake.

Petero Gũthiĩ gwa Korinelio

Mūthenya ūyū ūngī warūmīrīire Petero agīthiī nao, na ariū a Ithe witū amwe kuuma Jopa magīthiī nake.

²⁴ Naguo mūthenya ūcio ūngī warūmīrīire magīkinya Kaisarea. Korinelio agīkorwo ameteraire na eetiite andū a nyūmba yake na arata a hakuhi.

²⁵ Na rīrīa Petero aatoonyaga nyūmba, Korinelio akīmūtūnga na akīgūithia magūrū-inī make amwīnyiihīrie.

²⁶ No Petero akīmūūkīria, akīmwīra atīrī, “Rūgama, niī ndī o mūdū o na niī.”

²⁷ O makīaragia-rī, Petero agītoonya thīnī na agīkora gīkundi kīnene kīa andū.

²⁸ Akīmeera atīrī: “Inyuī nīmūūi wega atī Mūyahudi ndetīkīrītio nī watho kūgwatanīra na mūdū wa Ndūrīrī o na kana kūmūceerera. No Ngai nīanyonetie atī ndiagīrīrwo nī kuuga atī mūdū o na ūrīkū ti mwamūre kana atī arī na thaahu.

²⁹ Nī ūndū ūcio rīrīa ndīratūmanīrwo, ndīrokire itegūkararia. Njītīkīria ngūūrie kīrīa kīratūmire ūndūmanīre?”

³⁰ Nake Korinelio akīmūcookeria atīrī: “Matukū mana mahītūku, ndaarī thīnī wa nyūmba yakwa ngīhooya ithaa-inī ta rīrī rīa thaa kenda cia mīaraho. Mūdū warī na nguo ciahenagia akīrūgama o rīmwe mbere yakwa,

³¹ akīnjīra atīrī, ‘Korinelio, Ngai nīaiguīte mahooya maku, na nīaririkanīte iheo ciaku iria wanahe athīni.

³² Nī ūndū ūcio tūmana Jopa wītīrwo Simoni ūrīa wītagwo Petero, nake nī mūgeni gwa

Simoni ũrĩa mūtanduki wa njũũa, ũrĩa ũikaraga rūtere-inĩ rwa iria.’

³³ Nĩ ũndũ ũcio nĩndagũtũmaniire o hĩndĩ ĩyo, na nĩ weka wega nĩ ũndũ wa gũũka. Rĩu ithuĩ ithuothe tũrĩ haha mbere ya Ngai nĩgeetha tũthikĩrĩrie ũrĩa wothe Mwathani agwathĩte ũtwĩre.”

³⁴ Nake Petero akĩambĩrĩria kwaria, akiuga atĩrĩ: “Rĩu nĩndamenya kũna ũrĩa arĩ ma atĩ Ngai ndarĩ mũthutũkanio.

³⁵ no atĩ nĩetĩkagĩra andũ kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe arĩa mamwĩtigagĩra na mageeka ũrĩa kwagĩrĩre.

³⁶ Inyuĩ nĩmũũĩ ndũmĩrĩri ĩrĩa Ngai aatũmĩire andũ a Isiraeli, akĩaria ũhoru mwega wa thayũ na ũndũ wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ we Mwathani wa andũ othe.

³⁷ Inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa gwekĩkire kũu Judea guothe, kwambĩrĩria Galili thuutha wa ũbatithio ũrĩa Johana aahunjagia,

³⁸ ũrĩa Ngai aaitĩrĩire Jesũ wa Nazarethi Roho Mũtheru o na hinya, na ũrĩa aathiiaga agĩkaga wega na akĩhonagia andũ arĩa maahatĩrĩirio nĩ hinya wa mũcukani, tondũ Ngai aarĩ hamwe nake.

³⁹ “Ithuĩ tũrĩ aira a maũndũ marĩa mothe eekire thĩinĩ wa bũrũri wa Ayahudi o na Jerusalemu. Nĩmamũũragire na njĩra ya kũmwamba mũtĩ-igũrũ.

⁴⁰ No mũthenya wa gatatũ Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ na agĩtũma onekane kũrĩ andũ.

⁴¹ We ndonirwo nĩ andũ othe, o tiga aira arĩa Ngai aathuurĩte: akĩonwo nĩ ithuĩ, o

ithuĩ twarĩĩanĩire na tũkĩnyuuanĩra nake aarĩkia kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

⁴² Nĩatwathire tũhunjĩrie andũ na tũrute ũira atĩ we nĩ we Ngai aamũrire atuĩke mũtuanĩri-ciira wa andũ arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte.

⁴³ Anabii othe nĩmaheanaga ũira wa ũhoro wake atĩ mũndũ ũrĩa wothe ũkaamwĩtĩkia nĩakamũkĩra ũrekeri wa mehia na ũndũ wa rĩĩtwa rĩake.”

⁴⁴ Na Petero o akĩaragia ciugo icio-rĩ, Roho Mũtheru agĩkũrũkĩra andũ arĩa othe maiguire ndũmĩrĩri iyo.

⁴⁵ Nao andũ arĩa meetĩkĩtie, a thiritũ ya arĩa maruaga, arĩa mokĩte na Petero makĩgega mona atĩ kĩheo kĩa Roho Mũtheru nĩgĩaitĩrĩirio andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao.

⁴⁶ Nĩgũkorwo nĩmamaiguire makĩaria na thiomi makĩgoocaga Ngai.

Hĩndĩ iyo Petero akĩũria atĩrĩ,

⁴⁷ “Harĩ mũndũ ũngĩgĩria andũ aya mabatithio na maaĩ? Andũ aya nĩmamũkĩra Roho Mũtheru o ta ithuĩ.”

⁴⁸ Nĩ ũndũ ũcio agĩathana mabatithio thĩĩnĩ wa rĩĩtwa rĩa Jesũ Kristũ. Magĩcooka makĩũria Petero aikaranie nao ihinda rĩa mĩthenya mĩnini.

11

Petero Gũtaarĩria Gĩtũmi gĩa Cũko Ciake

¹ Na rĩrĩ, atũmwo, na ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa maarĩ Judea guothe makĩigua atĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra kiugo kĩa Ngai.

2 Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa Petero aambatire agĩthiĩ Jerusalemu, andũ arĩa meetĩkĩtie a thiritũ ya arĩa maruaga makĩmũrũithia

3 makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee nĩwatoonyire nyũmba ya andũ arĩa mataruaga, na ũkĩrĩanĩra nao.”

4 Nowe Petero akĩambĩrĩria kũmataarĩria maũndũ mothe wega o ta ũrĩa meekĩkĩte, akĩmeera atĩrĩ:

5 “Ndaarĩ itũũra-inĩ rĩa Jopa ngĩhooya Ngai, na rĩrĩa ndaagocereire-rĩ, ngĩona kĩoneki. Ngĩona kĩndũ gĩatarĩ ta gĩtama kĩnene gĩkĩharũrũkio kuuma igũrũ na mĩthia yakĩo ĩna, na gĩgĩkũrũka o harĩa ndaarĩ.

6 Ndaacũthĩrĩria thĩinĩ wakĩo ngĩona nyamũ cia thĩ iria irĩ magũrũ mana, na nyamũ cia gĩthaka, na nyamũ iria itambaga thĩ na nyoni cia rĩera-inĩ.

7 Ngĩcooka ngĩigua mũgambo ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Petero, ũkĩra. Thĩnja, na ũrĩe!’

8 “Na niĩ ngĩcookia atĩrĩ, ‘Aca, Mwathani! Gũtirĩ kĩndũ gĩtarĩ kĩamũre kana kĩrĩ thaahu kĩrĩ gĩatoonya kanua gakwa.’

9 “Naguo mũgambo ũcio ũkĩaria riita rĩa keerĩ kuuma igũrũ ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ndũkanoige kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩa Ngai atheretie atĩ ti kĩamũre.’

10 Ũndũ ũyũ wekĩkire maita matatũ, nakĩo gĩtama kũ gĩkĩguucio na igũrũ.

11 “O hĩndĩ ĩyo andũ atatũ arĩa maatũmĩtwo kũrĩ niĩ kuuma Kaisarea magĩkinya nyũmba-inĩ ĩrĩa ndaikaraga.

12 Nake Roho akĩnjĩra thĩ nao na ndikagĩe na ngaanja. Nao ariũ a Ithe witũ aya atandatũ

tũgĩthĩ nao na tũgĩtoonya nyũmba ya mũndũ ũcio.

¹³ Nake agĩtwĩra ũrĩa oimĩrĩirwo nĩ mũraika arĩ gwake nyũmba, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Tũmana Jopa wĩtĩrwo Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero.

¹⁴ Nĩegũkũrehera ndũmĩrĩri ĩrĩa ĩgũtũma wee na nyũmba yaku yothe mũhonoke.’

¹⁵ “Na rĩrĩa ndaambĩrĩrie kwaria-rĩ, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra o ta ũrĩa aatũikũrũkĩre hĩndĩ ya mbere.

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo ngĩririkana ũrĩa Mwathani oigĩte atĩrĩ, ‘Johana aabatithanagia na maaĩ, no inyuĩ mũkaabatithio na Roho Mũtheru.’

¹⁷ Angĩkorwo Ngai nĩamaheire kĩheo o kĩrĩa aatũheire ithuĩ andũ arĩa twetĩkirie Mwathani Jesũ Kristũ-rĩ, nĩ ndaarĩ ũũ nĩguo ndĩciirie atĩ no ngararie Ngai?”

¹⁸ Rĩrĩa maaiguire ũguo, magĩtiga ngarari na makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Gwakorwo nĩ ũguo-rĩ, Ngai nĩakinyĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao ũhoru wa kwĩrira nĩguo magĩe na muoyo.”

Kanitha wa Antiokia

¹⁹ Na rĩrĩ, andũ arĩa maahurunjũkire nĩ ũndũ wa kũnyariirwo thuutha wa kũũragwo gwa Stefano magĩthĩ o nginya Foinike, na Kuporo, na Antiokia, no matiahunjagĩria andũ angĩ ũhoru tiga o Ayahudi oiki.

²⁰ O na kũrĩ o ũguo, andũ amwe ao, arĩa moimĩte Kuporo, na Kurene, magĩthĩ Antiokia na makĩambĩrĩria kwarĩria Ayunani o nao, makĩmahunjĩria ũhoru mwega ũkoniĩ Mwathani Jesũ.

21 Guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nao; na andũ aingĩ magĩtĩkia makĩgarũrũkĩra Mwathani.

22 Nayo ngumo ya maũndũ macio igĩkinyĩra andũ a kanitha ũrĩa warĩ kũu Jerusalemu; nao magĩtũma Baranaba athĩ Antiokia.

23 Rĩrĩa aakinyire na akĩona ũira wa wega wa Ngai, agĩkena na akĩmomĩrĩria marĩ othe, atĩ maikarage maathĩkĩire Mwathani na ngoro ciao ciothe.

24 Baranaba aarĩ mũndũ mwega waiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru na warĩ na wĩtĩkio, nao andũ aingĩ magĩtĩkia Mwathani.

25 Nake Baranaba agĩthĩ Tariso gũcaria Saũlũ,

26 na rĩrĩa aamuonire akĩmũrehe Antiokia. Nĩ ũndũ ũcio kwa ihinda rĩa mwaka ũmwe Baranaba na Saũlũ makĩgomana na kanitha na makĩruta andũ aingĩ. Kũu Antiokia nĩkuo arutwo meetirwo Akristiano riita rĩa mbere.

27 Ihinda-inĩ rĩu anabii amwe magĩkũrũka kuuma Jerusalemu nginya Antiokia.

28 Ũmwe wao wetagwo Agabo akĩrũgama, na nĩ ũndũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru, akĩratha atĩ nĩ gũkũgĩa ng'aragu nene Roma guothe. (Ũndũ ũcio wekĩkire hĩndĩ ya wathani wa Kilaudio.)

29 Nao arutwo, magĩciiria kũheana ũteithio nĩ ũndũ wa ariũ a Ithe witũ arĩa maatũũraga kũu Judea, o ta ũrĩa mũndũ aahotithĩtio.

30 Nĩmekire ũndũ ũcio, makĩnengera Baranaba na Saũlũ iheo ciao matwarĩre athuuri a kanitha.

12

Petero kuuma Njeera na Kĩama

¹ Na rĩrĩ, ihinda-inĩ rĩu nĩguo Mũthamaki Herode aanyiitire andũ amwe a kanitha, arĩ na muoroto wa kũmanyariira.

² Akĩũragithia Jakubu, mũrũ wa nyina na Johana na rũhiũ rwa njora.

³ Na rĩrĩa oonire ũhoro ũcio nĩwakenia Ayahudi-rĩ, akĩnyiitithia Petero o nake. Ũndũ ũcio wekĩkire hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Mĩgate Ītarĩ Mĩĩkĩre Ndawa ya Kũĩmbia.

⁴ Aarĩkia kũmũnyiitithia, akĩmũikia njeera akĩmũneana arangĩrwo nĩ ikundi inya cia thigari, o gĩkundi kĩrĩ gĩa thigari inya. Herode eendaga amũrehe mbere ya mũingĩ thuutha wa Gĩathĩ gĩa Bathaka.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Petero akĩhingĩrwo njeera, no kanitha nĩwahooyaga Ngai ũtegũtigithĩria nĩ ũndũ wake.

⁶ Na ũtukũ ũrĩa Herode aarokaga kũmũtwara agaciirithio, Petero aakomete gatagatĩ ga thigari igĩrĩ, ohetwo na mĩnyororo ĩrĩ, nacio thigari igĩrĩ ikarũgama kĩhingo-inĩ irangĩrite.

⁷ Na rĩrĩ, o rĩmwe mũraika wa Mwathani akĩmuumĩrira naguo ũtheri ũkĩara kanyũmba kau aarĩ. Mũraika ũcio akĩringaringa Petero mwena na akĩmũkĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra narua!” Nayo mĩnyororo ĩrĩa oohetwo nayo moko ĩkĩgũa thĩ.

⁸ Mũraika ũcio agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhumbe nguo ciaku na wĩkĩre iraatũ.” Nake Petero agĩka o ũguo. Mũraika ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhotore nguo yaku na ũnũmĩrĩre.”

9 Petero akīmūrūmīrīra, makiuma nja ya njeera, no ndaamenyaga atī ūndū ūcio mūraika eekaga warī ūndū wa ma; eeciiragia atī nī kīoneki oonaga.

10 Makīhītūka arangīri a mbere na a keerī na magīkinya kīhingo-inī gīa kīgera kīrīa gīa gūtoonya itūūra inene. Nakīo kīhingo kīu gīkīihingūra nī ūndū wao, nao makīgerera ho. Rīrīa maathiire ūraihi wa gacīra kamwe-rī, o rīmwe mūraika ūcio akīmūtiga.

11 Nake Petero akīigua, na akiuga atīrī, “Rīu nīndamenya hatarī nganja atī Mwathani nīegūtūmīte mūraika wake aahonokie kuuma moko-inī ma Herode na kuuma kūrī maūndū marīa mothe andū a Ayahudi matanyīte kuona.”

12 Na rīrīa aguūkīrwo nī ūhoru ūcio, agīthīi kwa Mariamu ūrīa warī nyina wa Johana, na nowe wetagwo Mariko, na nīkuo andū aingī monganīte makīhooya Ngai.

13 Petero akīringaringa mūrango wa nja, nake mūrītu warutaga wīra kuo wetagwo Roda agīūka kūhingūra.

14 Rīrīa aaiguire mūgambo wa Petero, akīiyūrwo nī gīkeno kīnene akīaga kūhingūra mūrango akīhūdūka ateng’erete, akīanīrīra, akiuga atīrī, “Petero arī mūrango-inī!”

15 Nao makīmwīra atīrī, “Wee nī kūgūrūka ūgūrūkīte.” Rīrīa aakīrīrīrie agwatīrie kuuga atī ūguo nīguo kwarī, makiuga atīrī, “No nginya akorwo nī mūraika wake.”

16 Nowe Petero agīthīi na mbere kūringaringa mūrango, na rīrīa maahingūrīre makīona nīwe, makīgega.

17 Petero akīmakiria na guoko na akīmataarīria ūrīa Mwathani aamūrūtite njeera. Akīmeera atīrī, “Irai Jakubu na ariū na aarī a Ithe witū ūhorō ūcio,” agīcooka agīthiī kūdū kūngī.

18 Rūciinī gwakīa, nī kwagīre na ngūī nene gatagatī-inī ga thigari nī kūrigo nī ūrīa gwekīkīte ūhorō ūkoniī Petero.

19 Thuutha wa Herode gūcaria Petero na kūmwaga-rī, agīciirithia thigari, na agīathana atī ciūrāgwo.

Gīkuū kīa Herode

Herode agīcooka akiuma Judea agīthiī Kaisarea, agīkara kuo kwa ihinda inini.

20 Na rīrī, nīatūūrīte ahaaranīte na andū a Turo na a Sidoni, no o magīcookanīrīra hamwe magīetha ūrīa mangīaranīrie nake. Na maarīkia kūnyitwo mbaru nī Bulasito, ūrīa warī ndungata njīhokeku ya mūthamaki-rī, makīhooya kūgīe na thayū, tondū būrūri wa mūthamaki ūcio nīguo wamahega irio.

21 Na mūthenya ūrīa waraarīrio wakinya-rī, Herode akīthumba nguo ciake cia ūthamaki, na agīkarīra gītī gīake kīa ūnene, akīarīria andū acio.

22 Nao makīanīrīra makiuga atīrī, “Ūcio nī mūgambo wa ngai, ti mūgambo wa mūdū.”

23 O rīmwe mūraika wa Mwathani akīringa Herode nī ūndū wa kwaga kūgoocithia Ngai, nake akīrīno nī igunyū, agīkua.

24 No kiugo kīa Ngai gīgīkīrīrīria kuongerereka na gūtheerema.

25 Rĩrĩa Baranaba na Saũlũ maarĩkirie ũtungata wao-rĩ, magĩcooka kuuma Jerusalemu, na magĩcooka na Johana, na nowe wetagwo Mariko.

13

Baranaba na Paũlũ Gũtũmwo

¹ Na rĩrĩ, kanitha-inĩ wa Antiokia nĩ kwarĩ na anabii na arutani: nao nĩo Baranaba, na Simeoni ũrĩa wetagwo na rĩitwa rĩngĩ Nigeri, na Lukio ũrĩa woimĩte Kurene, na Manaeni (ũrĩa wareranĩirio na Herode ũrĩa mũthamaki), o na Saũlũ.

² Rĩrĩa mahooyaga Mwathani mehingĩte kũrĩa irio, Roho Mũtheru akiuga atĩrĩ, “Nyamũrĩrai Baranaba na Saũlũ nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa ndĩmetĩire.”

³ Nĩ ũndũ ũcio thuutha wa kwĩhinga kũrĩa irio na kũhooya Ngai, makĩmaigĩrĩra moko, na makĩmatũma mathĩ.

Baranaba na Paũlũ Kũhunjia Kuporo

⁴ Andũ acio eerĩ, matũmĩtwo nĩ Roho Mũtheru, magĩthĩĩ nginya Seleukia na makĩhaica marikabu makiuma kũu magĩthĩĩ nginya Kuporo.

⁵ Rĩrĩa maakinyire Salamisi, makĩhunjia kiugo kĩa Ngai thunagogi-inĩ cia Ayahudi. Nake Johana aarĩ hamwe nao arĩ ta mũteithia wao.

⁶ Magĩthĩĩ matũkanĩirie gĩcigĩrĩra kũu gĩothe nginya magĩkinya Pafu. Kũu magĩkora Mũyahudi warĩ mũragũri na mũnabii wa maheeni wetagwo Bari-Jesũ,

⁷ nake aatungatagĩra barũthi ũrĩa wetagwo Serigio Paũlũ. Barũthi ũcio warĩ mũndũ mũũgĩ,

agītūmanīra Baranaba na Saūlū tondū nīendaga kūigua kiugo kīa Ngai.

⁸ No rīrī, Elumo ūcio mūrāgūri (amu ūguo nīguo rīitwa rīake riugīte) akīmakararia na akīgeria kūgarūra barūthi ūcio nīgeetha ndagetīkie.

⁹ Hīndī īyo Saūlū, ūrīa wetagwo na rīitwa rīngī Paūlū aiyūrītwo nī Roho Mūtheru, agīkūūrīra Elumo maitho, akīmwīra atīrī,

¹⁰ “Wee ūrī mwana wa mūcukani na ūrī thū ya maūdū marīa mothe mega! Ūiyūrītwo nī mīthemba yothe ya maheeni na waara. Ndūrī hīndī ūgaatiga kuogomia njīra iria ciagīrīire cia Mwathani?

¹¹ Na rīrī, guoko kwa Mwathani nīgūgūūkīrīire. Nīūgūtuīka mūtumumu na kwa ihinda ndūgūkorwo ūkīona ūtheri wa rīūa.”

O hīndī īyo akīona marundurundu, na akīgīo nī nduma, akīambīrīria kūhambahambata, agīcaragia mūdū wa kūmūnyiita guoko amūtongorie.

¹² Nake barūthi oona ūrīa gwekīka, agītīkia, nīgūkorwo nīagegirio nī ūrutani ūcio ūkonīī Mwathani.

Paūlū arī Antiokia ya Būrūri wa Pisidia

¹³ Paūlū na andū arīa maarī nao, moima Pafō makīhaica marikabu magīthīī Periga kūu būrūri wa Pamufilia, kūrīa Johana aamatigire agīcooka Jerusalemu.

¹⁴ Moima Periga, magīthīī na mbere magīkinya Antiokia ya būrūri wa Pisidia. Na mūthenya wa Thabatū magītoonya thunagōgi magīikara thī.

15 Thuutha wa gũthomwo kwa Maandĩko ma Watho na ma Anabii, anene a thunagogi makĩmatũmanĩra makĩmeera atĩrĩ; “Ariũ a Ithe witũ, angĩkorwo mũrĩ na ũhoro wa kũũmĩrĩria andũ-rĩ, maarĩriei.”

16 Paũlũ akĩrũgama, na aarĩkia kũmakiria na guoko akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Isiraeli o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mũhooyaga Ngai, ta thikĩrĩria!

17 Ngai wa andũ a Isiraeli nĩathuurire maithe maitũ; agĩtũma andũ acio matheereme hĩndĩ irĩa maatũũraga Misiri, na akĩmaruta bũrũri ũcio na hinya mũnene,

18 nĩakirĩrĩrie mĩtugo yao ihinda rĩa ta mĩaka mĩrongo ĩna marĩ werũ-inĩ,

19 akĩniina ndũrĩrĩ mũgwanja kũu Kaanani naguo bũrũri wacio akĩũhe andũ aake ũtuĩke igai rĩao.

20 Ũhoro ũcio wothe wekĩkire ihinda-inĩ rĩa ta mĩaka magana mana ma mĩrongo ĩtano.

“Thuutha wa ũguo, Ngai akĩmahe atĩrĩrĩrĩ bũrũri o nginya hĩndĩ ya Samũeli ũrĩa warĩ mũnabii.

21 Hĩndĩ ĩyo andũ makiuga maheo mũthamaki, nake Ngai akĩmahe Saũlũ mũrũ wa Kishu, wa mũhĩrĩga wa Benjamini, nake agĩathana mĩaka mĩrongo ĩna.

22 Thuutha wa kweheria Saũlũ, agĩtua Daudi mũthamaki wao. Akĩruta ũira ũmũkoniĩ, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩnyonete Daudi mũrũ wa Jesii arĩ mũndũ ũkenagia ngoro yakwa; we nĩarĩkaga ũrĩa wothe ngwenda eke.’

23 “Kuuma rũciaro-inĩ rwa mũndũ ũyũ, Ngai

nĩareheire andũ a Isiraeli Mũhonokia, na nĩwe Jesũ, o ta ũrĩa eeranĩire.

²⁴ Jesũ atanooka, Johana nĩahunjagĩria andũ othe a Isiraeli ũhoru wa kwĩrira mehia na ũhoru wa kũbatithio.

²⁵ Na rĩrĩa Johana aarĩkagia wĩra wake nĩoririe atĩrĩ: ‘Mwĩciiragia nĩ nĩ nĩ ũũ? Nĩ ti nĩ we. Aca nĩ ti nĩ, nowe nĩegũũka thuutha wakwa, o we ũrĩa nĩ itagĩrĩrwo kuohora ndigi cia iraatũ ciake.’

²⁶ “Ariũ a Ithe witũ, o inyuĩ ciana cia Iburahĩmu, o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mwĩtigĩrĩte Ngai, ũhoru ũyũ wa ũhonokio nĩ ithuĩ tũtũmĩrwo.

²⁷ Andũ a Jerusalemu na anene ao matiakũũranire Jesũ, no nĩ ũndũ wa ũrĩa maamũtuĩrĩire ciira, makĩhingia ciugo cia anabii iria ithomagwo o mũthenya wa Thabatũ.

²⁸ O na gũtuĩka mationire gĩtũmi kĩiganu gĩa gũtũma ooragwo, nĩmathaithire Pilato aathane ooragwo.

²⁹ Na maarĩkia kũhingia maũndũ mothe marĩa maandĩkĩtwo ũhoru wake, makĩmũcurũria kuuma mũtĩ-igũrũ, makĩmũiga mbĩrĩra.

³⁰ No rĩrĩ, Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ,

³¹ na kwa ihinda rĩa mũthenya mũingĩ nĩonirwo nĩ andũ arĩa moimĩte nao Galili, magathiĩ Jerusalemu. Na rĩu acio nĩo aira aake kũrĩ andũ aitũ.

³² “Tũramwĩra ũhoru mweya: ũhoru ũrĩa Ngai eerĩire maithe maitũ,

³³ nĩatũhingĩirie ithuĩ ciana ciao, na ũndũ wa kũriũkia Jesũ. O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo thĩnĩ wa

Thaburi ya keerĩ atĩrĩ:

“ Wee ũrĩ Mūrũ wakwa;
ũmũthĩ nĩndatuĩka Thoguo.’

³⁴ Naguo ũhoru wa ma wa atĩ Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩguo ndakabuthe-rĩ, nĩ warĩtio na ciugo ici:

“ Nĩngakũhe irathimo iria theru na iria itarĩ hĩndĩ ingĩaga iria cieriirwo Daudi.’

³⁵ Ũndũ ũcio nĩwarĩtio handũ hangĩ atĩrĩ:

“ Wee ndũkareka ũrĩa waku Mũtheru abuthe.’

³⁶ “Nĩgũkorwo rĩrĩa Daudi aarĩkirie gũtungatĩra Ngai rũciaro-inĩ rwake, nĩakuire; agĩthikwo hamwe na maithe make naguo mwĩrĩ wake ũkĩbutha.

³⁷ No ũrĩa Ngai aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ ndaabuthire.

³⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ariũ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ ũhoru wa kũrekerwo kwa mehia nĩũhunjĩtio kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa Jesũ.

³⁹ Na mũndũ wothe ũmwĩtĩkĩtie nĩatuuagwo mũthingu maũndũ-inĩ mothe marĩa watho wa Musa ũtangĩamũtuire mũthingu.

⁴⁰ Mwĩmenyererei, nĩgeetha ũhoru ũrĩa an-abii maaririe ndũkanamũkore, rĩrĩa moigire atĩrĩ:

⁴¹ “ Ta rorai, inyuĩ anyũrũrania,
gegaai na mũthire,

nĩgũkorwo nĩngwĩka ũndũ matukũ-inĩ manyu,
ũrĩa mũtangĩtĩkia,
o na mũngũrwo nĩ mũndũ.’ ”

⁴² Rĩrĩa Paũlũ na Baranaba moimaga thun-agogi, andũ makĩmeera moke mũthenya ũrĩa

warũmĩrĩire wa Thabatũ nĩguo mathĩĩ na mbere kwaria ũhoro ũcio.

⁴³ Hĩndĩ ĩrĩa mũcemanio wathirire, Ayahudi aingĩ na andũ arĩa meegarũrĩte magatuĩka Ayahudi makĩrũmĩrĩra Paũlũ na Baranaba, nao makĩmaarĩria na makĩmaringĩrĩria mathĩĩ na mbere gũikara wega-inĩ wa Ngai.

⁴⁴ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire wa Thabatũ, hakuĩ andũ othe a itũũra rĩu inene magĩũka kũigua kiugo kĩa Mwathani.

⁴⁵ Hĩndĩ ĩrĩa Ayahudi moonire kĩrĩndĩ kũu, makĩnyitwo nĩ ũiru na makĩaria ciugo njũru cia gũũkĩrĩra ũrĩa Paũlũ oigaga.

⁴⁶ Nao Paũlũ na Baranaba makĩmacookeria marĩ na ũcamba makĩmeera atĩrĩ, “No nginya tũngĩrĩmbire kũheana kiugo kĩa Ngai kũrĩ inyuĩ. No rĩrĩ, kuona nĩmũraũrega na mũgetuĩra atĩ mũtiagĩrĩrwo nĩ muoyo wa tene na tene-rĩ, rĩu nĩtũkũgarũrũka tũthĩĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

⁴⁷ Nĩgũkorwo Mwathani atwathĩte agatwĩra atĩrĩ:

“ Nĩndĩmũtuĩte ũtheri wa gũtherera andũ-a-Ndũrĩrĩ,
nĩguo mũtware ũhoro wa ũhonokio nginya ituri-inĩ cia thĩ.’ ”

⁴⁸ Hĩndĩ ĩrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ maaiguire ũguo magĩkena na magĩtĩia kiugo kĩa Mwathani, nao andũ arĩa othe maathĩrĩrio muoyo-inĩ wa tene na tene magĩtĩkia.

⁴⁹ Nakĩo kiugo kĩa Mwathani gĩkĩhunja kũndũ guothe kũu bũrũri-inĩ.

⁵⁰ No Ayahudi magĩakĩrĩria atumia arĩa meyamũrĩire Ngai na maarĩ igweta, o na anene a itũũra inene. Makĩrutithia ngũĩ ya gũũkĩrĩra

Paülũ na Baranaba nĩguo manyariirwo, na makĩmaingata moime bũrũri-inĩ wao.

⁵¹ Nĩ ũndũ ũcio makĩribariba rũkũngũ kuuma magũrũ mao kuonania, atĩ nĩmatigana nao na magĩthiĩ Ikonía.

⁵² Nao arutwo makĩiyũrwo ni gĩkeno, na makĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru.

14

Paülũ na Baranaba marĩ Ikonía

¹ Na rĩrĩ, Paülũ na Baranaba marĩ kũu Ikonía, magĩtoonya thunagogi ya Ayahudi o ta mũtugo. Marĩ kũu makĩaria na ũhoti mũingĩ mũno o nginya Ayahudi aingĩ na andũ-a-Ndũrĩrĩ magĩtĩkia.

² No Ayahudi arĩa maaregire gwĩtĩkia nĩmathogothire andũ-a-Ndũrĩrĩ, makĩmathũkia meciiria nĩgeetha mookĩrĩre ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

³ Nĩ ũndũ ũcio Paülũ na Baranaba magĩkara kũu ihinda iraaya, makĩaria marĩ na ũcamba nĩ ũndũ wa Mwathani, o we wekĩrĩre ndũmĩrĩri ya wega wake hinya na ũndũ wa kũmahotithia kũringa ciama na morirũ.

⁴ Andũ a itũũra rĩu inene makĩgayũkana; amwe magĩtĩkania na Ayahudi, nao arĩa angĩ magĩtĩkania na atümwo.

⁵ Nĩ kwarĩ na ndundu yathugundĩtwo nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ na Ayahudi, hamwe na atongoria ao, nĩguo mameeke ũũru, na mamahũũre na mahiga nyuguto.

⁶ No nao makĩmenya ũhoro ũcio, na makĩũrĩra matũũra manene ma bũrũri wa

Likaonia, na nīmo Lisitera, na Deribe, o na būrūri ūrīa wagūthiūrūrūkīrie,

⁷ kūrīa maathiire na mbere kūhunja ūhoro mwega.

Paūlū na Baranaba marī Lisitera na Deribe

⁸ Nakuo kū Lisitera nī kwarī mūdū warī mwonju magūrū, na aatūrīte arī mwonju ku-uma gūciarwo na ndetwarīte na magūrū o narī.

⁹ Nake agīthikīrīria Paūlū akīaria. Paūlū aamūrora, akīona atī aarī na wītīkio wa kūhonio,

¹⁰ akīmwīta na mūgambo mūnene, akīmwīra atīrī, “Rūgama na magūrū maku!” Na o hīndī ūyo, mūdū ūcio akīrūga na igūrū, akīambīrīria gwītware.

¹¹ Rīrīa gīkundi kīu kīa andū kīonire ūrīa Paūlū eekīte, gīkīanīrīra na rūthiomi rwa Likao-
nia gīkiuga atīrī, “Ngai nīciikūrūkīte kūrī ithuī itarī ta andū!”

¹² Magīta Baranaba Zeu,* nake Paūlū makīmwīta Herime tondū nīwe warī mwarīa ūrīa mūnene.

¹³ Mūthīnjīri-ngai ya Zeu, ūrīa hekarū yake yarī o hau nja ya itūūra, akīrehe ndegwa na mahūa maatumītwo ta thūmbī hau kīhingo-inī gīa itūūra inene, tondū we na gīkundi kīu kīa andū nīmendaga kūmarutīra magongona.

¹⁴ No rīrīa atūmwō acio Baranaba na Paūlū maiguire ūguo, magītembūranga nguociao, makīhanyūka, magītoonya kūrī kīrīndī, makīanagīrīra atīrī,

* **14:12** Zeu yarī ngai nene ya Ayunani, na nīyo yarī ngai ya itūūra rīa Lisitera. Baranaba aatuīkaga nīahanaine na ngai ūyo.

15 “Andũ aya, mũreka ũguo nĩkĩ? Ithuĩ tũrĩ o andũ ta inyuĩ. Tũmũreheire ũhoro mwega, wa kũmwĩra mũgarũrũke mũtigane na maũndũ marĩa matarĩ kiene, mũcookerere Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo, o we ũrĩa wombire igũrũ na thĩ na iria na indo ciothe iria irĩ kuo.

16 Tene, nĩarekereirie ndũrĩrĩ ciothe ithiige na mũthiire yacio nyene,

17 no ndaigana gwĩtiga atarĩ na ũira wa kuonania atĩ arĩ kuo: nĩamuonetie ũtugi na ũndũ wa kũmuurĩria mbura yumite igũrũ na kũmũhe magetha hĩndĩ ya kĩmera; nĩamũheaga irio nyingĩ na akaiyũria ngoro cianyu na gĩkeno.”

18 No o na maarĩtie ciugo icio, nĩ maarĩ na wĩra mũritũ wa kũgiria gĩkundi kũu kĩa andũ kĩmarutĩre igongona.

19 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo Ayahudi angĩ magĩũka moimite Antiokia na Ikonĩa, nao makĩguucĩrĩria gĩkundi kũu kĩa andũ, gĩgĩcooka mwena wao. Gĩkundi kũu gĩkĩhũũra Paũlũ na mahiga nyuguto, na gĩkĩmũkururia, gĩkĩmũruta nja ya itũũra, gĩciirĩtie nĩ mũkuũ.

20 No arutwo maarĩkia kũmũrigiicĩria, agĩũkĩra agĩcooka itũũra-inĩ. Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire, we na Baranaba makiuma kũu magĩthiĩ Deribe.

Paũlũ na Baranaba Gũcooka Antiokia ya Suriata

21 Paũlũ wa Baranaba makĩhunja ũhoro mwega itũũra-inĩ rĩu na magĩtũma andũ aingĩ matũike arutwo. Magĩcooka makĩhũndũka magĩthiĩ Lisitera, na Ikonĩa, na Antiokia,

²² magĩkagĩra arutwo hinya na kũmomĩrĩria nĩgeetha matũũre marũmĩtie wĩtĩkio. Makameeraga atĩrĩ, “No nginya ithuĩ tũgerere mathĩina-inĩ maingĩ nĩguo tũtoonye ũthamakinĩ wa Ngai.”

²³ Paũlũ na Baranaba makĩmaamũrĩra athuuri a kanitha na makĩhooya Ngai mehingĩte kũrĩa irio, makĩmaneana kũrĩ Mwathani, o we ũrĩa meehokete.

²⁴ Thuutha wa gũtuĩkanĩria Pisidia, magĩkinya Pamufilia,

²⁵ na maarĩkia kũhunjia kiugo kũu Periga, magĩikũrũka magĩthĩ Atalia.

²⁶ Moima Atalia makĩhaica marikabu, magĩcooka Antiokia, o kũrĩa maahoeirwo wega wa Ngai mbere nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa maarĩkĩtie kũruta.

²⁷ Maakinya kũu magĩcookanĩrĩria andũ a kanitha hamwe, makĩmeera ũrĩa wothe Ngai ekĩte agereire harĩo na ũrĩa aahingũrĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ mũrango wa gwĩtĩkia.

²⁸ Nao magĩkara na arutwo kũu ihinda iraya.

15

Mũcemanio wa Kanitha Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, andũ amwe magĩikũrũka kuuma Judea magĩthĩ Antiokia, na nĩmarutaga ariũ a Ithe witũ makameera atĩrĩ: “Mũngĩaga kũrĩa kũringana na mũtugo ũrĩa warutanirwo nĩ Musa, mũtingĩhonoka.”

² Ũndũ ũyũ ũgĩtũma Paũlũ na Baranaba ma-cookanĩrie na makararanie mũno nao. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ na Baranaba makĩamũrwo, marĩ

na etĩkia angĩ, maambate mathiĩ Jerusalemu makone atũmwo na athuuri nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio.

³ Naguo kanitha ũkĩmoimagaria, na rĩrĩa maatuĩkanagĩria Foinike na Samaria, nĩmaheanaga ũhoru wa ũrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ maagarũrũkire kũrĩ Ngai. Ũhoru ũcio ũgĩkenia ariũ a Ithe witũ mũno.

⁴ Na maakinya Jerusalemu, makĩamũkĩrwo nĩ kanitha, na atũmwo, na athuuri, nao makĩmeera maũndũ mothe marĩa Ngai eekĩte agereire harĩo.

⁵ Hĩndĩ ĩyo andũ amwe a arĩa meetĩkĩtie a thiritũ ya Afarisai makĩrũgama, makiuga atĩrĩ, “Andũ a Ndũrĩrĩ no nginya marue na maathwo atĩ marũmagie watho wa Musa.”

⁶ Nao atũmwo na athuuri magĩcemanía nĩgeetha maarĩrĩrie ũhoru ũcio.

⁷ Thuutha wa mũario mũingĩ, Petero akĩrũgama, akĩmarĩria, akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmũũĩ atĩ ihinda rĩhĩtũku, Ngai nĩathuurire kuuma gatagatĩ kanyu nĩguo andũ-a-Ndũrĩrĩ maigue ndũmĩrĩri ya Ũhoru-ũrĩa-Mwega kuuma kũrĩ nĩ na nĩguo metĩkie.

⁸ Nake Ngai, ũrĩa ũũĩ ngoro, akĩonania atĩ nĩametĩkĩrĩte na ũndũ wa kũmahe Roho Mũtheru, o ta ũrĩa aatũhete.

⁹ Ndeekĩrĩre ngũũrani gatagatĩ gaitũ nao, nĩgũkorwo maatheririe ngoro ciao na ũndũ wa witĩkio.

¹⁰ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, nĩ kĩĩ kĩratũma mwende kũgeria Ngai na ũndũ wa gwĩkĩra arutwo icooki ngingo rĩrĩa ithuĩ o na kana maithe maitũ tũtarĩ twahota gũkuua?

11 Aca! Twĩtĩkĩtie atĩ tũhonokete nĩ ũndũ wa wega wa Mwathani witũ Jesũ, o ta ũrĩa o nao mahonokete.”

12 Nakĩo kũngano gĩothe gĩgĩkĩra ki gĩgĩthikĩrĩria Baranaba na Paũlũ makĩheana ũhorō wa ciana na morirũ iria Ngai eekĩte kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire harĩo.

13 Rĩrĩa maarĩkirie kwaria, Jakubu akĩaria akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta thikĩrĩria.

14 Simoni nĩatũtaarĩria ũrĩa Ngai oonanirie wendo wake hĩndĩ ya mbere na ũndũ wa gwĩthuurĩra andũ kuuma kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩguo matuĩke aake.

15 Nacio ciugo cia anabii ikaringana na ũhorō ũcio, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

16 “ ‘Thuutha wa ũguo nĩngacooka,
na njake rĩngĩ hema ya Daudi ĩrĩa ĩgwĩte.

Nĩngaka iganjo rĩayo rĩngĩ,
na ndĩmĩcookie harĩa yarĩ,

17 nĩgeetha matigari marongoragie Mwathani,
o na andũ othe a Ndũrĩrĩ arĩa metanagio na
rĩitwa rĩakwa,
ũguo nĩguo Mwathani ũrĩa wĩkaga maũndũ
macio ekuuga’

18 marĩa moĩkaine kuuma o tene.

19 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ ngũtua atĩrĩ, tũtuge
kũritũhĩria ũhorō andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mara-
garũrũka kũrĩ Ngai.

20 Handũ ha ũguo-rĩ, twagĩrĩirwo
tũmaandĩkĩre marũa, tũmeere metheemage
kuumana na irio iria ithaahĩtio nĩ mĩhianano,
nĩngĩ metheemage kuumana na ũmaraya, na

kuumana na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na kuumana na thakame.

²¹ Nĩgũkorwo ũhoru wa Musa nĩwahunjagio matũũra-inĩ mothe o kuuma mahinda ma tene mũno, na nĩũthomagwo thunagogi-inĩ mĩthenya yothe ya Thabatũ.”

Marũa ma Kĩama kũrĩ Andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa Metĩkĩtie

²² Hĩndĩ ĩyo atũmwo na athuuri, hamwe na kanitha wothe, magĩtua itua mathuure andũ amwe ao mamatũme Antiokia marĩ na Paũlũ na Baranaba. Magĩthuura Judasi (ũrĩa wetagwo Barasaba) na Sila, nao andũ aya eerĩ maarĩ atongoria thĩinĩ wa ariũ a Ithe witũ.

²³ Makĩmatũma na marũa maya:

Nĩ ithuĩ atũmwo na athuuri, o ithuĩ ariũ a Ithe wanyu,

Kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie kũu Antiokia, na Suriata, na Kilikia:

Amũkĩrai ngeithi.

²⁴ Nĩtũiguĩte atĩ andũ amwe nĩmooimire kũrĩ ithuĩ matarĩ na rũũtha rwitũ, na makĩmũthĩnia, na makĩnyariira meciiria manyu nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maaririe.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ithuothe nĩtũiguanĩre tũthuure andũ amwe tũmatũme kũrĩ inyuĩ marĩ na arata aitũ endwa, Baranaba na Paũlũ,

²⁶ andũ arĩa matwarĩrĩrie mĩoyo yao ũgwati-inĩ nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

27 Nĩ ùndũ ùcio nĩtwatũma Judasi na Sila nĩgeetha makindĩre ùhoru ùyũ tũramwandĩkĩra na ciugo cia tũnua twao.

28 Nĩkuonekete arĩ wega kũrĩ Roho Mũtheru o na kũrĩ ithuĩ twage kũmũkuuithia mũrigo ùkĩrĩte maũndũ maya:

29 Na rĩrĩ, mũtikarĩage irio iria irutĩirwo mũhianano, na mũtikanyuuage thakame, na mũtikarĩage nyama cia nyamũ cia gũitwo, na mũtigane na ùmaraya. Mwetheema maũndũ macio-rĩ, nĩmũgwĩka wega.

Tigwoi ùhoru.

30 Nao andũ acio makiugĩrwo ùhoru, na makĩharũrũka magĩthiĩ Antiokia, kũrĩa maa-cookanĩrĩrie kanitha hamwe, na makĩneana marũa macio.

31 Rĩrĩa andũ maathomire marũa macio, magĩkena nĩ ùndũ wa ndũmĩrĩri ya kũmoomĩrĩria ãrĩa yaandĩkĩtwo marũa-inĩ macio.

32 Nao Judasi na Sila, arĩa o ene maarĩ anabii, makĩaria maũndũ maingĩ ma kũũmĩrĩria na kuongerera ariũ a Ithe witũ hinya.

33 Thuutha wa gũikara kũu kwa ihinda-rĩ, makiugĩrwo ùhoru na irathimo cia thayũ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩguo macooke kũrĩ andũ arĩa maamatũmĩte.

34 (Nowe Sila akĩona arĩ wega aikare kũu.)

35 No Paũlũ na Baranaba magĩtigwo kũu Antiokia, kũrĩa o, na andũ angĩ aingĩ maarutanaga na makahunjia kiugo kĩa Mwathani.

Paülũ na Baranaba Gũkararania

³⁶ Thuutha wa mĩthenya ñigana ũna, Paülũ akĩira Baranaba atĩrĩ, “Reke tũcooke tũgaceerere ariũ na aarĩ a Ithe witũ matũũra-inĩ mothe marĩa tũhunjĩtie kiugo kĩa Mwathani, tũkamenye ũrĩa matarĩĩ.”

³⁷ Baranaba nĩendaga kuoya Johana, ũrĩa wetagwo Mariko mathĩĩ nake,

³⁸ no Paülũ ndonaga arĩ wega mathĩĩ nake, tondũ nĩamatiganĩirie rĩrĩa maarĩ Pamufilia na akĩaga gũthĩĩ kũruta wĩra nao.

³⁹ Makĩgĩa na gũkararania kũnene o nginya makĩamũkana. Baranaba akĩoya Mariko, makĩhaica marikabu, magĩthĩĩ Kuporo,

⁴⁰ no Paülũ agĩthuura Sila, na maarĩkia kũhooerwo wega wa Mwathani nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, magĩthĩĩ.

⁴¹ Agĩtuĩkanĩria Suriata na Kilikia, agĩkagĩra makanitha hinya.

16*Timotheo Kũnyiitana na Paülũ na Sila*

¹ Na rĩrĩ, Paülũ agĩkinya Deribe agĩcooka akiuma kuo agĩthĩĩ Lisitera, kũrĩa mũrutwo wetagwo Timotheo aatũũraga, ũrĩa nyina aarĩ Mũyahudi mũtumia wetikĩtie Ngai, no ithe aarĩ Mũyunani.

² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ a kũu Lisitera na Ikonía nĩmaragia wega igũrũ rĩake.

³ Paülũ nĩendaga mathĩĩ nake rũgendo, no nĩ tondũ wa Ayahudi arĩa maatũũraga kũu, akĩmũruithia nĩgũkorwo nĩmooĩ atĩ ithe aarĩ Mũyunani.

4 Na rīrīa maathiiaga kuuma itūūra nginya rīrīa rīngī, nīmeeraga andū matua marīa maatuītwo nī atūmwō na athuuri kūu Jerusalemu nīguo andū mamaathīkagīre.

5 Nī ūndū ūcio makanitha makīgīa na hinya ūhorō-inī wa gwītīkia na makongererekaga mūigana o mūthenya.

Paūlū kuona Kīoneki kīa Mūndū wa Makedonia

6 Paūlū na andū arīa maarī nao magītuīkanīria būrūri wothe wa Firigia na Galatia, nīgūkorwo nīmagirītio nī Roho Mūtheru kūhunja kiugo kūu būrūri wa Asia.

7 Rīrīa maakinyire mūhaka-inī wa Misia, makīgeria gūtoonya Bithinia, no Roho wa Jesū ndaigana kūmetīkīria gūtoonya.

8 Nī ūndū ūcio makīhītūka Misia, magīkūrūka magīkinya Teroa.

9 Ūtukū ūcio-rī, Paūlū akīona kīoneki kīa mūndū wa Makedonia arūgamīte akīmūthaiha, akīmwīra atīrī, “Ūka gūkū Makedonia ūtūteithie.”

10 Paūlū aarīkia kuona kīoneki kīu, tūkīhaarīria o hīndī iyo nīgeetha tūthīi Makedonia, tūgītua atī Ngai nīatwītite tūkamahunjīrie Ūhorō-ūrīa-Mwega.

Kūhonoka kwa Lidia kūu Filipi

11 Twaarīkia kuuma Teroa, tūgīthīi na marikabu twerekeire Samotherake, na mūthenya ūyū ūngī tūgīthīi Neapoli.

12 Kuuma kūu tūgīthīi Filipi, kūrīa gwathagwo nī andū a Roma, na nīrīo rīarī itūūra rīrīa inene

rĩa bũrũri ũcio wa Makedonia. Na tũgĩkara kũu mĩthenya ĩtaarĩ mĩingĩ.

¹³ Mũthenya wa Thabatũ wakinya tũkiuma nja ya kĩhingo gĩa itũũra, tũgĩthĩ rũũ-inĩ, tũtaanyĩte kuona handũ ha kũhooerwo Ngai. Tũgĩkara thĩ na tũkĩambĩrĩria kwarĩria andũ-a-nja arĩa monganĩte hau.

¹⁴ Na rĩrĩ, ũmwe wa andũ-a-nja acio maathikĩrĩirie eetagwo Lidia, ũrĩa warĩ mwonjoria wa nguo cia rangi wa ndathi, na oimĩte itũũra rĩa Thuatira, na aarĩ mũhooi Ngai. Nake Mwathani akĩhingũra ngoro yake, akĩamũkĩra ndũmĩrĩri ya Paũlũ.

¹⁵ Rĩrĩa we na andũ a nyũmba yake maabatithirio-rĩ, nĩatũnyiitire ũgeni gwake mũciĩ agĩtwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩmuonete atĩ nĩnjĩtikĩtie Mwathani-rĩ, ũkai mũgaikare nyũmba gwakwa.” Nake agĩtũringĩrĩria tũthĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Njeera

¹⁶ Hĩndĩ ĩmwe tũgĩthĩ harĩa haahooyagĩrwo Ngai, nĩtwatũngirwo nĩ mũirĩtu warĩ ngombo na nĩarĩ na roho wa kũragũra. Nake nĩatũmaga ene we meonere mbeeca nyingĩ mũno nĩ ũndũ wa ũragũri wake

¹⁷ Mũirĩtu ũcio akĩrũmĩrĩra Paũlũ hamwe na ithuĩ, akĩanaagĩrĩra atĩrĩ, “Andũ aya nĩ ndungata cia Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, na maramũhe ũhoro wa njĩra ya ũrĩa mũngĩhonokio.”

¹⁸ Mũirĩtu ũcio agĩthĩ na mbere na gwĩka ũguo mĩthenya mĩingĩ. Marigĩrĩrio-inĩ Paũlũ agĩthirĩka mũno nginya akĩhũgũkĩra roho ũcio akĩwĩra atĩrĩ, “Ndagwatha thĩnĩ wa rĩitwa rĩa

Jesũ Kristũ uume thĩinĩ wake!” O hĩndĩ ĩyo roho ũcio ũkĩmuuma.

19 Rĩrĩa ene mũirĩtu ũcio ngombo maamenyire atĩ mwĩhoko wao wa kuona mbeeca nĩwathira, makĩnyiita Paũlũ na Sila makĩmaguucũrũria makĩmatoonyia ndũnyũ mbere ya aathani.

20 Makĩmarehe mbere ya aciirithania, makiuga atĩrĩ, “Andũ aya nĩ Ayahudi, na nĩmararehe ngũĩ itũũra-inĩ riitũ

21 nĩ ũndũ wa kũrutana mĩtugo ĩrĩa ithuĩ andũ a Roma tũtagĩrĩrwo nĩ gwĩtikĩra o na kana kũmĩka.”

22 Nakĩo kĩrĩndĩ gĩgĩũkĩrĩra Paũlũ na Sila kĩmeeke ũũru no aciirithania makĩruta watho atĩ marutwo nguo na mahũũrwo iboko.

23 Thuutha wa kũhũũrwo mũno magĩikio njeera, na mũrangĩri wa njeera agĩathwo amarangĩre wega.

24 Aarĩkia kwamũkĩra watho ũcio, akĩmaikia kanyũmba ka na thĩinĩ na akĩohithania magũrũ mao na ndungu.

25 Na rĩrĩ, ta ũtukũ gatagatĩ, Paũlũ na Sila nĩkũhooya maahooyaga makĩinagĩra Ngai nyĩmbo, nao andũ arĩa angĩ mohetwo makamathikĩrĩria.

26 Na o rĩmwe gũkĩgĩa gĩthingithia kĩnene o nginya mĩthingi ya njeera ĩgĩthingitha. Nayo mĩrango yothe ya njeera ikĩhingũka o rĩmwe, na mĩnyororo ya mũndũ o mũndũ ĩkĩregera.

27 Mũrangĩri wa njeera akĩarahũka, na rĩrĩa aarorire akĩona mĩrango ya njeera ĩrĩ mĩhingũku, akĩruta rũhiũ rwake rwa njora

akīenda kwīyūrāga tondū eeciiririe atī andū arīa moohetwo nīmoorīte.*

²⁸ No Paūlū akīanīrīra, akīmwīra atīrī, “Ndūkeegere ngero! Ithuothe tūrī ho!”

²⁹ Nake mūrāngīri ūcio wa njeera agītīa matawa, agīcooka akīhanyūka thīnī akīinainaga, akīgūithia mbere ya Paūlū na Sila.

³⁰ Agīcooka akīmoimia na nja, akīūria atīrī, “Athuuri aya, njagīrīrwo nī gwīka atīa nīguo honoke?”

³¹ Nao makīmūcookeria atīrī, “Ītīkia Mwathani Jesū, na nīūkūhonoka, wee, o hamwe na andū a nyūmba yaku.”

³² Magīcooka makīmwarīria ūhorō wa kiugo kīa Mwathani, hamwe na andū arīa angī othe maarī gwake nyūmba.

³³ O ihinda rīu rīa ūtukū, mūrāngīri ūcio wa njeera akīmooya, akīmathambia ironda, na o hīndī īyo we na andū othe a nyūmba yake makībatithio.

³⁴ Mūrāngīri ūcio wa njeera akīmatwara gwake nyūmba, na akīmahe irio. Akīiyūrwo nī gīkeno tondū nīeetīkirie Ngai, we o hamwe na andū a nyūmba yake yothe.

³⁵ Na rīrī, gwakīa aciirithania magītūma thi-gari ikeere mūrāngīri ūcio wa njeera atīrī, “Rekereria andū acio mathī.”

³⁶ Nake mūrāngīri ūcio wa njeera akīra Paūlū atīrī, “Aciirithania maathana, moiga atī wee na

* **16:27** Mūdū muohe angīorire njeera, mūthigari nīwe wora-gawo, nīkio mūthigari ūyū endaga kwīyūrāga o kabere.

Sila mũrekererio. Rĩu no mũthiĩ. Thiĩi na thayũ.”

³⁷ No Paũlũ akĩira thigari icio atĩrĩ, “Maratũhũũrĩre mbere ya mũingĩ tũtaciirithĩtio, o na gũtuĩka ithuĩ tũrĩ raiya a Roma, na maratũikia njeera. Rĩu marakĩenda gũtũruta na hitho? Aca! Reke mooke o ene matũrute nja, matuumagarie.”

³⁸ Nacio thigari igĩcookeria aciirithania ũhoro ũcio, na rĩrĩa maaiguire atĩ Paũlũ na Sila maarĩ raiya a Roma, makĩmaka.

³⁹ Nao magĩũka kũmahooreria, na makĩmoimagaria kuuma njeera, makĩmathaitha moime itũũra rĩu mathiĩ.

⁴⁰ Paũlũ na Sila maarĩkia kuuma njeera, magĩthiĩ mũciĩ kwa Lidia, kũrĩa maakorire ariũ na aarĩ a Ithe witũ, na makĩmoomĩrĩa. Magĩcooka magĩthiĩra.

17

Paũlũ na Sila marĩ Thesalonike

¹ Na rĩrĩ, maarĩkia gũtuĩkanĩria Amufipoli na Apolonia, magĩkinya Thesalonike, kũrĩa kwarĩ na thunagogi ya Ayahudi.

² Paũlũ agĩtoonya thunagogi, o ta ũrĩa aamenyereete, na mũthenya ĩtatũ ya Thabatũ akĩaranĩria nao kuuma Maandĩko-inĩ,

³ akĩmataarĩria na akĩmaiguithia atĩ kwarĩ o nginya Kristũ anyariirĩke na ariũke kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Akĩmeera atĩrĩ, “Jesũ ũyũ ndĩramũhe ũhoro wake-rĩ, nĩwe Kristũ.”

⁴ Ayahudi amwe magĩtĩkĩra ũhoro ũcio na magĩtuĩka a thiritũ ya Paũlũ na Sila, o ũndũ

ũmwe na gĩkundi kĩnene kĩa Ayunani etigĩri-Ngai, o na atumia aingĩ arĩa maarĩ igweta.

⁵ No Ayahudi makĩigua ũiru; nĩ ũndũ ũcio magĩcaria andũ arĩa maarĩ mĩtugo mĩũru kuma ndũnyũ, makĩmacookanĩrĩria gĩkundi, na makĩambĩrĩria kũruta ngũĩ kũu itũũra-inĩ. Nao makĩhanyũka kwa Jasoni gwetha Paũlũ na Sila nĩgeetha mamoi mie nja kũrĩ kĩrĩndĩ.

⁶ No rĩrĩa maamaagire, magĩkururia Jasoni na ariũ a Ithe witũ amwe, makĩmarehe kũrĩ anene a itũũra, makĩanagĩrĩra atĩrĩ: “Andũ aya nĩo marehete thĩna thĩ yothe, na rĩu nĩmookĩte gũkũ,

⁷ na Jasoni nĩamanyitĩte ũgeni thĩinĩ wa nyũmba yake. Othe nĩmarakararia watho wa Kaisari, makoiga atĩ nĩ kũrĩ na mũthamaki ũngĩ wĩtagwo Jesũ.”

⁸ Rĩrĩa maaiguire ũguo, kĩrĩndĩ kũu na anene a itũũra magĩtangĩka mũno.

⁹ Hĩndĩ ĩyo magĩtia Jasoni na andũ arĩa angĩ maarĩ nao irĩhi rĩa kũmarũgamĩrĩra, magĩcooka makĩmarekereria mathĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Berea

¹⁰ Na kwarĩkia gũtuka-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ na Sila mathĩ Berea. Nao maakinya kuo, magĩtoonya thunagogi ya Ayahudi.

¹¹ Na rĩrĩ, Ayahudi a Berea maarĩ a ngoro njega gũkĩra Ayahudi a Thesalonike, nĩgũkorwo nĩmamũkĩrĩre ndũmĩrĩri marĩ na wendo mũingĩ, na magathuthuuragia Maandĩko o mũthenya, nĩgeetha moone kana ũrĩa Paũlũ aameeraga warĩ ũhoro wa ma.

12 Ayahudi aingĩ nīmetīkirie, o ūndũ ūmwe na atumia aingĩ a Ayunani arĩa maarĩ igweta, o na andũ arũme aingĩ Ayunani.

13 Rĩrĩa Ayahudi a Thesalonike maamenyire atĩ Paũlũ nĩahunjagia kiugo kĩa Ngai kũu Berea-rĩ, magĩthĩ kũu o nakuo, magĩthogotha kĩrĩndĩ na magĩgĩthũkia ngoro.

14 Hĩndĩ o iyo ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ athĩ ndwere-inĩ cia iria, no Sila na Timotheo magĩtigwo kũu Berea.

15 Nao andũ arĩa moimagaririe Paũlũ, makĩmũkinyia Athene, na magĩcooka marĩ na ndũmĩrĩri ya Sila na Timotheo atĩ mathĩ kũrĩ Paũlũ narua o ta ūrĩa kũngĩhoteka.

Paũlũ arĩ Athene

16 Paũlũ o ametereire kũu Athene-rĩ, nĩatangĩkire ngoro mũno nĩkuona ūrĩa itũũra rĩu rĩaiyũrĩte mĩhianano.

17 Nĩ ūndũ ūcio nĩaranagĩria na Ayahudi o na Ayunani arĩa meeyamũrĩire Ngai kũu thunagogi-inĩ, o na ningĩ akaaragia ndũnyũ-inĩ o mũthenya na andũ arĩa maakoragwo ho.

18 Nakĩo gĩkundi kĩa Aepikurio na Asitoiko, arutani a ūũgĩ,* makĩambĩrĩria gũkararania nake. Amwe ao makĩũria atĩrĩ, “Mũndũ ūyũ wa mũhuhu arageria kuuga atĩa?” Nao andũ arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ ta mũndũ ūrahunjia ūhoro wa ngai ng’eni.” Moigaga ūguo tondũ

* **17:18** Arutani a Epikurio maarutanaga atĩ ūndũ ūrĩa mweka mũno makĩria warĩ gwĩkenia. Nao arutani a Sitoiko maarutanaga atĩ andũ matũũranagie wega na indo ciothe cia thĩ, matekũmakio nĩ ūhoro wa ruo kana mwago, o na kana wa maũndũ mega na moru ngoro-inĩ.

Paũlũ aahunjagia Ũhoro Mwega wa Jesũ o na wa kũriũka gwake.

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo makĩmuoya na makĩmũtware mbere ya mũcemanio wa Areopago,[†] makĩmwĩra atĩrĩ, “No twende kũmenya atĩrĩ, ũrutani ũyũ mwerũ ũrarutana nĩ ũrĩkũ?”

²⁰ Tũraigua ũgĩtwarĩria maũndũ mageni, na nĩtũkwenda kũmenya ũrĩa moigĩte.”

²¹ (Andũ othe a Athene na andũ a kũngĩ arĩa maatũũraga kuo matirĩ ũndũ ũngĩ meekaga tiga kwaria na gũthikĩrĩria ũhoro wa maũndũ marĩa mageni).

²² Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akĩrũgama mũcemanio-inĩ wa kĩaama kũu gĩetagwo Areopago akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Athene, nĩnguona atĩ maũndũ-inĩ mothe mũrĩ andũ a ndini mũno.

²³ Nĩgũkorwo o na nĩnyonete kĩgongona kĩaandĩkitwo maandĩko maya: KŪRĨ NGAI ĪRĨA ĪTOĪO, rĩrĩa ngoretwo ngĩceera na ngarora wega indo cianyu irĩa nyamũre cia kũhooywo. Na rĩrĩ, kĩrĩa mũhooyaga mũtooĩ nĩkĩo ngũmũhe ũhoro wakĩo.

²⁴ “Ngai ũrĩa wombire thĩ na indo ciothe iria irĩ kuo nĩwe Mwathani wa igũrũ na thĩ, na ndatũũraga hekarũ ciakitwo na moko.

²⁵ Na ndatungatagwo na moko ma andũ, ta abataire kĩndũ, tondũ we mwene nĩwe ũheaga andũ muoyo na mĩhũmũ o na indo iria ingĩ ciothe.

²⁶ Kuuma harĩ mũndũ ũmwe, nĩathondekire ndũrĩrĩ ciothe cia andũ nĩguo matũũre kũndũ

[†] **17:19** Areopago nĩ kuuga “Kĩrĩma kĩa Aresi”; Aresi yarĩ ngai ya Ayunani ya marurumĩ na mbaara.

guothe thĩ; na agĩtua mahinda mao o na kũndũ kũrĩa megũtũũra.

27 Ngai eekire ũguo nĩgeetha andũ mamũmaathe na hihi mamũhambatĩrie mamuone, o na gũtuĩka ndarĩ haraaya na o ũmwe witũ.

28 ‘Nĩgũkorwo nĩ thĩinĩ wake tũtũũraga na tũgetwara, na tũgakorwo tũrĩ muoyo.’ O ta ũrĩa aandĩki amwe a nyĩmbo cianyu moigĩte atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũrĩ a rũciaro rwake.’

29 “Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ tũrĩ a rũciaro rwa Ngai, tũtiagĩrĩrwo nĩ gwĩciiria atĩ Ngai ahaana ta mũhianano wa thahabu kana wa betha, o na kana wa ihiga, ũrĩa ũthondeketwo na mũthugundĩre na ũũgĩ wa mũndũ.

30 Mahinda ma tene Ngai ndaigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio wa kwaga ũmenyo, no rĩu nĩathĩte andũ othe a kũndũ guothe merire.

31 Nĩgũkorwo nĩatuĩte mũthenya ũrĩa agaatuĩra thĩ ciira na kĩhooto na ũndũ wa mũndũ ũrĩa athuurĩte. Nĩamenyithanĩtie ũndũ ũyũ kũrĩ andũ othe na ũndũ wa kũriũkia Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ.”

32 Hĩndĩ ĩrĩa maiguire ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ, amwe ao magĩtheka, no angĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩtũkwenda gũkũigua ũkĩaria ũhoru ũcio hĩndĩ ĩngĩ.”

33 Maarĩkia kuuga ũguo, Paũlũ akĩehera Kĩama-inĩ kũu.

34 Andũ mataarĩ aingĩ magĩtuĩka arũmĩrĩri a Paũlũ na magĩtũkia. Ũmwe wao aarĩ Dionisio, mũndũ warĩ wa thiritũ ya Areopago, o na

mütumia wetagwo Damari, na angĩ maigana ũna.

18

Paŭlũ arĩ Korinitho

¹ Thuutha ũcio, Paŭlũ akiuma Athene agĩthiĩ Korinitho.

² Aakinya kũu agĩkora Mũyahudi wetagwo Akula, mũndũ waciariirwo Ponto, na aakoretwo oka kuuma Italia marĩ na mütumia wake Pirisila, tondũ Kilaudio nĩathanĩte Ayahudi othe moime Roma. Nake Paŭlũ agĩthiĩ kũmona,

³ na tondũ Paŭlũ aarĩ mütumi wa hema o tao-rĩ, agĩikarania na akĩrutithania wĩra nao.

⁴ O mũthenya wa Thabatũ nĩaheanaga ũhoro thunagogi-inĩ, akĩgeria kũiguithia Ayahudi na Ayunani.

⁵ Rĩrĩa Sila na Timotheo mookire kuuma Makedonia, Paŭlũ akĩrutĩra gũkorwo akĩhunjia mahinda mothe, na akoimbũragĩra Ayahudi atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

⁶ No rĩrĩa Ayahudi maakararirie Paŭlũ na makĩmũruma, akĩribariba nguo ciake nĩ ũndũ wa kũng'ũrĩka na akĩmeera atĩrĩ, "Thakame yanyu ĩromũcookerera! Nĩ ndirĩ ũndũ ingĩũrio nĩ ũndũ wanyu. Kuuma rĩu ngũcooka gũthiĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ."

⁷ Hĩndĩ ĩyo Paŭlũ akiuma kũu thunagogi-inĩ, agĩthiĩ kwa mũndũ wetagwo Titio Jusito, warĩ mũhooi Ngai, nayo nyũmba yake yariganĩtie na thunagogi.

⁸ Nake Kirisipo, ũrĩa warĩ mütongoria wa thunagogi, agĩtĩkia Mwathani hamwe na nyũmba yake yothe; na andũ aingĩ a

Korintho arĩa maamũiguire akĩaria magũtĩkia na makĩbatithio.

⁹ Ũtukũ ũmwe Mwathani akĩira Paũlũ na kĩoneki atĩrĩ, “Ndũkae gwĩtigĩra; thĩi na mbere na kũheana ũhoru, na ndũgaakire.

¹⁰ Nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe, na gũtirĩ mũndũ ũgũgũtharĩkĩra agwĩke ũũru, tondũ ndĩ na andũ aingĩ gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ agĩkara kũu mwaka ũmwe na nuthu, akĩmarutaga kiugo kĩa Ngai.

¹² Rĩrĩa Galio aarĩ barũthi wa Akaia, Ayahudi makĩnyitana magĩtharĩkĩra Paũlũ na makĩmũtwara igooti-inĩ.

¹³ Makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ araringĩrĩria andũ kũhooya Ngai na njĩra ĩrĩa ĩreganĩte na watho.”

¹⁴ Na rĩrĩa Paũlũ endaga kwaria, Galio akĩira Ayahudi atĩrĩ, “Korwo inyuĩ Ayahudi mũrateta nĩ ũndũ wa ũndũ mũũru kana ngero njũru-rĩ, nĩ hangĩrĩ na gĩtũmi gĩa kũmũthikĩrĩria inyuĩ.

¹⁵ No kuona atĩ nĩ ũhoru wa ciũria ikonĩ ciugo na marĩitwa na watho wanyu inyuĩ ene-rĩ, menyai ũrĩa mũgwĩka. Nĩ ndigũtuĩka mũtui ciira wa maũndũ ta macio.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio akiuga marutũrũrwo kuuma igooti-inĩ.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Ayahudi acio othe makĩgarũrũkĩra Sosithene mũtongoria wa thunagogi, na makĩmũhũũrĩra hau mbere ya igooti. No Galio ndaigana kũrũmbũyania na ũhoru ũcio o na atĩa.

Pirisila na Akula, na Apolo

18 Paũlũ n̄aikaire kũu Korinitho kwa ihinda. Agĩcooka agĩtiga ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo, akĩhaica marikabu agĩthiĩ Suriata, marĩ hamwe na Pirisila na Akula. Atanahaica marikabu, aambire akĩenjwo njuĩrĩ yake arĩ kũu Kenikirea, tondũ wa mwĩhĩtwa eehĩtĩte.

19 Nao maakinya Efeso, Paũlũ agĩtiga Pirisila na Akula kuo. We mwene agĩtoonya thunagogi na akĩaranĩria na Ayahudi.

20 Nao makĩmũũria aikaranganie nao kuo, nowe akĩrega.

21 No rĩrĩa oimaga kuo, akĩmeera atĩrĩ, “Aako-rwo nĩ wendi wa Ngai, nĩndĩrĩcooka.” Nake akĩhaica marikabu akiuma Efeso.

22 Rĩrĩa aakinyire Kaisarea, akĩambata agĩthiĩ kũgeithia Kanitha, agĩcooka agĩkũrũka agĩthiĩ nginya Antiokia.

23 Na thuutha wa Paũlũ gũikaranga kũu Antiokia, akiuma kuo, na agĩthiĩ kũndũ na kũndũ bũrũri wothe wa Galatia na Firigia, akĩũmagĩrĩria arutwo othe.

24 O ihinda-inĩ rĩu, Mũyahudi wetagwo Apolo, waciariirwo Aleksanderia,* agĩũka Efeso. Aarĩ mũndũ mũthomu, na aarĩ na ũũgĩ mũingĩ mũno wa Maandĩko.

25 Nĩarutĩtwo na njĩra ĩrĩa ya Mwathani, na akaaragia na kĩyo kĩnene, na akarutanaga ũhoru wa Jesũ atekũhĩtia, o na gũtuĩka ũbatithio ũrĩa ooĩ warĩ o wa Johana.

* **18:24** Aleksanderia rĩarĩ itũura rĩa bũrũri wa Misiri, na nĩrĩo rĩarĩ rĩa keerĩ kũneneha kũrĩa guothe thirikari ya Roma yaathanaga. Rĩarĩ na Ayahudi aingĩ mũno.

26 Nake akĩambĩrĩria kwaria na ũcamba kũu thunagogi-inĩ. Rĩrĩa Pirisila na Akula maamũiguire akĩaria, makĩmũnyiita ũgeni kwao mũciĩ na makĩmũtaarĩria ũhoru wa njĩra ya Ngai wega makĩria.

27 Na rĩrĩa Apolo eendaga gũthiĩ Akaia, ariũ na aarĩ a Ithe witũ makĩmũũmĩrĩria na makĩandĩkĩra arutwo akuo marũa makĩmeera mamwamũkĩre. Na aakinya kuo agĩtuĩka ũteithio mũnene kũrĩ andũ arĩa meetĩkĩtie nĩ ũndũ wa wega wa Ngai.

28 Nĩgũkorwo arĩ na ũhoti mũingĩ, nĩahootire Ayahudi biũ mbere ya andũ othe, akĩonanagia kuuma kũrĩ Maandĩko atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

19

Paũlũ arĩ Efeso

1 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo Apolo arĩ kũu Korinitho, Paũlũ akĩgerera njĩra ĩrĩa yatuĩkanĩirie mwena wa rũgongo agĩthiĩ nginya Efeso. Aakinya kũu agĩkora arutwo amwe kuo.

2 Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwamũkĩrire Roho Mũtheru rĩrĩa mwetĩkirie?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, ithuĩ o na tũtirĩ twaigua atĩ nĩ kũrĩ Roho Mũtheru.”

3 Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmooria atĩrĩ, “Mwakĩbatithirio ũbatithio ũrĩkũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Twabatithirio ũbatithio wa Johana.”

4 Paũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūbatithio wa Johana warĩ ũbatithio wa kwĩrira kwa mehia. Eeraga andũ metĩkie ũrĩa ũgũũka thuutha wake, nake nĩwe Jesũ.”

⁵ Rĩrĩa maaiguire ũguo, makĩbatithio thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ.

⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ aamaigĩrĩire moko, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra, nao makĩaria na thiomi ingĩ na makĩratha mohoro.

⁷ Nao othe maarĩ ta andũ ikũmi na eerĩ.

⁸ Paũlũ agĩtoonya thunagogi, na ihinda rĩa mĩeri ĩtatũ akĩaria na ũcamba kuo, akĩgeragia kũringĩrĩria andũ ũhorō wa ũthamaki wa Ngai.

⁹ No amwe ao makĩũmia ngoro; makĩaga gwĩtĩkia na magĩcambia Njĩra ĩyo mbere ya kĩrĩndĩ. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmeherera. Akĩoya arutwo agĩthĩ nao nyũmba ĩrĩa yathomithagĩrio andũ ya Turano, akaaranagĩria na andũ o mũthenya arĩ kuo.

¹⁰ Ũndũ ũyũ nĩwathiire na mbere ihinda ta rĩa mĩaka ĩrĩ, o nginya Ayahudi na Ayunani othe arĩa maatũũraga bũrũri wa Asia makĩigua kiugo kĩa Mwathani.

¹¹ Ngai nĩaringire ciama cia mwanya agereire harĩ Paũlũ,

¹² o nginya itambaya na nguo iria ciahutagia mwĩrĩ wake igatwarĩrwo andũ arĩa maarĩ arũaru, nao makahona mĩrimũ yao na ngoma thũku ikamatiga.

¹³ Na rĩrĩ, Ayahudi amwe arĩa maathiaga makĩingataga ngoma thũku makĩgeria kũhũthĩra rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ harĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono. Moigaga atĩrĩ, “Thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, ũrĩa ũhunjagio nĩ Paũlũ, ndagwatha uume.”

¹⁴ Ariũ mũgwanja a Mũyahudi wetagwo Sikeva, warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene,

nīmekaga ũguo.

¹⁵ Mũthenya ũmwe, ngoma thũku ikĩmacookeria ikĩmeera atĩrĩ, “Jesũ nĩndĩmũũĩ na nĩnjũũĩ ũhorō wa Paũlũ, no inyuĩ mũrĩ a?”

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo mũndũ ũcio warĩ na ngoma thũku akĩmarũgĩrĩra akĩmatoria othe. Akĩmahũũra mũno nginya makiuma nyũmba ĩyo makĩũra marĩ njaga makiuraga thakame.

¹⁷ Rĩrĩa Ayahudi na Ayunani arĩa maatũũraga Efeso maamenyire ũhorō ũcio, othe makĩiyũrwo nĩ guoya, narĩo rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ rĩgĩtũũgĩrio.

¹⁸ Andũ aingĩ a arĩa meetĩkirie makĩyumĩria na makiumbũra waganu wao matekũhitha.

¹⁹ Andũ aingĩ arĩa maaragũraga, magĩcookanĩrĩria mabuku mao na makĩmacinĩra mbere ya andũ othe. Rĩrĩa maatarire thogora wa mabuku macio, magĩkinya durakima ngiri mĩrongo ĩtano.

²⁰ Kiugo kĩa Mwathani gĩkĩhunja mũno na njĩra ĩyo na gĩkĩgĩa na hinya.

²¹ Thuutha wa maũndũ macio mothe gwĩkĩka, Paũlũ agĩtua itua rĩa gũthĩ Jerusalemu, atuĩkanĩirie Makedonia na Akaia. Akiuga atĩrĩ, “Ndaarĩkia gũkinya kũu, no nginya ngaacooka thĩ Roma.”

²² Agĩtũma andũ eerĩ a arĩa maamũteithagĩrĩria, na nĩo Timotheo na Erasito, mathĩ Makedonia, nake agĩkaranga kũu bũrũri wa Asia gwa kahinda kanini.

Ngũĩ kũu Efeso

23 Ihinda-inĩ rĩu nĩ kwagĩire na thogothogo nene ikoniĩ ũhoro wa Njĩra ĩyo.

24 Mūturi wa indo cia betha wetagwo Demeterio, ũrĩa wathondekaga tūmĩhianano twa betha twa Aritemi, nĩatūmaga andũ arĩa maaturaga indo icio magĩe na wonjoria mūnene.

25 Nake agĩcookanĩrĩria andũ acio maaturaga indo icio, hamwe na aruti a wĩra arĩa maarutaga wĩra ũhaanaine na wao, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya, inyuĩ nĩmũũĩ nĩtuonaga uumithio mūnene kuuma kũrĩ wonjoria ũyũ.

26 Na nĩmũrona na mũkaigua ũrĩa mũndũ ũyũ ũretwo Paũlũ aigũithĩtie na akahĩtithia andũ aingĩ gũkũ Efeso, na makĩria bũrũri wothe wa Asia akiugaga atĩ ngai iria ithondeketwo nĩ mũndũ ti ngai o na hanini.

27 Ūgwati ũrĩa ũrĩ ho nĩ atĩ to wonjoria witũ wiki ũkūmenererio, no o na hekarũ ya ngai ya mũndũ-wa-nja ĩrĩa nene ĩtagwo Aritemi nĩkwagithio kĩene, na ngai ĩyo ya mũndũ-wa-nja yo nyene, ĩrĩa ĩhooyagwo bũrũri-inĩ wothe wa Asia, na thĩ yothe, nĩkũimwo ũkaru wayo.”

28 Rĩrĩa maagũire ũguo, makĩng’ũrĩka mũno na makĩanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ: “Aritemi wa Aefeso nĩ mūnene!”

29 Na thuutha wa kahinda kanini itũũra rĩu rĩkĩiyũra inegene. Andũ acio othe makĩnyĩita Gayo na Arisitariko arĩa moimĩte Makedonia na Paũlũ, nao makĩhanyũka marĩ ngoro ĩmwe magĩtoonya nyũmba ĩrĩa yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago.

30 Paũlũ nĩendaga kwĩyumĩria mbere ya kĩrĩndĩ kũ, no arutwo makĩmũgĩria.

31 O na anene amwe a bürüri wa Asia arĩa maarĩ arata a Paülũ makĩmütũmanĩra, makĩmũthaitha ndakagerie gũtoonya nyũmba ĩyo yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago.

32 Kĩũngano kũu gĩkĩaga ũiguano: Amwe maanagĩrĩra makoiga ũũ, na arĩa angĩ makoiga ũũ. Andũ arĩa aingĩ o na matiamenyaga gĩtũmi gĩa gũkorwo hau.

33 Ayahudi makiumĩria Alekisaanda mbere ya kĩrĩndĩ, na andũ amwe a kĩrĩndĩ kũu makĩanĩrĩra makĩmwĩra ũrĩa egwĩka. Nake akĩmakiria na moko nĩgeetha eyarĩrĩrie mbere yao.

34 No rĩrĩa maamenyire atĩ aarĩ Mũyahudi, othe makĩanĩrĩra na mũgambo ũmwe ihinda ta rĩa mathaa meerĩ makiugaga atĩrĩ, “Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!”

35 Karani wa kĩama gĩa itũũra rĩu agĩkiria kĩrĩndĩ kũu, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Efeso, githĩ thĩ yothe ndĩũĩ atĩ itũũra rĩa Efeso nĩrĩo rĩene hekarũ ĩrĩa ĩtũũragwo nĩ Aritemi ũrĩa mũnene, na mũhianano wake ũrĩa waharũrũkire kuuma igũrũ?”

36 Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ maũndũ macio matingĩkaanĩka-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ gũkira, na mũtikae gwĩka ũndũ wa ihenya.

37 Inyuĩ mwarehe andũ aya haha, o na gũtuĩka ti kũiya maiyĩte indo cia hekarũ, kana makaruma ngai iitũ ya mũndũ-wa-nja.

38 Hakĩrĩ ũguo-rĩ, angĩkorwo Demeterio na andũ acio angĩ marutaga wĩra nake marĩ na mateta igũrũ rĩa mũndũ o wothe, maciirĩro nĩmahingũre na aciirithania marĩ ho. No mathitange.

³⁹ Angĩkorwo harĩ na ũndũ ũngĩ mũngĩenda kuuga makĩria ma ũguo, ũcio no ũciirĩirwo kĩama-inĩ kĩa watho.

⁴⁰ Ūria kũrĩ rĩu nĩ atĩ, tũrĩ ũgwati-inĩ wa gũthitangĩrwo ngũĩ ĩno ya ũmũthĩ. Na kũrĩ ũguo tũtingĩhota kũheana ũhoru wa thogothogo ĩno, tondũ hatirĩ na gĩtũmi kĩa yo.”

⁴¹ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩira kĩũngano kũ gĩthiĩ, akĩniina mũcemanio.

20

Paũlũ Gũtuĩkanĩria Makedonia na Ūyunani

¹ Na rĩrĩ, ngũĩ ĩyo yarĩkia gũthira, Paũlũ agĩtũmanĩra arutwo, na aarĩkia kũmomĩrĩria, akĩmoigĩra ũhoru agĩthiĩ Makedonia.

² Agĩtuĩkanĩria mĩena ya kuo, akĩaragia ciugo nyingĩ cia kũũmĩrĩria andũ, na marigĩrĩrio agĩkinya bũrũri wa Ūyunani,

³ kũrĩa aaikarire mĩeri ĩtatũ. Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ eeharagĩria kũhaica marikabu athiĩ Suriata, agĩtua itua gũcookera Makedonia, tondũ Ayahudi nĩmaciirĩire kũmwĩka ũũru.

⁴ Paũlũ aathiire marĩ hamwe na Sopatiro mũrũ wa Puro, mũndũ wa kuuma Berea, na Arisitariko, na Sekundo, andũ a kuuma Thesalonike, na Gayo wa kuuma Deribe, o hamwe na Timotheo, ningĩ na Tikiko, na Tirofimo, andũ a kuuma bũrũri wa Asia.

⁵ Andũ acio magĩthiĩ mbere magĩtweterera kũu Teroa.

⁶ No ithuĩ tũkĩhaica marikabu, tũkiuma Filipi thuutha wa Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũimbia, na thuutha wa mĩthenya

ĩtano, tũgĩkora andũ arĩa angĩ kũu Teroa, nakuo tũgĩikara mĩthenya mũgwanja.

Eutiko Kũriũkio kũu Teroa

⁷ Mũthenya wa mbere wa kiumia nĩtwagomanire hamwe nĩguo twenyũre mũgate. Paũlũ akĩarĩria andũ, na tondũ nĩatanyĩte gũthiĩ mũthenya ũcio warũmĩrĩre-rĩ, agĩthiĩ na mbere kwaria nginya ũtukũ gatagatĩ.

⁸ Nĩ kwarĩ na matawa maingĩ maakanaga kũu nyũmba ya igũrũ kũrĩa twagomanĩte.

⁹ Nake mwanake wetagwo Eutiko aikarĩte ndirica-inĩ, na o ũrĩa Paũlũ aathiaga na mbere na kwaria-rĩ, noguo mwanake ũcio akĩragĩrĩria gũtoorio nĩ toro. Rĩrĩa aakomire, akĩgũa thĩ kuma ngoroba ya gatatũ nao mamuoya magĩkora nĩ mũkuũ.

¹⁰ Paũlũ agĩikũrũka, agĩkomera mwanake ũcio akĩmũkumbatĩria akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũmaka, arĩ muoyo!”

¹¹ Agĩcooka akĩambata nyũmba ya igũrũ, akĩenyũra mũgate na akĩrĩa. Na thuutha wa kũmaarĩria nginya gũgĩkĩa-rĩ, akiuma kũu, agĩthiĩ.

¹² Nao andũ makĩinũkia mwanake ũcio arĩ muoyo, na mahooreire ngoro mũno.

Paũlũ Kuugĩra Athuuri a Efeso Ũhoro

¹³ No ithuĩ tũgĩthiĩ mbere tũgĩtoonya marikabu tũgĩthiĩ nginya Aso, kũrĩa twathiire tũkĩoyaga Paũlũ. Aathondekete mũbango ũyũ mbere tondũ we athiĩte kũu magũrũ.

14 Hīndī ĩrĩa aatūtũngire kũu Aso, tũkĩmũkuua na marikabu, tũgĩthĩ nginya Mitilene.

15 Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire tũkĩhaica marikabu, tũgĩthĩ tũgĩkinya harĩa haaringaine na Kio, na thuutha wa mũthenya ũcio tũgĩkinya Samo, naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire, tũgĩkinya Mileto.

16 Paũlũ nĩatuĩte itua rĩa gũthĩ ahĩtũkĩte Efeso na marikabu nĩguo ndagate mahinda kũu bũrũri wa Asia, nĩ ũndũ nĩehĩkaga nĩguo kwahoteka akinye Jerusalemu, mũthenya wa Bendegothito.

17 Paũlũ arĩ kũu Mileto, agĩtũmana Efeso, agĩĩta athuuri a kanitha moke harĩ we.

18 Nao maakinya, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩ mũũĩ ũrĩa ndaatũũraga ihinda rĩrĩa rĩothe ndaaikarire na inyuĩ, kuuma o mũthenya wa mbere ũrĩa ndookire bũrũri wa Asia.

19 Nĩndatungatĩire Mwathani ndĩnyiihĩtie mũno na ndĩ na maithori, o na gũtuĩka nĩndageririo mũno nĩ ũndũ Ayahudi nĩmaathugundaga kũnjĩka ũũru.

20 Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ ndirĩ ndatithia kũhunjia ũndũ o wothe ũngĩmũguna no ndĩmũrutagĩra mbere ya andũ othe na ngathiiaga o nyũmba o nyũmba.

21 Na ngoimbũrĩra Ayahudi o hamwe na Ayunani atĩ no nginya magarũrũke kũrĩ Ngai na ũndũ wa kwĩrira na magĩe na wĩtĩkio thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ.

22 “Na rĩrĩ, nĩ ũndũ wa kũringĩrĩrio nĩ Roho Mũtheru, ndĩrathĩ Jerusalemu itekũmenya maũndũ marĩa makaangora ndĩ kũu.

23 Ūndū ūrīa njūūi tu nī atī, Roho Mūtheru nīandaaraga atī matūūra-inī mothe, njeera na mathīina nīcio injetereire.

24 No rīrī, ndirona gūtūūra muoyo kūrī na bata harī nīi, korwo no ndīkie ihenya na ndīkie wīra ūrīa Mwathani Jesū aaheete, na nīguo wīra wa kuumbūra Ūhoro-ūrīa-Mwega wa wega wa Ngai.

25 “Na rīu nīnjūūi gūtirī o na ūmwe thīinī wanyu wa andū arīa ndanathiī ngīhunjaḡirīa ūhoro wa ūthamaki ūgacooka kūnyona rīngī.

26 Nī ūndū ūcio, ngūmwīra ūmūthī atī gūtirī thakame ya mūdū o na ūmwe ngoorio.

27 Nī ūndū nīi ndirī ndatithia kūmūhunḡirīa wendi wa Ngai ūrī wothe.

28 Mwīmenyererei inyuī ene, na mūmenyerere rūūru ruothe rūrīa Roho Mūtheru amūtuīte arori aruo. Tuīkai arīithi a kanitha wa Ngai, ūrīa aagūrire na thakame yake mwene.

29 Nīnjūūi atī ndaarīkia gūthīi, njūūi ndīiani nīigooka gatagatī-inī kanyu na itigacaaīra rūūru rūū.

30 O na ningī kuuma harī inyuī nīgūkoimīra andū, na mogomie ūhoro-wa-ma nīgeetha maguucīrīrie arutwo mamarūmīrīre.

31 Nī ūndū ūcio ikaragai mwīhūḡite! Ririkanai atī ihinda rīa mīaka ītatū ndirī ndatigithīria gutaara o ūmwe wanyu ūtukū na mūthenya ngīitaga maithori.

32 “Na rīu ngūmūneana kūrī Ngai o na kūrī ūhoro wa wega wake, ūrīa ūngīhota kūmwaka

wega mūrũme na mũgĩe na igai hamwe na andũ arĩa othe matheretio.

³³ Niĩ ndirĩ ndacuumĩkĩra betha kana thahabu, o na kana nguo ya mũndũ o wothe.

³⁴ Inyuĩ ene nĩmũũĩ atĩ ndaarutaga wĩra na moko makwa nĩ ũndũ wa mabata makwa niĩ mwene, na mabata ma andũ arĩa ndakoragwo nao.

³⁵ Maũndũ-inĩ marĩa mothe ndeekire, nĩndamuonirie atĩ no nginya tũteithagie andũ arĩa matarĩ hinya, na ũndũ wa kũruta wĩra mũritũ ta ũcio, tũkĩririkanaga ciugo iria ciaririo nĩ Mwathani Jesũ we mwene rĩrĩa oigire atĩrĩ, ‘Kũheana nĩ kũrĩ irathimo nyingĩ gũkĩra kũheo.’ ”

³⁶ Aarĩkia kuuga ũguo, agĩturia ndu hamwe nao othe makĩhooya.

³⁷ Nao othe makĩrĩra makĩmũhĩmbagĩria na makĩmũmumunya.

³⁸ Ũndũ ũrĩa wamekĩrĩre kĩaha mũno makĩria, nĩ ũrĩa aameerire atĩ matigacooka kũmuona ũthiũ rĩngĩ. Magĩcooka makĩmumagaria nginya marikabu-inĩ.

21

Paũlũ Gũthĩĩ Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gwĩtigithũkania nao, tũkĩhaica marikabu tũgĩthĩĩ tũrũngĩrĩrie tũgĩkina Kosi. Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre tũgĩkina Rodo, na twoima kũu tũgĩthĩĩ nginya Patara.

² Tũgĩkora marikabu yaringaga ĩthĩĩ Foinike, na ithuĩ tũkĩmĩhaica tũgĩthĩĩ.

³ Na rĩrĩa tuonire Kuporo, tũkĩhĩtũkĩra mwena wa gũthini wakuo, tũgĩthiĩ nginya Suriata. Tũgĩkinya Turo, kũrĩa marikabu iitũ yaru-tagĩrwo mĩrigo ĩrĩa yarĩ nayo.

⁴ Tũgĩkora arutwo kuo, na tũgĩkara nao mĩthenya mũgwanja. Nao arutwo acio na ũndũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru magĩthaitha Paũlũ ndagathiĩ Jerusalemu.

⁵ No ihinda riiitũ rĩathira, tũkiuma kũu, tũgĩthiĩ na mbere na rũgendo rwitũ. Arutwo othe, hamwe na atumia ao na ciana ciao, magĩtuumagaria, magĩtũkinyia nja ya itũũra, na tũrĩ hau hũgũrũrũ-inĩ cia iria, tũgĩturia ndu, tũkĩhooya Ngai.

⁶ Twaarĩkia kuganĩra ũhoru, tũkĩhaica marikabu, nao makĩinũka.

⁷ Twoima Turo, tũgĩthiĩ na mbere na rũgendo rwitũ, tũgĩkinya Putolemai, tũkĩgeithia ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo na tũgĩikarania nao mũthenya ũmwe.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ tũkiuma kuo, tũgĩthiĩ, tũgĩkinya Kaisarea, na tũgĩikara mũciĩ kwa Filipu ũrĩa warĩ mũhunja ũmwe wa arĩa Mũgwanja.

⁹ Nake nĩarĩ na airĩtu aake ana matarĩ ahiku, nao nĩmarathaga mohoro.

¹⁰ Na thuutha wa gũkorwo kuo matukũ maingĩ-rĩ, gũgũka mũnabii wetagwo Agabo oimĩte Judea.

¹¹ Rĩrĩa aakinyire harĩ ithuĩ, akĩoya mũcibi wa Paũlũ, akĩwĩoha moko na magũrũ, akiuga atĩrĩ, “Roho Mũtheru aroiga atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Ayahudi

a Jerusalemu marĩoha mwene mũcibi ũyũ, na macooke mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.’ ”

¹² Hĩndĩ ĩrĩa twaiguire ũguo, ithuĩ na andũ arĩa angĩ maarĩ ho tũgĩthaitha Paũlũ ndakae kwambata Jerusalemu.

¹³ Hĩndĩ ĩyo Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mũrĩre, na mũkanjũraga ngoro? To kuohwo gwiki ndũhaarĩirie, no nĩndĩhaarĩirie o na gũkua ndĩ kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ.”

¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa aaregire kũigua ũrĩa twamwĩraga-rĩ, tũgĩtigana nake tũkiuga atĩrĩ, “Wendo wa Mwathani ũrohinga.”

¹⁵ Thuutha wa ũguo, tũkĩhaarĩria tũkĩambata Jerusalemu.

¹⁶ Arutwo amwe a kuuma Kaisarea magĩthĩĩ hamwe na ithuĩ, na magĩtũtwara kwa mũndũ wetagwo Mũnasoni, tũgaikare kuo. Aarĩ mũndũ woimĩte Kuporo, na aarĩ ũmwe wa arutwo arĩa a mbere.

Paũlũ Gũkinya Jerusalemu

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa twakinyire Jerusalemu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtwamũkĩra na gĩkeno.

¹⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ, na andũ arĩa twarĩ nao tũgĩthĩĩ kuona Jakubu, nao athuuri othe maarĩ ho.

¹⁹ Nake Paũlũ akĩmageithia na akĩmeera ũrĩa wothe Ngai eekĩire andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire ũtungata-inĩ wake.

²⁰ Rĩrĩa maaiguire ũguo, makĩgooca Ngai. Magĩcooka makĩra Paũlũ atĩrĩ, “Mũrũ wa ithe witũ, nĩwonete ũrĩa Ayahudi ngiri nyingĩ

metĩkĩtie, na othe marĩ na kĩyo gĩa kũhingia watho.

²¹ Nao nĩmamenyithĩtio atĩ nĩ ũrutaga Ayahudi othe arĩa matũũranagia na andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ magarũrũke matigane na watho wa Musa, ũkĩmeeraga matikaruithie ciana ciao na matigaikare kũringana na mĩtugo iitũ.

²² Tũgwĩka atĩa? Hatirĩ ngaanja nĩmekũigua atĩ nĩũũkĩte.

²³ Nĩ ũndũ ũcio ĩka ũrĩa tũgũkwĩra. Tũrĩ na andũ ana mehĩtĩte mwĩhĩtwa.

²⁴ Thĩĩ na andũ aya, ũgwatanĩre nao igongona-inĩ rĩao rĩa gwĩtheria, na ũmarĩhĩre mahũthĩro mao, nĩgeetha menjwo mĩtwe.* Hĩndĩ ĩyo andũ othe nĩmekũmenya atĩ ũhoru ũrĩa maiguĩte ũgũkoniĩ ti wa ma, no atĩ wee mwene nĩwathĩkĩire watho.

²⁵ Ha ũhoru wa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie-rĩ, nĩtwamandĩkĩire, tũkĩmamenyithia itua ritũ, atĩ o metheeme kũrĩa irio iria irutĩirwo mĩhianano, na thakame, na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na ũmaraya.”

²⁶ Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ agĩthiĩ na andũ acio, na agĩtheria hamwe nao. Agĩcooka agĩthiĩ hekarũ-inĩ akamenyithanie rĩrĩa mĩthenya ya gwĩtheria ĩkaarĩka, na o ũmwe wao arutĩrwo igongona.

Paũlũ Kũnyiitwo

²⁷ Rĩrĩa matukũ macio mũgwanja maakuhĩrĩirie gũthira-rĩ, Ayahudi amwe moimĩte bũrũri wa Asia makĩona Paũlũ

* **21:24** Meetheragia na makenjwo mĩtwe kuonania kwĩhinga nĩ ũndũ wa mĩhĩtwa yao.

hekarū-inĩ. Magĩthogotha kĩrĩndĩ gĩothe na makĩmũnyiita,

²⁸ makĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli, tũteithiei! Mũndũ ũyũ nĩ we ũrutaga andũ kũndũ guothe ũhorō wa gũũkĩrĩra andũ aitũ, na watho witũ, na handũ haha. Na hamwe na ũguo-rĩ, nĩarehete Ayunani hekarū-inĩ, agath-aahia handũ haha hatheru.”

²⁹ (Nĩmonete Tirofimo ũrĩa Mũefeso marĩ na Paũlũ kũu itũũra-inĩ, no magĩciiria atĩ Paũlũ nĩamũtoonyetie hekarū-inĩ.)

³⁰ Narĩo itũũra rĩothe rĩkĩambũrũrũka nao andũ magĩũka mahanyũkĩte moimĩte mĩena yothe. Makĩnyiita Paũlũ, makĩmũguucũrũria makĩmũruta hekarũ, na o hĩndĩ ĩyo ihingo ikĩhingwo.

³¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa maageragia kũmũũraga ũhorō ũgĩkinya harĩ mũnene wa mbũtũ ya thigari cia Roma atĩ itũũra rĩothe rĩa Jerusalemu rĩarĩ na ngũĩ.

³² Nake o rĩmwe akĩoya anene na thigari magĩĩkũrũka harĩ kĩrĩndĩ mateng’erete. Rĩrĩa andũ acio maarutaga ngũĩ moonire mũnene ũcio na thigari ciake magĩtiga kũhũũra Paũlũ.

³³ Mũnene ũcio wa thigari agĩũka akĩmũnyiita na agĩathana ohwo na mĩnyororo ĩrĩ. Agĩcooka akĩũria aarĩ ũ na nĩ atĩa ekĩte.

³⁴ Andũ amwe thĩinĩ wa kĩrĩndĩ maanagĩrĩra makoiga ũũ na arĩa angĩ makoiga ũũ; na tondũ mũnene ũcio wa thigari ndangĩamenyire ma ya ũhorō nĩ ũndũ wa mbugĩrĩrio, agĩathana Paũlũ ahingĩrwo nyũmba ya thigari.

³⁵ Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ aakinyire ngathĩ-inĩ kĩrĩndĩ

kũu gĩgĩthũka mũno o nginya Paũlũ agĩkuuo nĩ thigari.

³⁶ Kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩamuumĩte thuutha kĩa nagĩrĩra gĩkoiga atĩrĩ, “Mweheriei!”

Paũlũ Kwarĩria Kĩrĩndĩ

³⁷ Rĩrĩa thigari ciarĩ o hakuhi gũtoonyia Paũlũ nyũmba ya thigari-rĩ, akĩũria mũnene wacio atĩrĩ, “Nĩũkũnjĩtikĩria ngwĩre ũndũ?”

Nake mũnene ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee anga nĩwaragia Kĩyunani?”

³⁸ Githĩ we tiwe Mũmisiri ũrĩa wambĩrĩrie ngũĩ hĩndĩ ĩmwe, na ũgĩtongoria itoi ngiri inya, mũkiumagara nacio mũgĩthĩ werũ-inĩ?”

³⁹ Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Mũyahudi wa kuuma Tariso, bũrũri wa Kilikia, na itũũra rĩrĩa ndaciarĩrwo rĩrĩ igweta. Ndagũthaitha, reke njarĩrie andũ aya.”

⁴⁰ Paũlũ aarĩkia kũheo rũũtha nĩ mũnene ũcio wa thigari, akĩrũgama ngathĩ-inĩ agĩkiria kĩrĩndĩ kũu na moko. Rĩrĩa kĩrĩndĩ gĩakirire, agĩkĩarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania. Agĩkũira atĩrĩ:

22

¹ “Ariũ a Baba, o na inyuĩ maithe makwa, thikĩrĩriai ngĩyariĩria.”

² Rĩrĩa maaguire akĩmaarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania-rĩ, magĩkira ki.

Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akiuga atĩrĩ,

³ “Nĩ ndĩ Mũyahudi, wa gũciarĩrwo Tariso itũũra rĩa bũrũri wa Kilikia, no ndaarereiwo itũũra-inĩ rĩrĩ. Nĩndathomithirio wega nĩ Gamalieli ũhoro wa watho wa maithe maitũ, na

ndaarĩ na kĩyo kĩa maũndũ ma Ngai o ta ũrĩa inyuĩ inyuothe mũtariĩ ũmũthĩ.

⁴ Nĩndanyariiraga arũmĩrĩri a Njĩra ĩno o nginya magakua na nganyiita arũme na andũ-a-nja ngamaikia njeera,

⁵ o ta ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na Kĩama gĩothe gĩa athuuri o nao mangĩheana ũira ũcio. O na nĩmaheire marũa ndwarĩre andũ ao kũu Dameski, na nĩ ngĩthĩi kuo nganyiite andũ acio ndĩmarehe Jerusalemu nĩguo ma-herithio.

⁶ “Ta thaa thita ndĩ hakuhĩ gũkinya Dameski-rĩ, o rĩmwe gũkĩgĩa ũtheri mũnene woimire igĩrũ, naguo ũkĩjarĩra mũena yothe.

⁷ Ngĩgwa thĩ, na ngĩigua mũgambo mũnene ũkĩjarĩria, ũkĩjĩra atĩrĩ, ‘Saũlũ! Saũlũ! Ũũnyariiraga nĩkĩ?’

⁸ “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩ we ũ, Mwathani?’

“Nake akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ Jesũ wa Nazarethi, ũrĩa ũranyariira.’

⁹ Nao andũ arĩa twarĩ nao nĩmoonire ũtheri ũcio, no matiataũkĩrwo nĩ mũgambo wa ũcio wanjaragĩria.

¹⁰ “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Mwathani ngwĩka atĩa?’

“Nake Mwathani akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ũkĩra ũtoonye Dameski. Kũu nĩkuo ũrĩrĩrwo maũndũ marĩa mothe wathĩrĩrwo gwĩka.’

¹¹ Na rĩrĩ, andũ arĩa twarĩ nao makĩnyiiita guoko makĩndwara Dameski, tondũ ũkengu wa ũtheri ũcio nĩwanduĩte mũtumumu.

12 “Mündũ wetagwo Anania nĩookire kũnyona, na aarĩ mündũ weamũrĩire Ngai na ũndũ wa kũrũmia watho, na nĩaheetwo gĩtũĩo nĩ Ayahudi othe arĩa maatũũraga kũu.

13 Agĩũka na akĩrũgama hakuhĩ na nĩ akĩnjĩira atĩrĩ, ‘Mũrũ wa ithe witũ Saũlũ, cooka kuona!’ Na hĩndĩ o ro ĩyo ngĩhota kũmuona.

14 “Agĩcooka akĩnjĩira atĩrĩ, ‘Ngai wa maithe maitũ nĩagũthuurĩte nĩguo ũmenye wendi wake na wone Ūrĩa Mũthingu, o na ũigue ciugo kuuma kanua gake.

15 Nĩũgũtuĩka mũira wake kũrĩ andũ othe wa kũmoimbũrĩra ũrĩa wonete na ũrĩa ũiguĩte.

16 Rĩu nĩ kĩĩ wetereire? Ūkĩra, ũbatithio na ũthambio mehia maku, ũgĩkayagĩra rĩitwa rĩake.’

17 “Hĩndĩ ĩrĩa ndaacookire Jerusalemu, ndĩ hekarũ-inĩ ngĩhooya nĩndagĩire na iringi,

18 ngĩkĩona Mwathani akĩaria, nake akĩnjĩira atĩrĩ, ‘Ūkĩra narua uume Jerusalemu, tondũ matiigwĩtikĩra kumbũrĩrwo ũhoru wakwa nĩwe.’

19 “Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, ‘Mwathani, andũ aya nĩmooĩ atĩ ndoimaga thunagogi ĩmwe ngathĩ ĩrĩa ĩngĩ nĩguo nyĩitithie na hũũre andũ arĩa magwĩtikĩtie.

20 Na rĩrĩa Stefano mũira waku aaitirwo thakame, ndaarũngĩ ho ngĩĩtikĩra ũndũ ũcio wĩkwo, na ngaikaria nguo cia andũ arĩa maamũũragire.’

21 “Nake Mwathani akĩnjĩira atĩrĩ, ‘Thĩĩ, tondũ nĩngũgũtũma kũndũ kũraya kwa andũ-a-Ndũrĩrĩ.’”

Paülũ, Raiya wa Roma

²² Kĩrĩndĩ kũu gĩgĩthikĩrĩria Paülũ o nginya rĩrĩa oigire ũguo. Hĩndĩ ñyo gĩkĩaria na mũgambo mũnene kĩaĩrĩire, atĩrĩ, “Mweheriei thĩ! Ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo!”

²³ Na rĩrĩa kĩaagĩrĩra gĩgĩteaga nguo ciakĩo na gĩkĩũmbũraga rũkũngũ,

²⁴ mũnene ũcio wa mbũtũ agĩathana Paülũ aingĩrio nyũmba ya thigari. Ningĩ agĩathana atĩ Paülũ ahũũrwo iboko na orio ciũria nĩguo kũmenyeke kĩa gĩatũmaga andũ mamugĩrĩrie ũguo.

²⁵ Na rĩrĩa maamũkomagia mamũhũũre-rĩ, Paülũ akĩũria mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe warũngĩ hau atĩrĩ, “Watho nĩwĩtũkĩrĩtie mũhũũre raiya wa Roma na kĩaoko atanyi-itĩkanĩte na ihĩtia?”

²⁶ Rĩrĩa mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aaigũire ũguo, agĩthĩ kũrĩ mũnene wa mbũtũ, akĩmũhe ũhoro ũcio. Nake akĩmũũria atĩrĩ, “Rĩu ũgwĩka atĩa? Mũndũ ũyũ nĩ raiya wa Roma.”

²⁷ Mũnene ũcio wa mbũtũ agĩthĩ kũrĩ Paülũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ta njĩra atĩrĩ, wee ũrĩ raiya wa Roma?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, ndĩ raiya wa Roma.”

²⁸ Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndarĩhire thogora mũnene nĩgeetha ndũike raiya wa Roma.”

Nake Paülũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “No nĩ ndaa-ciarĩrwo ndĩ raiya wa Roma.”

²⁹ Nao andũ arĩa meendaga kũmũũria ciũria magĩtigana nake o rĩmwe. Mũnene ũcio wa mbũtũ we mwene akĩmaka aamenya atĩ

nñoheete Paũlũ na mĩnyororo, na aarĩ raiya wa Roma.

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Kĩama

³⁰ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire, nĩgũkorwo mũnene ũcio wa mbũtũ nĩeendaga kũmenya wega kĩrĩa Ayahudi maathitangagĩra Paũlũ, akĩmuohora na agĩathana athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri othe a Kĩama magomane. Agĩcooka akĩrehe Paũlũ, na akĩmũrũgamia mbere yao.

23

¹ Nake Paũlũ agĩkũũrĩra athuuri a Kĩama kũu maitho akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ a Baba, nĩndungatĩire Ngai ndĩ na thamiri ĩtarĩ ũcuuke nginya mũthenya wa ũmũthĩ.”

² Nake Anania mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩatha andũ arĩa maarũgamĩte hakuhĩ na Paũlũ mamũringe kanua.

³ Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee rũthingo rũrũ rũhakĩtwo mũnyũ mwerũ, we nĩwe ũkũringwo nĩ Ngai! Ũikarĩte hau ũndũire ciira kũringana na watho, no wee ũkaregana na watho, ũgaathana atĩ ningwo!”

⁴ Nao andũ arĩa maarũgamĩte hakuhĩ na Paũlũ makĩmũũria atĩrĩ, “Anga nĩũkũũmĩrĩria kũruma mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene?”

⁵ Nake Paũlũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ariũ a Baba, ndikũmenyete atĩ ũcio nĩwe mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene; nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Ndũkanaarie ũũru igũrũ rĩa mũnene wa andũ anyu.’”

⁶ Na rĩrĩ, Paũlũ aamenya atĩ amwe ao maarĩ Asadukai, na arĩa angĩ Afarisai, akĩanĩrĩra Kĩama-inĩ kũu, akiuga atĩrĩ, “Ariũ a Baba, niĩ ndĩ Mũfarisai, na njiarĩtwo nĩ Mũfarisai. Ndĩraciirithio nĩ ũndũ wa kĩĩrĩgĩrĩro gĩakwa gĩa kũriũkio kwa arĩa akuũ.”

⁷ Rĩrĩa oigire ũguo, gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka Afarisai na Asadukai, nakĩo kũngano kũ gĩkĩamũkana.

⁸ (Asadukai moigaga gũtirĩ ũriũkio, na gũtirĩ araika, o na kana maroho, no Afarisai nĩmetĩkĩtie maũndũ macio mothe.)

⁹ Gũkĩgĩa na ngũĩ nene, nao arutani a watho amwe arĩa maarĩ Afarisai makĩrũgama na makĩaria megũmĩire mũno, makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirona ũũru wa mũndũ ũyũ. Ĩ kũngĩkorwo nĩ roho kana mũraika ũmwarĩrie?”

¹⁰ Nacio ngarari ikĩneneha mũno, o nginya mũnene wa mbũtũ akĩigua guoya nĩkuona ta Paũlũ angĩtarũrangwo tũcunjĩ nĩo. Agĩatha mbũtũ cia thigari ciikũrũke, imweherie harĩo na hinya, na imũtware nyũmba ya thigari.

¹¹ Ũtukũ ũrĩa warũmĩrĩire, Mwathani akĩrũgama hakuhĩ na Paũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie! O ũguo ũheanĩte ũhoru wakwa gũkũ Jerusalemu, noguo ũkaũheana kũu Roma.”

Ithugunda rĩa Kũũraga Paũlũ

¹² Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, Ayahudi makĩgĩa na ndundu na makĩhĩta mwĩhĩtwa matikaarĩe kana manyue matooragĩte Paũlũ.

¹³ Andũ arĩa maathugundĩte ndundu ĩyo maarĩ makĩria ya mĩrongo ĩna.

14 Magĩthĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩmeera atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtwĩhĩtite mwĩhĩtwa wa kwaga kũrĩa kĩndũ kana kũnyua nginya tũũrage Paũlũ.

15 Na rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ hamwe na Kĩama gĩa Athuuri ũriai mũnene wa mbũtũ amũrehe mbere yanyu, mwĩtuĩte ta mũrenda gũtuĩria wega ũhorō wa ciira wake. Ithuĩ nĩtwĩhaarĩrie kũmũũraga atanakinya haha.”

16 No rĩrĩa mwanake wa mwarĩ wa nyina na Paũlũ aaiguire ũhorō wa ithugunda rĩu, agĩthĩ nyũmba ya thigari akĩra Paũlũ.

17 Hĩndĩ ĩyo Paũlũ agĩta ũmwe wa anene a thigari igana rĩmwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Twarā mwanake ũyũ kũrĩ mũnene wa mbũtũ; arĩ na ũndũ arenda kũmwĩra.”

18 Nĩ ũndũ ũcio mũnene ũcio akĩmuoya, akĩmũtwara kũrĩ mũnene wa mbũtũ.

Mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Paũlũ, ũrĩa muohe nĩandũmanĩire anjĩra ndeehe mwanake ũyũ kũrĩ we tondũ arĩ na ũndũ arenda gũkwĩra.”

19 Mũnene ũcio wa mbũtũ akĩnyiita mwanake ũcio guoko, akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũrenda kũnjĩra?”

20 Nake mwanake ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ayahudi nĩmaiguanĩire makũũrie ũmarehere Paũlũ nĩguo arũgame mbere ya kĩaama rũciũ, metuĩte ta marendā gũtuĩria ũhorō wake wega.

21 Ndũgetikĩre ũguo marendā, tondũ andũ makĩria ya mĩrongo ĩna ao mamuoheirie njĩra-inĩ. Nĩmehĩtite mwĩhĩtwa wa kwaga kũrĩa

kana kũnyua nginya mamũũrage. Na rĩrĩ, nĩmehaarĩirie, metereire wĩtĩkĩre ihooya rĩao.”

²² Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩra mwanake ũcio athĩ, na akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeere mũndũ o na ũrĩkũ atĩ nĩũnginyĩirie ũhoro ũcio.”

Paũlũ Gũtwarwo Kaisarea

²³ Mũnene ũcio wa mbũtũ agĩcooka agĩta anene aake eerĩ a thigari igana rĩmwe akĩmaatha atĩrĩ, “Haarĩriai gĩkundi gĩa thigari magana meerĩ, na thigari mĩrongo mũgwanja iria ithiiga ihaicĩte mbarathi, na thigari magana meerĩ iria ithiiga ikuuĩte matimũ, nĩguo mathiĩ Kaisarea thaa ithatũ cia ũtukũ.

²⁴ Na ningĩ mũhaarĩirie mbarathi cia gũkuua Paũlũ atwarwo kũrĩ Felike ũrĩa barũthi hatarĩ na ũgwati.”

²⁵ Agĩcooka akĩandĩka marũa ũũ:

²⁶ Nĩ nĩ Kilaudio Lisia,

Kũrĩ mũgaathe Barũthi Felike:

Nĩndakũgeithia.

²⁷ Mũndũ ũyũ aranyiitĩtwo nĩ Ayahudi na mararĩ hakuhĩ kũmũũraga, no ndĩrathiĩ na thigari ciakwa ndĩramũthara, nĩgũkorwo nĩndĩramenyete atĩ nĩ raiya wa Roma.

²⁸ Nĩndĩrendaga kũmenya kĩrĩa maramũthitangagĩra, na nĩ ũndũ ũcio ndĩramũtwara Kĩama-inĩ kĩa.

²⁹ Ndĩrakora atĩ athitangĩirwo maũndũ makoniĩ watho wao, no hatirarĩ ũndũ

acuukĩirwo ũngĩratũmire atuĩrwo kũũragwo kana kuohwo.

³⁰ Rĩrĩa ndĩramenyithirio atĩ kũraarĩ na ithugunda rĩa kũũraga mũndũ ũcio, ndĩramũtũma kũrĩ we o hĩndĩ ĩyo. Ndĩracooka ndĩraatha andũ acio mamũthitangĩte makũrehere thitango ĩrĩa mamũthitangĩre.

³¹ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩoya Paũlũ ũtukũ o ta ũrĩa ciaathĩtwo, ikĩmũtwara o nginya Antipatiri.

³² Naguo mũthenya ũyũ ũngĩ igĩtiga thigari iria ciathiiaga ihaicĩte mbarathi ithĩ nake, nacio igĩcooka nyũmba ciao.

³³ Thigari icio cia mbarathi ciakinya Kaisarea, ikĩnengera barũthi marũa na ikĩneana Paũlũ kũrĩ we.

³⁴ Nake barũthi aathoma marũa, akĩũria kũrĩa Paũlũ oimĩte. Rĩrĩa aamenyire atĩ oimĩte Kilikia,

³⁵ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngaathikĩrĩria ciira waku andũ arĩa magũthitangĩte mooka.” Agĩcooka agĩathana Paũlũ aikare arangĩrĩtwo kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Herode.

24

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Felike Aciirithio

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa mũthenya ĩtano, Anania, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩikũrũka agĩthĩ Kaisarea marĩ na athuuri amwe na wakiri wetagwo Teritulo, na makĩrehe thitango ciao cia gũũkĩrĩra Paũlũ kũrĩ barũthi.

² Rĩrĩa Paũlũ eetirwo thĩinĩ, Teritulo akĩambĩrĩria kũmũthitanga mbere ya Felike, akiuga atĩrĩ: “Nĩtũkeneire ihinda irayya rĩa

thayũ tũrĩ rungu rwaku, na ũũgĩ waku wa kuona na kabere nĩũgarũrite maũndũ marĩa mooru magatuĩka mega bũrũri-inĩ ũyũ.

³ Kũndũ guothe na maũndũ-inĩ mothe, wee mũgaathe Felike, nĩtwamũkĩrite ũndũ ũyũ tũrĩ na ngaatho nene.

⁴ No nĩgeetha ndigakũnogie makĩria, nĩngũkũũria na gĩtĩño ũtũthikĩrĩrie hanini.

⁵ “Nĩtuonete mũndũ ũyũ arĩ mũndũ wa kũrehe thĩna, na nĩarehete ngũĩ gatagatĩ-inĩ ka Ayahudi kũndũ guothe thĩinĩ wa thĩ. We nĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩrĩa gĩitagwo Anazari,

⁶ na ningĩ nĩageragia gũthaahia hekarũ; nĩ ũndũ ũcio tũkĩmũnyiita. (Na nĩtũngĩamũtuĩrĩire kũringana na watho witũ.

⁷ No Lisia, mũnene ũcio wa mbũtũ agĩũka akĩmũruta moko-inĩ maitũ na hinya akĩmweheria, na agĩathana athitangi aake moke kũrĩ wee.)

⁸ Wee mwene wamũũrangia nĩũkũmenya ma ya ũhoro ũyũ wothe tũmũthitangĩire.”

⁹ Nao Ayahudi makĩnyiitanĩra na thitango ĩyo, makiuga atĩ maũndũ macio maarĩ ma ma.

¹⁰ Rĩrĩa barũthi aaheneirie Paũlũ na moko aarie-rĩ, Paũlũ oigire atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ nĩũkoretwo ũrĩ mũtui ciira wa rũrĩrĩ rũrũ ihinda rĩa miaka mũingĩ, nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩyarĩrĩa ngenete.

¹¹ Nĩ ũndũ mũhũthũ harĩwe kũmenya atĩ ti makĩria ma mũthenya ikũmi na ĩrĩ ĩthirite kuuma ndambata Jerusalemu kũhooya Ngai.

¹² Andũ arĩa maathitangĩte matianyoniire ngĩkararania na mũndũ o na ũrĩkũ hekarũ-inĩ,

kana ngĩtũma kĩrĩndĩ kĩgĩe na ngũĩ thunagogi-inĩ, o na kana handũ hangĩ o hothe itũũra-inĩ.

¹³ Na matingĩhota kuonania ihooto harĩwe cia thitango icio maathitangĩire.

¹⁴ No rĩrĩ, nĩngwĩtĩkĩra atĩ nĩhooyaga Ngai wa maithe maitũ ndĩ mũrũmĩrĩri wa Njĩra ĩyo, o ĩyo metaga ya gĩkundi kĩa nyamũkano. Nĩ nĩnjĩtĩkĩtie maũndũ mothe marĩa megii Watho na marĩa mandĩkĩtwo mabuku-inĩ ma Anabii,

¹⁵ na ndĩ na kĩĩrĩgĩrĩro thĩinĩ wa Ngai o ta kĩrĩa andũ aya marĩ nakĩo, atĩ nĩgũgakorwo na kũriũka kwa andũ arĩa athingu na arĩa aaganu.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrutanagĩria hĩndĩ ciothe kũiga thamiri yakwa ĩtarĩ na ũcuuke mbere ya Ngai na mbere ya andũ.

¹⁷ “Thuutha wa gũkorwo itarĩ kuo mĩaka mĩingĩ, nĩndokire Jerusalemu nĩgeetha ndeethere andũ akwa iheo nĩ ũndũ wa athĩni na ndute maruta nĩ ũndũ wa Ngai.

¹⁸ Na rĩrĩa ndarũmbũyanagia na maũndũ macio nĩmangorire kũu hekarũ-inĩ ndĩtheretie. Gũtiarĩ na gĩkundi kĩa andũ ndaarĩ na kĩo, o na kana ngĩkorwo ngĩruta thĩina.

¹⁹ No nĩ kũrĩ Ayahudi a kuuma bũrũri wa Asia arĩa magĩrĩrwo nĩgũkorwo marĩ haha mbere yaku na maathitange angĩkorwo nĩ marĩ ũndũ mangĩnjuukĩra.

²⁰ Akorwo ti ũguo, aya marĩ haha nĩmagĩrĩrwo moige ihĩtia rĩrĩa maanyonire narĩo rĩrĩa ndaarũgamire mbere ya Kĩama,

²¹ tiga ũkorirwo nĩ ũndũ ũyũ ũmwe ndanĩrĩire rĩrĩa ndaarũngĩi mbere yao ngiuga atĩrĩ: ‘Ũmũthĩ ndũgamĩte mbere yanyu njiirithio

nĩ ùndũ nĩnjĩrĩgĩrĩire ùhoro wa kũriũka kwa arĩa akuũ.’”

²² Nake Felike, nĩ ùndũ nĩamenyete wega ùhoro wa Njĩra ĩyo, agĩtĩria ciira. Akiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Lisia, ũcio mũnene wa mbũtũ agooka-rĩ, nĩguo ngaatua ciira waku.”

²³ Agĩatha mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aige Paũlũ arĩ mũrangĩre, no amũhe wĩyathi mũnini na etĩkĩrie arata aake marũmbũiyeye mabata make.

²⁴ Na rĩrĩ, thuutha wa mĩthenya mĩnini, Felike agĩũka marĩ na mũtumia wake Dirusila, ũrĩa warĩ Mũyahudi mũtumia. Agĩtũmanĩra Paũlũ, na akĩmũthikĩrĩria akĩaria ùhoro wa wĩtkio thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

²⁵ Rĩrĩa Paũlũ aaragia ùhoro wa ùthingu, na wa kwĩgirĩrĩria merĩrĩria ma mwĩrĩ, o na wa ciira ũrĩa ũgooka, Felike akĩigua etigĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũguo! Rĩu no ũthĩĩ. Rĩrĩa ndĩrĩgĩa na ihinda rĩagĩrĩire, nĩndĩgũtũmanĩra ũũke.”

²⁶ Ihinda-inĩ o rĩu no ehokaga atĩ Paũlũ nĩangĩamũheire ihaki, na nĩ ùndũ ũcio nĩaikaraga akĩmũtũmanagĩra, akaaria nake.

²⁷ Hĩndĩ ĩrĩa mĩaka ĩrĩ yathirire-rĩ, Porikio Fesito agĩcooka ithenya rĩa Felike, no tondũ Felike nĩendaga gũkenia Ayahudi, agĩtiga Paũlũ njeera.

25

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Fesito

¹ Na rĩrĩ, mĩthenya ĩtatũ yathira thuutha wa Fesito gũkinya kũu bũrũri-inĩ, akiuma Kaisarea akĩambata agĩthĩĩ Jerusalem.

² Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na atongoria a Ayahudi magĩũka harĩ we, makĩmwĩra maũndũ marĩa Paũlũ aathitangĩrwo.

³ Nĩmahĩkire gũthaitha Fesito atĩ nĩ ũndũ wa wega wake kũrĩ o etĩkĩre Paũlũ at-warwo Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩmahaaragĩria kũmuoheria njĩra-inĩ mamũũrage.

⁴ Nake Fesito akĩmacookeria atĩrĩ, “Paũlũ ahingĩrwo Kaisarea, na nĩ nĩngũcooka kuo o narua.

⁵ Tondũ ũcio no tũthĩ na atongoria amwe anyu nĩgeetha mathĩ magathitangĩre mũndũ ũcio kuo, angĩkorwo nĩ harĩ ũndũ mũũru ekĩte.”

⁶ Thuutha wa gũikarania nao kũ ihinda ta rĩa mĩthenya ĩnana kana ikũmi, agĩkũrũka, agĩthĩ Kaisarea, na mũthenya ũyũ ũngĩ akĩgomithania igooti, na agĩathana Paũlũ arehwo mbere yake.

⁷ Rĩrĩa Paũlũ aakinyire, Ayahudi arĩa maikũrũkĩte kuuma Jerusalemu makĩmũrigiicĩria, na makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ mooru, marĩa matangĩahotire kuonania atĩ nĩ ma ma.

⁸ Nake Paũlũ akĩyarĩrĩria, akiuga atĩrĩ: “Nĩ ndirĩ ũndũ njĩkĩte ũreganĩte na watho wa Ayahudi, o na kana wa hekarũ o na kana wa Kaisari.”

⁹ Nake Fesito, akĩenda gũkenia Ayahudi akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Wee nĩ ũkwenda kwambata ũthĩ Jerusalemu ngagũciirithĩrie kuo nĩ ũndũ wa maũndũ maya ũthitangĩrwo?”

¹⁰ Nake Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Rĩu ndũgamĩte igooti-inĩ rĩa Kaisari, harĩa njagĩrĩrwo nĩ gũciirithĩrio. Nĩ ndihĩtĩirie Ayahudi, o ta ũrĩa wee mwene ũmenyete o wega.

11 No rĩrĩ, angĩkorwo ndĩ na ihĩtia rĩa gwĩka ũndũ o wothe wa gũtũma njũragwo-rĩ, nd-ingĩrega gũkua. No angĩkorwo maũndũ marĩa thitangĩrwo nĩ Ayahudi aya ti ma ma-rĩ, gũtikĩrĩ mũndũ ũrĩ na gĩtũmi gĩa kũũneana kũrĩ o. Ndacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari!”

12 Thuutha wa Fesito gũcookania ndundu na kĩa ma gĩa ke, akiuga atĩrĩ, “Wacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari na kũrĩ Kaisari nĩkuo ũgũthiĩ!”

Fesito Kũmenyithia Mũthamaki Agiripa Ũhoru

13 Mĩthenya mĩnini yathira Mũthamaki Agiripa na Berinike magĩũka kũu Kaisarea kũnyiita Fesito ũgeni.

14 Na tondũ nĩmaikaraga kũu mĩthenya mĩingĩ-rĩ, Fesito akĩhe mũthamaki ũcio ũhoru wa ciira wa Paũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ kũrĩ na mũndũ watigirwo nĩ Felike arĩ muohe.

15 Rĩrĩa ndaathiire Jerusalemu-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a Ayahudi nĩmamũthitangire, na makĩnjũũria ndĩmũtuĩre.

16 “Na nĩ ngĩmeera atĩ ti mũtugo wa andũ a Roma kũneana mũndũ o wothe ataambĩte kũng’ethanĩra na andũ arĩa mamũthitangĩte na kũheo mweke wa kwĩyarĩrĩria ũhoru-inĩ ũrĩa athitangĩrwo.

17 Rĩrĩa tuokire nao gũkũ, ndiaikaririe ciira ũcio, no ndaarookire kũgomithania igooti na ngĩathana mũndũ ũcio areehwo.

18 Rĩrĩa andũ arĩa maamũthitangĩte maarũgamire kwaria, matiamũthitangĩre ũndũ o na ũmwe mũũru ta ũrĩa nderĩgĩrĩire.

19 No handũ ha ũguo, o maarĩ na maũndũ mamwe maakararanagia nake makoniĩ ũhoro wa ndini yao na makoniĩ ũhoro wa mũndũ wakuĩte wetagwo Jesũ ũrĩa Paũlũ oigaga atĩ arĩ muoyo.

20 Nĩndarigirwo nĩ ũrĩa ingĩtuĩria maũndũ ta macio; nĩ ũndũ ũcio ngĩmũũria kana no eende gũthĩ Jerusalemu agaciirithĩrio maũndũ macio aathitangĩrwo kuo.

21 Rĩrĩa Paũlũ aacookirie ciira riiko etererio itua rĩa Mũthamaki-rĩ, ngĩathana ahingĩrwo nginya rĩrĩa ingĩahotire kũmũtwarithia kũrĩ Kaisari.”

22 Hĩndĩ ĩyo Agiripa akĩra Fesito atĩrĩ, “No nyende kwĩguĩra mũndũ ũcio akĩaria.”

Nake Fesito agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũkamũigua rũciũ.”

Paũlũ Kũrũgama mbere ya Agiripa

23 Mũthenya ũyũ ũngĩ, Agiripa na Berinike magĩũka marĩ na mwago mũnene na magĩtoonya nyũmba ya gũciirĩrwo marĩ hamwe na anene a thigari o na athuuri a itũũra arĩa maarĩ igweta. Nake Fesito agĩathana Paũlũ areehwo.

24 Fesito akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki Agiripa na andũ arĩa othe mũrĩ na ithuĩ haha, nĩmũkuona mũndũ ũyũ! Nĩwe mũingĩ wothe wa Ayahudi wanjũũririe, ndĩ kũu Jerusalemu na ndĩ gũkũ Kaisarea, ngaciire ũhoro wake, ũkĩanĩrĩa ũkiugaga atĩ ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo rĩngĩ.

²⁵ No nĩ nĩndonire atĩ ndarĩ ùndũ eekĩte wa gũtũma ooragwo, no tondũ nĩacookirie ciira ri-iko kũrĩ Mũthamaki, ngĩtua itua rĩa kũmũtũma Roma.

²⁶ No ndirĩ na ùndũ mũna ingĩandĩkĩra Mũthamaki Mũgaathe igũrũ rĩake. Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, ndamũrehe mbere yanyu inyuothe, na makĩria mbere yaku wee Mũthamaki Agiripa, nĩgeetha ùhoro ùyũ warĩkia gũtuĩrio, ngĩe na ùndũ ingĩandĩka.

²⁷ Nĩgũkorwo ndikuona kwagĩrĩire gũtũma mũndũ muohe itekuonania maũndũ marĩa athitangĩirwo.”

26

¹ Nake Agiripa akĩra Paũlũ atĩrĩ, “Ūrĩ na rũũtha rwa kwĩyarĩrĩria.”

Nĩ ùndũ ùcio Paũlũ agĩtambũrũkia guoko, akĩambĩrĩria kwĩyarĩrĩria, akiuga atĩrĩ,

² “Mũthamaki Agiripa, nĩngũigua ndĩ mũtũku kũrũgama mbere yaku ùmũthĩ ndĩyarĩrĩrie igũrũ rĩa maũndũ mothe marĩa thitangĩirwo nĩ Ayahudi,

³ na makĩria nĩ tondũ wee nĩũũĩ mĩtugo yothe ya Ayahudi na maũndũ marĩa makararanagĩria. Nĩ ùndũ ùcio nĩndakũhooya ùũthikĩrĩrie ùtegũthethũka.

⁴ “Ayahudi othe nĩmooĩ ùrĩa ndũũrĩte kuuma ndĩ mwana, kuuma kĩambĩrĩria kĩa mũtũũrĩre wakwa ndĩ bũrũri-inĩ wakwa kĩũmbe, o na ndĩ Jerusalemu.

⁵ Nĩmanjũũĩ hĩndĩ ndaaya, na mangĩenda, no maheane ùira wakwa, atĩ kũringana na watho

ndaatūūrīte ndī Mūfarisai, ndīrutanīrie na kīyo kūrūmia maūndū mothe ma ndini iitū.

⁶ Na rīrī, ndūgamīte haha ūmūthī njiirithio nī ūndū wa kwīrīgīrīra kīranīro kīrīa Ngai eerīire maithe maitū.

⁷ Kīranīro kīu no kīo mīhīrīga īrīa iitū ikūmi na īrī īrīgagīrīra kuona gīkīhingio, rīrīa ītungatagīra Ngai na kīyo ūtukū na mūthenya. Na rīrī, wee Mūthamaki, Ayahudi maathitangīte nī ūndū wa kīrīgīrīro kīu.

⁸ Nī kīi kīngītūma mūndū o na ūrīkū wanyu atue atī nī ūndū ūtangūtīkio, atī Ngai nīariūkagia arīa akuū?

⁹ “O na nīi nīndaiguithītio atī nīndagīrīrwo nī gwīka ūrīa wothe ingīahotire ndegane na rītwa rīa Jesū wa Nazarethi.

¹⁰ Na ūguo nīguo ndeekire kīu Jerusalemu. Ngīikia andū aingī a arīa aamūre njeera, heetwo rūūtha nī athīnjīri-Ngai arīa anene, na rīrīa andū acio mooragagwo, nīndetīkanagia na ituīro rīu.

¹¹ Mahinda maingī nīndathiiaga kuuma thunagogi-inī īmwe nginya īrīa īngī nīgeetha ndīmaneane maherithio, na ngageria kūmahatīrīria marume Ngai. Na tondū wa ūrīa ndaamarakarīire mūno nīndathiiaga kūmanyariira o na matūūra-inī marīa manene ma kūngī.

¹² “Hīndī īmwe ndī rūgendo-inī ta rūu-rī, ndaathiiaga Dameski heetwo ūhoti na ngatūmwō nī athīnjīri-Ngai arīa anene.

¹³ Kūrī thaa thita cia mūthenya, wee Mūthamaki, ndī njīra-inī ngīona ūtheri mūnene

woimĩte igũrũ ũkengete gũkĩra riũa, ũkĩnjarĩra mĩena yothe, niĩ na andũ arĩa twarĩ nao.

14 Ithuothe tũkĩgũa thĩ, na niĩ ngĩigua mũgambo ũkĩnjĩra atĩrĩ na rwario rwa Kĩhibirania, ‘Saũlũ, Saũlũ, ũũnyariiraga nĩkĩ? Nĩ ũndũ ũrĩ hinya harĩwe kũhũũra mĩcengi na haati.’

15 “Na niĩ hĩndĩ ĩyo ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũ, Mwathani?’

“Nake Mwathani akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ niĩ Jesũ ũrĩa ũnyariiraga.

16 Rĩu ũkĩra ũrũgame na magũrũ maku. Ndaakuumĩrĩra ngwamũre ũtuĩke ndungata na ũtuĩke mũira wa maũndũ marĩa wonete mango-nĩ na marĩa ngũkuonia.

17 Nĩngũkũhonokia kuuma kũrĩ andũ anyu na kuuma kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa ndĩragũtũma kũrĩ o,

18 ũkamahingũre maitho, na ũmagarũre moime nduma-inĩ mathiĩ ũtheri-inĩ, na ũmarute hinya-inĩ wa Shaitani ũmatware kũrĩ Ngai, nĩgeetha maamũkĩre ũrekanĩri wa mehia, na magĩe na handũ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa math-eretio na ũndũ wa kũnjĩtikia.’

19 “Nĩ ũndũ ũcio, Mũthamaki Agiripa, ndi-igana kwaga gwathĩkĩra kĩoneki kũ kĩoimĩte igũrũ.

20 Ngĩambĩrĩria kũhunjĩria andũ arĩa maarĩ Dameski, ngĩcooka ngĩhunjĩria andũ a kũu Jerusalemu o na a Judea guothe, na andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao. Ndaahunjagia atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩ kwĩrira na magarũrũke kũrĩ Ngai, na moonanie kwĩrira kwao na ũndũ wa cĩiko ciao.

21 Kīu nīkīo gīatūmire Ayahudi maanyitīre hekarū-inī, na magerie kūnjūraga.

22 No nīngoretwo ndī na ūteithio wa Ngai nginya ūmūthī ūyū, na nīkīo nūngiī haha nīguo heane ūira kūrī andū arīa anini na arīa anene o ūndū ūmwe. Ndirī ūndū njugaga makīria ma ūrīa anabii na Musa moigīte atī nīūgekīka,

23 atī Kristū nīakanyariirwo, na atuīke wa mbere kūriūka kuuma kūrī arīa akuū, nīguo ahunjie ūhoro wa ūtheri kūrī andū aake kīūmbe o na kūrī andū-a-Ndūrīrī.”

24 Fesito aigua ūguo, akīmūgūthūkīra akīmwīra atīrī, “Wee Paūlū nīkūgūrūka ūgūrūkīte! Gīthomo kīu gīaku kīingī nīgītūmīte ūgūrūke.”

25 Nake Paūlū akīmūcookeria atīrī, “Atīrīrī mūgaathe Fesito, nī ndigūrūkīte. Ūndū ūrīa ndīroiga nī wa ma na ti ūgūrūki.

26 Mūthamaki nīoī maūndū maya, na no ndīmwarīrie itegwītīgīra. Nī njūū atī gūtīrī ūndū o na ūmwe wa maūndū maya aagīte kūmenya, tondū matiekīirwo hitho-inī.

27 Mūthamaki Agirīpa, wee nīwītīkītīe anabii? Nīnjūū atī nīūmetīkītīe.”

28 Hīndī īyo Agirīpa akīūria Paūlū atīrī, “Nīūgwīciiria atī kahinda-inī kanini ūguo no ūnjigūithie nduīke Mūkristiano?”

29 Nake Paūlū akīmūcookeria atīrī, “kahinda kanyīhe kana karaihe, ndīrahooya Ngai atī to wee wiki, no o na andū aya angī othe maraathikīrīria ūmūthī, ndenda matuīke ta nī, tīga o mīnyororo īno.”

³⁰ Mũthamaki ũcio agĩũkĩra marĩ hamwe na barũthi, na Berinike, na andũ arĩa maikarĩte hamwe nao.

³¹ Makiuma nyũmba ĩyo, na rĩrĩa maaranagĩria, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndarĩ ũndũ ekĩte wa gũtũma ooragwo kana ohwo.”

³² Agiripa akĩra Fesito atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩangĩarekererio korwo ndaracooketie ciira ri-iko kũrĩ Kaisari.”

27

Paũlũ kwambĩrĩria Rũgendo rwa gũthiĩ Roma

¹ Na rĩrĩa gwatuirwo atĩ nĩtũkũhaica marikabu tũthiĩ Italia, Paũlũ na andũ arĩa angĩ mooheetwo makĩneanwo kũrĩ mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe, warĩ wa mbũtũ ya Agusito, wetagwo Juliasi.

² Tũkĩhaica marikabu yoimĩte Aduramutio ĩrĩa yakirie gũthiĩ icukĩro-inĩ cia marikabu iria ciarĩ ndwere-inĩ cia iria rĩrĩa inene bũrũri-inĩ wa Asia, na ithuĩ tũkĩambĩrĩria rũgendo tũgĩthiĩ. Nake Arisitariko, Mũmakedonia woimĩte Thesalonike, aarĩ hamwe na ithuĩ.

³ Mũthenya ũyũ ũngĩ tũgĩkinya Sidoni; nake Juliasi, nĩ ũndũ wa kũiguĩra Paũlũ tha, akĩmwĩtikĩria athiĩ kũrĩ arata aake nĩguo mamũhe kĩrĩa angĩabatarire.

⁴ Twoima kũu tũkĩambĩrĩria rũgendo rĩngĩ, tũgereire mwena ũrĩa ũtaarĩ rũhuho wa Kuporo, tondũ huho cioimaga na mwena ũrĩa twathiaga.

⁵ Twaarĩkia gũtuĩkania iria rĩrĩa inene rĩrĩa rĩarĩ gũkuhĩ na mabũrũri ma Kilikia na Pamufilia tũgĩkinya itũũra rĩa Mira, bũrũri-inĩ wa Likia.

⁶ Tũrĩ kũu mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe akĩona marikabu ya Alekisanteria yathiaga Italia, nake agĩtũhaicia yo.

⁷ Tũgĩthiĩ kahora ihinda rĩa mĩthenya mĩingĩ na tũrĩ na thĩina mũingĩ nginya tũgĩkinya gũkuhĩ na Kinido. Na rĩrĩa rũhuho rwagiririe tũthiĩ ũrĩa twendaga-rĩ, tũgĩthiĩ tũgereire mwena ũrĩa ũtaarĩ rũhuho wa Kirete, kũng'ethera Salimone.

⁸ Nĩtwathiire na thĩina mũingĩ tũgereire ndwere-inĩ cia iria rĩrĩa inene na tũgĩkinya handũ heetagwo Gĩcukĩro Kĩega, hakuhĩ na itũũra rĩa Lasea.

⁹ Mahinda maingĩ nĩmathirĩte, na gũthiĩ na marikabu kwarĩ na ũgwati tondũ ihinda rĩa Gĩathĩ gĩa Kwĩhinga kũrĩa Irio nĩrĩahĩtũkĩte. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ,

¹⁰ "Athuuri aya, nĩnguona atĩ rũgendo rwitũ nĩ rũgũkorwo na mũtino na rũrehe hathara nene kũrĩ marikabu na mĩrigo o na nginya kũrĩ mĩoyo iitũ yo mĩene."

¹¹ No mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe, handũ ha gũthikĩrĩria ũrĩa Paũlũ oigaga, aarũmĩrĩire ũtaari wa mũtwarithia wa marikabu o na wa mwene marikabu iyo.

¹² Tondũ gĩcukĩro kũu gĩtiarĩ kĩega gĩa gũikarwo hĩndĩ ya heho-rĩ, andũ aingĩ magĩtua itua tũthiĩ na mbere, twĩhokete gũkinya Foinike, tũikare kuo hĩndĩ iyo ya heho. Gĩkĩ

kĩarĩ gĩcukĩro kĩa meeri gĩa Kirete, nakĩo kĩaŋ'etheire mwena wa gũthini wa ithũiro, o ũndũ ũmwe na mwena wa gathigathini wa ithũiro.

Kĩhuhũkanio

¹³ Rĩrĩa rũhuho rumĩte mwena wa gũthini rwambĩrĩrie kũhurutana kahora-rĩ, magĩciiria nĩmona kĩrĩa mendaga, na nĩ ũndũ ũcio makĩohora marikabu magĩthĩ magereire hũgũrũrũ-inĩ cia Kirete.

¹⁴ Na ihinda rĩtanathĩ mũno, rũhuho rwa hinya wa kũhuhũkanio kĩnene rwetagwo “Eurakilo,” rũkĩhurutana ruumĩte gĩcigĩrĩa-inĩ kũ.

¹⁵ Nayo marikabu ikĩnyitwo nĩ kũhuhũkanio kũ ikĩremwo nĩgũthĩ na kũrĩa rũhuho rwoimaga, nĩ ũndũ ũcio tũkĩmĩrekereria itwarwo nĩ rũhuho.

¹⁶ Na rĩrĩa twahĩtũkagĩra gacigĩrĩa-inĩ kanini geetagwo Kauda, nĩtwarĩ na thĩina wa kũhaicia gatarũ ga kũhonokia andũ igũrũ wa marikabu.

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa andũ acio maakahaicirie marikabu-inĩ, makĩhĩtũkĩria mĩkanda rungu rwa marikabu yo nyene nĩgeetha mamĩohe wega. Nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra kũhata mũthanga-inĩ wa handũ heetagwo Siriti-rĩ, makĩharũrũkia matanga na makĩrekereria marikabu ĩyo itwarwo o kũrĩa ĩngĩatwarirwo nĩ rũhuho.

¹⁸ Nĩtwanyariĩrĩkire mũno nĩ ũndũ wa kũhuhũkanio kũ o nginya mũthenya ũyũ ũngĩ makĩambĩrĩria gũikia mĩrigo iria-inĩ.

¹⁹ Naguo mũthenya wa gatatũ makĩambĩrĩria gũikia indo cia wĩra cia marikabu iria-inĩ na moko mao ene.

²⁰ Na rĩrĩa kwaagire kuoneka riũa kana njata ihinda rĩa mũthenya mũingĩ, nakĩo kĩhuhũkanio gĩgĩthiĩ na mbere kũhuhũkania-rĩ, tũkĩrigĩrĩria na kwaga mwĩhoko o wothe wa kũhonoka.

²¹ Thuutha wa andũ gũikara ihinda iraaya matekũrĩa, Paũlũ akĩrũgama mbere yao akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya, nĩ kaba mũngĩetĩkĩrĩre ũtaaro wakwa mwage kuuma Kirete, hĩndĩ ĩyo nĩmũngĩehonokirie kuuma na ũgwati ũyũ o na hathara ĩno.

²² No rĩrĩ, nĩngũmũthaitha mũthiĩ na mbere kũũmĩrĩria, tondũ gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũkũũra; tiga marikabu iiki ĩkwanangĩka.

²³ Ũtukũ ũyũ, mũraika wa Ngai ũrĩa nĩ ndĩ wake na ũrĩa ndungataga nĩarũgamire hakuhĩ na nĩ na

²⁴ aanjĩra atĩrĩ, ‘Paũlũ ndũkae gwĩtigĩra. No nginya ũrũgame mbere ya Kaisari ũciirithio; na rĩrĩ, Ngai tondũ wa wega wake, nĩekũhonokia mũoyo ya andũ arĩa othe ũrĩ nao.’

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ andũ aya, thiĩ na mbere kũũmĩrĩria, nĩgũkorwo ndĩ na wĩtĩkio thĩinĩ wa Ngai atĩ nĩgũkũhaana o ta ũguo aanjĩrĩte.

²⁶ No o na kũrĩ ũguo no nginya tũhate gĩcigĩrĩra-inĩ kĩna.”

Marikabu Kwanangĩka

²⁷ Na rĩrĩ, ũtukũ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wakinya, o tũgĩtwarithagio ũũ na ũũ nĩ rũhuho tũtuĩkanĩirie iria rĩrĩa rĩĩtagwo Adiria-rĩ, ũtukũ gatagatĩ atwarithia a marikabu makĩgereria nĩmakuhĩrĩirie thĩ nyũmũ.

28 Nao makĩoya kĩgeri kĩa ũriku wa maaĩ makĩona atĩ maaĩ maarĩ na ũriku wa buti igana rĩa mĩrongo ũrĩ. Thuutha wa kahinda kanini magĩthima rĩngĩ makĩona atĩ maaĩ maarĩ na ũriku wa buti mĩrongo kenda.

29 Nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra tũtikaagũthithio rwaro rwa ihiga, makĩreka nanga inya ku-uma mwena wa na thuutha wa marikabu, na makĩhooya gũkie.

30 Na rĩrĩa maageragia kũũra moime marikabu-inĩ, atwarithia a marikabu makĩharũrũkia gatarũ ga kũhonokia andũ iria-inĩ, metuĩte atĩ marena kũharũrũkia nanga imwe kuuma mũthia wa na mbere wa marikabu.

31 Hĩndĩ iyo Paũlũ akũira mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe hamwe na thigari atĩrĩ, “Andũ aya maga gũikara marikabu-inĩ, inyuĩ mũtingĩhonoka.”

32 Nĩ ũndũ ũcio thigari igĩtinia mĩkanda ĩrĩa yanyiiĩte gatarũ ga kũhonokia andũ, makĩreka koore.

33 Gwakuhrĩria gũkĩa, Paũlũ akĩmathaitha othe marĩe irio, akĩmeera atĩrĩ, “Kwa ihinda rĩa mũthenya ikũmi na ĩna mũthiru, mũkoretwo mũikarĩte o ũguo mwĩimĩte irio, mũteekũria kĩndũ.

34 Rũu ndamũthaitha mũrĩe irio. Nĩmũbatarĩte kũria irio nĩguo imũige muoyo. Gũtirĩ rũcuĩrĩ rwa mũtwe wa mũndũ o na ũmwe wanyu rũkũura.”

35 Aarĩkia kuuga ũguo, akĩoya mũgate, agĩcookeria Ngai ngaatho mbere yao othe. Agĩcooka akĩwenyũranga, akĩambĩrĩria kũria.

³⁶ Nao othe makĩigua momĩrĩria, makĩoya irio makĩrĩa.

³⁷ Ithuothe twarĩ andũ 276 arĩa twarĩ marikabu-inĩ.

³⁸ Rĩrĩa maariire makĩhũũna, maacookire magĩikia ngano iria-inĩ nĩgeetha marikabu ihũthe.

³⁹ Kwarooka gũkĩa-rĩ, atwarithia matiigana kũmenya bũrũri ũcio, no makĩona gĩcongoco* kĩarĩ na mũthanga hũgũrũrũ-inĩ, magĩciiria magerie kũhatithia marikabu ho.

⁴⁰ Nao makĩrenga nanga, igĩtigwo iria-inĩ, na o hau makĩohora mĩkanda ĩrĩa yohete thukani.† Magĩcooka makĩhaicia taama ũrĩa wĩkagĩrwo mbere ya marikabu nĩguo ũnyiite rũhuho, magĩthiĩ meerekeire hũgũrũrũ-inĩ.

⁴¹ No rĩrĩ, marikabu ĩkĩgũtha mũthanga na ĩkĩhata. Mũthia wa na mbere wayo ũkĩhata na ũkĩrũma biũ, nago mũthia wa na thuutha ũkiunĩkanga nĩ ũndũ wa kũhũrwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ.

⁴² Thigari ikĩbanga ciũrage ohwo nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe wao ũngĩthambĩra oore.

⁴³ No tondũ mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe nĩendaga kũhonokia muoyo wa Paũlũ, agĩcigiria ciĩke ũguo ciabangĩte. Agĩathana atĩ andũ arĩa mangĩahotire gũthambĩra mambe marũũge maaĩ-inĩ mathiĩ thĩ nyũmũ.

* **27:39** Gĩcongoco nĩ handũ iria rĩtoonyanĩte na thĩ nyũmũ, ũndũ marikabu no ĩkuhĩrĩrie thĩ nyũmũ ĩtarĩ na ũgwati, tiga hĩndĩ ya kĩhuhũkanio. † **27:40** Thukani nĩ gĩcunjĩ kĩa mbaũ kana cuuma gĩa kũgata marikabu kana ndege.

44 Nao andũ acio angĩ makinye kuo menyitiĩĩre mbaũ kana icunjĩ cia marikabu. Ūguo nĩguo andũ othe maakinyire thĩ nyũmũ matarĩ na ũũru.

28

Hũgũrũrũ-inĩ cia Malita

¹ Twaarĩkia gũkinya hũgũrũrũ-inĩ tũtarĩ na ũũru, nĩguo twamenyire atĩ gĩcigĩrĩra kũu gĩetagwo Malita.

² Nao atũũri a gĩcigĩrĩra kũu magĩtuonia ũtugi wa mwanya. Magĩtwakĩria mwaki tondũ nĩ kuoiraga na kwarĩ na heho na magĩtũnyiita ũgeni ithuothe.

³ Nake Paũlũ akĩoya gĩkundi gĩa tũkũ, na rĩrĩa aatũĩkagĩra riiko-rĩ, ndũira ĩkiumĩra nĩ ũndũ wa ũrugarĩ wa mwaki, ĩkĩĩherera guoko-inĩ gwake.

⁴ Rĩrĩa andũ a gĩcigĩrĩra kũu moonire ndũira ĩcuuhĩte guoko-inĩ gwake makĩirana atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ no nginya akorwo nĩ mũũragani, nĩgũkorwo o na gũtuĩka nĩahonokire kuuma iria-inĩ, kĩhooito gĩtimwĩtĩkĩrĩtie atũũre muoyo.”

⁵ Nowe Paũlũ akĩribaribĩra nyoka ĩyo mwaki-inĩ na ndaigana kuona ũndũ mũũru.

⁶ Andũ maataanyaga kuona akĩimba kana agwe o rĩmwe akue, no thuutha wa gweterera hĩndĩ ndaaya, makĩona gũtirĩ ũndũ ũtarĩ wa ndũire ũrekĩka harĩ we, makĩiricũkwo makiuga atĩ aarĩ ngai.

⁷ Na rĩrĩ, hakuhĩ na hau maarĩ, nĩ kwarĩ na gĩthaka kĩarĩ kĩa mũndũ wetagwo Pabulio, ũrĩa warĩ mũnene wa gĩcigĩrĩra kũu. Nake

nīatūnyiitire ūgeni gwake, na kwa ihinda rīa mīthenya ītatū agītūtuga wega arī na ūtaana.

⁸ Nake ithe aarī ūrīrī arī mūrūaru mūrīmū wa kūhiūha mwīrī na kūharwo thakame. Paūlū agītōonya nyūmba kūmuona, na thuutha wa kūmūhoera akīmūigīrīra moko akīmūhonia.

⁹ Rīrīa gwekīkire ūguo, andū arīa angī maarī arūaru gīcigīrīra-inī kū magīūka, makīhonio.

¹⁰ Nīmatuonirie gītīo na nīra nyingī, na rīrīa twehaarīrie gūthī magītūhe kīrīa gīothe twabataire.

Paūlū Gūkinya Roma

¹¹ Thuutha wa mīeri ītatū tūkīhaica marikabu yaikarīte kū gīcigīrīra-inī hīndī ya heho. Nayo yarī marikabu ya kuuma Alekīsanderia na yarī na rūūri rwa ngai cia mahatha iria cietagwo Kasitori na Poluke.

¹² Twakinya Sirakusi tūgīkara kuo ihinda rīa thikū ithatū.

¹³ Twoima kū tūgīthī tūgīkinya Regio. Mūthenya ūyū ūngī gūkīgīa na rūhuho rwa kuuma mwena wa gūthini, nagu mūthenya ūcio ūngī warūmīrīire tūgīkinya Puteoli.

¹⁴ Kū tūgīkora ariū na aarī a Ithe witū amwe, arīa maatūnyiitire ūgeni, na magītūūria tūikaranie nao ihinda rīa kiumia kīgima. Ūguo noguo twacookire tūgīkinya Roma.

¹⁵ Ariū na aarī a Ithe witū arīa maarī kū nīmaiguīte atī nītuokaga, nao magīūka o nginya ndūnyū ya Apio, na handū hetagwo Nyūmba Ithatū cia Ageni gūtūthaagaana. Nake Paūlū ona andū acio, agīcookeria Ngai ngaatho na akīgua omīrīria.

16 Rĩrĩa twakinyire Roma, Paũlũ nĩetĩkĩrurio aikare arĩ wiki, arĩ na mũthigari wa kũmũrangĩra.

Paũlũ Kũhunjia Roma arĩ Mũrangĩre

17 Thuutha wa thikũ ithatũ, Paũlũ agĩita atongoria a Ayahudi mongane hamwe. Rĩrĩa maagomanire, Paũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o na gũtuĩka ndirĩ ũndũ mũũru njĩkĩte andũ aitũ kana ngathũkia mĩtugo ya maithe maitũ-rĩ, nĩndanyiitĩrwo Jerusalemu na ngĩneanwo kũrĩ andũ a Roma.

18 Nao magĩthuthuuria na makĩenda kũndekia tondũ ndiarĩ na ihĩtia rĩa ũgeri wa ngero rĩa gũtũma njũragwo.

19 No rĩrĩa Ayahudi maareganire na itua rĩu, ndirĩ ũndũ ũngĩ ingĩekire tiga gũcookia ciira riiko gwa Kaisari, no ti atĩ ndaarĩ na ũndũ wagũthitangĩra andũ akwa.

20 Kĩu nĩkĩo gĩtũmĩte njũũrie tuonane na inyuĩ na twaranĩrie. Njohetwo na mũnyororo ũyũ nĩ ũndũ wa kĩĩrĩgĩrĩro kĩa andũ a Isiraeli.”

21 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ twanyiita marũa magũkoniĩ kuuma Judea, na gũtirĩ mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũũkĩte kuuma kuo agatũkinyĩria ũhoru kana akaaria ũndũ mũũru waku.

22 No nĩtũkwenda kũigua woni waku nĩ ũrĩkũ, nĩgũkorwo nĩtũũ atĩ kũndũ guothe andũ nĩmararia magokĩrĩra gĩkundi gĩkĩ.”

23 Nao makĩbanga gũcemanía na Paũlũ mũthenya mũna, na magĩũka kũrĩa aaikaraga marĩ gĩkundi kĩnene gũkĩra mbere. Kuuma rũciĩnĩ nginya hwaĩ-inĩ akĩmataara na

akīmoimbūrira ūhoro wa ūthamaki wa Ngai, na akīgeria kūmaiguithia ūhoro wa Jesū kuuma Watho-inĩ wa Musa na kuuma Maandīko-inĩ ma Anabii.

²⁴ Amwe magītīkia ūrĩa aameerire, no angĩ makīaga gwītīkia.

²⁵ Nao makīaga kūiguithania o ene, na makīambīrīria gūthiĩ rīrĩa maaiguire mūthia-inĩ Paŭlū oiga atīrĩ, “Roho Mūtheru nēerire maithe manyu ūhoro wa ma rīrĩa aaririe na kanua ka Isaia ūrĩa mūnabii, akiuga atīrĩ:

²⁶ “Thiĩ kūrĩ andũ aya, ūmeere atīrĩ,
 “Inyuĩ mūgūtũūra mūiguaga, no mūtikamenya
 ũndũ;
 mūgūtũūra muonaga, no
 mūtigakuūkīrwo.”

²⁷ Nīgūkorwo ngoro cia andũ aya itirĩ tha;
 matũ mao matingīhota kūigua,
 na nīmahingīte maitho mao.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,
 na maigue na matũ mao,
 nacio ngoro ciao igīe na ūmenyo,
 nao manjookerere, na niĩ ndīmahonie.’

²⁸ “Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, nīngwenda mūmenye atĩ ūhonokio wa Ngai nītūtmitwo kūrĩ andũ-a-Ndūrīrī, nao nīmegūthikīrīria!”

²⁹ (Na aarīkia kuuga ūguo-rĩ, Ayahudi magīthiĩ magīkararanagia mūno o ene.)

³⁰ Na kwa ihinda rĩa mīaka iirĩ mīgima, Paŭlū agīikara kūu, arĩ nyūmba yake ya gūkombora, na akanyitaga ūgeni andũ arĩa othe mokaga kūmuona.

³¹ Nĩahunjagia ũhoro wa ũthamaki wa Ngai, na akarutana ũhoro ũkoniĩ Mwathani Jesũ Kristũ arĩ na ũcamba, na hatarĩ na ũndũ ũngĩmũrigĩrĩria.

**Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
(Bible) of Kenya**

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Wĩra ũyũ ũheanĩtwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rwa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ũngĩenda kuona kobĩ ya rũtha rũrũ rwa biacara, rora rũrenda-inĩ rwa: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, kana ũtũme marũa kũrĩ: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio nĩ Biblica, Inc., kũhũthĩra mũhũri wa biacara wa Biblica® kũbataraga marũa ma gwĩtikĩrio kuuma kũrĩ Biblica, Inc. Kuumana na rũtha rwa biacara rwa CC BY-SA, no ũkobie kana ũtambie wĩra ũyũ ũtarĩ mũgarũre, ĩndĩ ndũkagarũre rũri rwa biacara rwa Biblica®. Ũngĩgarũra kana ũkobie wĩra ũyũ, na tondũ wa ũguo ũtuĩke nĩ wĩra mwerũ uumanĩte na ũcio-rĩ, no nginya weheria mũhũri wa biacara wa Biblica®. Wĩra-inĩ ũcio mwerũ no nginya wonanie nĩ maũndũ marĩkũ ũgarũrĩte, na ũtarĩrie wĩra-inĩ ũcio ta ũũ: “Wĩra wa kĩhumo warĩ wa Biblica, Inc. na ũheanĩtwo tũhũ ng’enda-inĩ cia www.biblica.com na open.bible.”

Kĩmenyitha kĩa Mwene-wĩra no nginya kĩaandĩkwo iratathi rĩa kĩongo kĩa wĩra kana rĩa ũhoru wa Mwene-wĩra ta ũũ:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩrĩtwo na rũtha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

No nginya wĩtikĩrie wĩra ũcio mwerũ ũgarũrĩte ũheanwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rũu rwa CC BY-SA.

Ũngĩenda kũmenyithia Biblica, Inc. ũhoru wĩgiĩ ũtaũri waku wa wĩra ũyũ-rĩ, twandĩkire rũrenda-inĩ rwa: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this

license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩritwo na rũtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 7 May 2025

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63